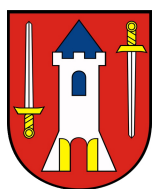

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ

ETAP WYŁOŻENIE DO PUBLICZNEGO WGLĄDU / WRZESIEŃ 2019

GMINA NOWE MIASTO NAD PILICĄ

URZĄD MIASTA I GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ
Plac. O. H. Koźmińskiego 1/2
26-420 Nowe Miasto nad Pilicą

OPRACOWANIE:

Pracownia urbanistyczno - architektoniczna
MONDRA design Łukasz Woźniak

ul. Długa 21, 95-030 Rzgów
ul. Prez. G. Narutowicza 37/4D, 90-125 Łódź
NIP: 728 255 84 25 REGON: 100540236
tel./fax: +48 (42) 630 01 59 mobile: +48 502 568 968
info@mondraesign.pl www.mondraesign.pl

Data opracowania:

sierpień 2019 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

USTALEŃ PROJEKTU

STUDIUM

UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ

Opracowanie:	PRACOWNIA URBANISTYCZNO-ARCHITEKTONICZNA MONDRA DESIGN ŁUKASZ WOŹNIAK ul. Długa 21 / 95-030 Rzgów ul. Prez. G. Narutowicza 37 lok. 4D, 90-125 Łódź NIP: 728 255 84 25 REGON: 100540236 info@mondraesign.pl www.mondraesign.pl	 MONDRA[®] design URBANISTYKA ARCHITEKTURA
Zespół projektowy:	mgr Alicja Woźniak, mgr inż. arch. Łukasz Woźniak	
Współpraca:	mgr inż. Damian Kubat	
Prognoza ooś:	mgr Alicja Woźniak	
Współpraca:	mgr inż. Damian Kubat	

Oświadczenie

„Oświadczam, że jako autor niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, posiadam odpowiednie wykształcenie i doświadczenie w sporządzaniu prognoz oddziaływania na środowisko, zgodnie z wymogami art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej, za złożenie fałszywego oświadczenia.”

mgr Alicja Anna Woźniak

WYŁOŻENIE DO PUBLICZNEGO WGLĄDU

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
1.1.	POSTĘPOWANIE W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ORAZ PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY	4
1.2.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA PROGNOZY	5
1.3.	ETAPY SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	6
1.4.	MATERIAŁY WEJŚCIOWE	7
2.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	9
3.	ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	11
3.1.	STRUKTURA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	11
3.2.	ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	11
3.3.	POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	25
4.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE	33
4.1.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM	33
4.2.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ	45
4.3.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA W OBSZARACH OBJĘTYCH FORMAMI OCHRONY PRZYRODY NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	51
5.	ANALIZA I OCENA STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI STUDIUM	55
5.1.	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	55
5.2.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA – CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA I POZIOM ICH WYKORZYSTANIA W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM OBSZARU	57
5.3.	ZASOBY PRZYRODY PRAWNIE CHRONIONE, USTANOWIONE I POTENCJALNE	78
5.4.	IDYNTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	78
6.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	81
7.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW	82
7.1.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	82
7.2.	PROGNOZOWANE ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY I ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA	85
7.3.	ODDZIAŁYWANIA WTÓRNE I SKUMULOWANE	96
7.4.	WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW	96
7.5.	WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ ORAZ OBSZARY O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZYCH	99
8.	MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	101
9.	REKOMENDACJE DLA PROJEKTU	101

9.1.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE	101
9.2.	PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	102
10.	STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	104

SPIS RYCIN

RYC. 1.	TYPY POLITYKI PRZESTRZENNEJ - STREFY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	14
RYC. 2.	POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE	56
RYC. 3.	GMINA NOWE MIASTO NAD PILICĄ NA TLE JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH (JCZW)	68
RYC. 4.	GMINA NOWE MIASTO NAD PILICĄ NA TLE JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH (JCZWPd)	71

SPIS TABEL

TAB. 1.	WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	28
TAB. 2.	KIERUNKI INTERWENCJI WEDŁUG OBSZARÓW INTERWENCJI WSKAZANE DO REALIZACJI PRZEZ GMINĘ NOWE MIASTO NAD PILICĄ I SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA W ANALIZOWANYM DOKUMENCIE.	46
TAB. 3.	WYKAZ I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POMNIKÓW PRZYRODY	54
TAB. 4.	STRUKTURA BONITACYJNA GLEB GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ	60
TAB. 5.	DZIAŁANIA PODSTAWOWE DLA JCW NA OBSZARZE DORZECZA WISŁY, ZLOKALIZOWANYCH W GRANICACH GMINY	64
TAB. 6.	OBIEKTY I OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ POPRZEC WPIS DO REJESTRU ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO	76
TAB. 7.	MACIERZ SKUTKÓW ŚRODOWISKOWYCH – PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO WG. KOMPONENTÓW I WŁAŚCIWOŚCI	84
TAB. 8.	ODDZIAŁYWANIE WTÓRNE I SKUMULOWANE W PODZIALE NA CHARAKTER ODDZIAŁYWANIA	96
TAB. 9.	PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU	102

SPIS FOTOGRAFII

FOT. 1.	PILICA NA WYSOKOŚCI WSI ŁĘGONICE I UCHODZĄCA DO NIEJ RZĘKA ROKITNA	63
FOT. 2.	PILICA I MOST NA RZECIE W CIĄGU DROGI WOJEWÓDZKIEJ W WÓLCIE MAGIEROWEJ	63

1. WPROWADZENIE

1.1. POSTĘPOWANIE W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ORAZ PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY

Potrzeba kompleksowego podejścia do oceniania skutków środowiskowych jest jednoznacznie zapisana w przepisach prawnych. Bezpośrednią delegacją dla postępowania w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (specjalnego postępowania administracyjnego¹) w prawodawstwie polskim stanowi art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, ze zm.) - dalej ustawa ooś - dokonującej w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektyw Wspólnot Europejskich². Zgodnie z ww. ustawą przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, **studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy**, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego,
- 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- 3) polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 lub nie wynikających z tej ochrony.

Przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest również w przypadku wprowadzenia zmian do przyjętych dokumentów.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko rozumiana jest jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów i programów. Jest instrumentem służącym realizacji zasady integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi, przyczyniając się do jednoczesnej realizacji zasady zrównoważonego rozwoju oraz zasady kompleksowości. Zasada integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi zakłada, że wymagania ochrony środowiska będą uwzględniane we wszystkich działaniach i sferach aktywności władz publicznych przez zastosowanie właściwych procedur przy tworzeniu strategicznych dokumentów sektorowych. Dokumentem powstającym w trakcie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko **jest prognoza oddziaływania na środowisko** (tzn. dokumentacja oceny).

¹ specjalne postępowanie administracyjne – postępowanie, w którym nie dochodzi do rozstrzygnięcia indywidualnej sprawy z zakresu administracji publicznej w drodze decyzji administracyjnej

² W prawie Unii Europejskiej podstawę stanowi przede wszystkim dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 czerwca 2001r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE 2001 L 197/30)

1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA PROGNOZY

Głównym celem opracowania prognozy jest ustalenie potencjalnego znaczącego oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na środowisko, z uwzględnieniem możliwych do realizacji jego wariantów opracowania. Ponadto pełni ona funkcję materiału pomocniczego w publicznej dyskusji w kontekście mogących się pojawić uciążliwości dla mieszkańców gminy i innych użytkowników jej przestrzeni oraz zawiera informacje, które mogą być podstawą do podjęcia przez Radę Gminy ostatecznej decyzji o przyjęciu dokumentu. Zawartość niniejszej Prognozy została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie, pismem z dnia 3 listopada 2016 r. znak: WOOŚ-I-411.312.2016.ARM (data wpływu: 22.11.2016 r.) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Grójcu, pismem znak: ZNS.700.6.2016 z dnia 12 października 2016 r. (data wpływu: 17.10.2016 r.).

Zgodnie z ustawą o oś prognoza oddziaływania na środowisko:

1. zawiera:

- ✓ informację o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- ✓ informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- ✓ propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- ✓ informację o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- ✓ streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. określa, analizuje i ocenia:

- ✓ istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- ✓ stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- ✓ istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ✓ cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- ✓ przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i

negatywne, na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawia:

- ✓ rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- ✓ biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3. ETAPY SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Schemat postępowania w ramach niniejszej prognozy, wskazuje kolejność poszczególnych działań, z uwzględnieniem elementów, które obligatoryjnie musi zawierać prognoza oddziaływania na środowisko. Działania te zostały podzielone na trzy główne etapy sporządzania prognozy: analizy, oceny i rozwiązań.

I. ETAP ANALIZY

Wybór i opis metod, które zostały zastosowane przy sporządzaniu prognozy	
Analiza projektowanego dokumentu planistycznego	
Określenie i analiza celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym – analiza spójności celów	Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska dla obszaru objętego ustaleniami dokumentu planistycznego
Identyfikacja i analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu	

II. ETAP OCENY

Określenie potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	
Określenie, analiza i ocena przewidywanego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	Określenie, analiza i ocena stanu środowiska dla obszarów objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem
Przedstawienie informacji o możliwym transgranicznym oddziaływaniu	Przedstawienie informacji o możliwych konfliktach społecznych o podłożu środowiskowym

III. ETAP ROZWIĄZAŃ

Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru	Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu
---	--

Zaproponowanie metod analizy skutków realizacji ustaleń projektowanego dokumentu
oraz częstotliwość jej przeprowadzania

1.4. MATERIAŁY WEJŚCIOWE

- **Informator PSH. Główne zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce.** Państwowy Instytut Geologiczny. Państwowy Instytut Badawczy. Warszawa 2017;
- **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030**, przyjęta uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- **Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko**, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- **NATURA 2000 w planowaniu przestrzennym - rola korytarzy ekologicznych**, M. Kostowski, M. Pchattek, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 2009;
- **Ochrona środowiska przed polami elektromagnetycznymi. Informator dla administracji samorządowej**, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 2011;
- **Pilica i jej dopływy**, Encyklopedia rzek Polski, Wyd. CM (Ciekawe Miejsca), Warszawa 2013;
- **Plan gospodarki odpadami woj. mazowieckiego 2024**, przyjęty uchwałą nr 3/19 z dnia 22 stycznia 2019r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego.
- **Plan Gospodarowania Odpadami dla Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą**, Arcadis Profil Sp. z o.o., Nowe Miasto nad Pilicą 2008 r.;
- **Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły**, RZGW w Warszawie, Warszawa 2017, przyjęty obwieszczeniem nr 1/2017 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie o przygotowaniu (przyjęciu) planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej i Jarf;
- **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego**, zatwierdzony uchwałą nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r.;
- **Postępowanie administracyjne w sprawach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko**, Zeszyty metodyczne Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, nr 1, Warszawa 2009;
- **Program małej retencji dla województwa mazowieckiego**, Tom I, Przyrodnicze uwarunkowania oraz możliwości retencjonowania wód powierzchniowych na obszarze województwa mazowieckiego. Samorząd Województwa Mazowieckiego, Warszawa 2008;
- **Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020**, zatwierdzony uchwałą nr 213 Rady Ministrów z dnia 6 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020”;
- **Program ochrony środowiska dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021**;
- **Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2022 r.**, ATMOTERM S.A., Warszawa 2016 r.;
- **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020)**, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 12 grudnia 2014 r., Warszawa;

- **Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu grójeckiego i gmin powiatu, ARCADIS, Grójec, kwiecień 2008 r.;**
- **Raporty o stanie środowiska w województwie Mazowieckim w latach 2012-2018, Biblioteka Monitoringu Środowiska WIOŚ Warszawa, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie;**
- **Różnorodność biologiczna w ocenie oddziaływania na środowisko, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;**
- Standard. formularz danych Natura 2000 – PLB140003 Dolina Pilicy;
- Standard. formularz danych Natura 2000 – PLH140016 Dolina Dolnej Pilicy;
- Standard. formularz danych OChK – PL.ZIPOP.1393.OCHK.169 Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.644 Świerk Pospolity;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.646 Modrzew Polski;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.647 Modrzew Polski;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.648 Modrzew Polski;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.650 Modrzew Polski;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.651 D. Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.652 Wiąz Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.653 Wiąz Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.654 Dąb Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.655 Dąb Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.656 Dąb Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.657 Dąb Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.4576 Dąb Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Rezerwatu Przyrody – PL.ZIPOP.1393.RP.624 Sokół;
- **Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 r.,** przyjęta uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.;
- **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą,** zatwierdzone uchwałą nr XXIV/145/2000 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 23 sierpnia 2000 r.;
- **Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Nowe Miasto nad Pilicą,** uchwała nr XXX/175/2012 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 14 grudnia 2012 r.;
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLB 140003;
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie Rezerwatu przyrody Sokół;
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLB 140003;
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy PLH140016.

2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Obecnie metodyka sporządzania prognoz w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie jest ściśle określona przepisami prawnymi. Niniejsza prognoza została opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu. W dostępnej literaturze przedmiotu ugruntowały się następujące dwa podstawowe modele przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

Model I jest oparty na brytyjskich doświadczeniach z oceną polityk (*policy appraisal*). Podstawą modelu jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko. Procedura jest mniej sformalizowana i obszerna. Kładzie ona większy nacisk na związek oceny z procesem decyzyjnym, którego sama ocena jest nieodłącznym elementem. Model ten stosowany jest najczęściej w ocenie polityk, strategii rozwoju, czyli dokumentów, które nie wskazują konkretnych przedsięwzięć tylko ramy i kierunki rozwoju w poszczególnych sferach rozwoju.

Model II jest wzorowany na procedurze oceny oddziaływania na środowisko, którą stosuje się dla konkretnych przedsięwzięć w trakcie postępowania administracyjnego prowadzącego do wydania zgody na realizację przedsięwzięcia. Oparty jest na sformalizowanej procedurze, często odrębnej od procedury przygotowania samego dokumentu strategicznego będącego przedmiotem prognozy. Ocenie poddaje się osobno każde przedsięwzięcie, którego ramy realizacji wyznacza prognozowany dokument. Model ten sprawdza się w przypadku dokumentów wytyczających ramy realizacji konkretnych inwestycji.

W ramach niniejszej prognozy został przyjęty model pierwszy, ponieważ prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy dokumentu określającego politykę przestrzenną gminy, wskazującego kierunki rozwoju w zakresie zagospodarowania przestrzennego jej terenów – docelowe przeznaczenie oraz sposoby i zasady ich użytkowania na określone cele.

Kluczowym elementem prognozy jest ocena potencjalnego znaczącego oddziaływania na środowisko³ realizacji ustaleń projektowanego dokumentu. Podstawową wykorzystaną techniką w niniejszej ocenie skutków środowiskowych była tzw. macierz skutków środowiskowych. Odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska (oraz jego właściwości), uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym wpływ na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki).

W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, w podziale na ich charakter (pozytywne, negatywne), relacje danego oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz horyzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe). Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w ujęciu macierzowym w tzw. macierzy skutków środowiskowych, do wypełnienia której zastosowano znaki

³ znaczące oddziaływanie definiowane wg przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie wraz z aktami wykonawczymi

i kolorystykę. Macierz zawiera informację określającą rodzaj oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Przy ocenie uwzględniono zarówno końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia jak i jego potencjalne oddziaływanie na etapie eksploatacji (funkcjonowania) oraz na etapie budowy (realizacji). Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały opatrzone komentarzem w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska i jego właściwości, w celu określenia możliwych oddziaływań skutków realizacji ustaleń dokumentu.

Wskazanie napotkanych trudności lub luk we współczesnej wiedzy

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, ze względu na charakter dokumentu (brak jednoznacznych zamierzeń inwestycyjnych) ma z założenia charakter subiektywny. Kierunki rozwoju mogą jednocześnie generować korzystne skutki środowiskowe jak i oddziaływania niekorzystne, co możliwe jest do określenia dopiero na etapie sprecyzowania konkretnych zamierzeń. Trudności stawia poziom ogólności określanych zamierzeń inwestycyjnych. Ich zakres oddziaływania dotyczy przede wszystkim ogólnych aspektów lokalizacyjnych (przeznaczenia terenów) oraz działań planowanych działalności w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska. Z powyższych względów wybrano model I sporządzania prognoz, którego podstawą jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko.

3. ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

3.1. STRUKTURA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Analizowany dokument stanowi projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą, będący nową edycją obecnie obowiązującego Studium, przyjętego uchwałą nr r XXIV/145/2000 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 23 sierpnia 2000 r. Dokument obejmuje cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych, zawiera ustalenia, których zakres został ustalony przepisami art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Natomiast Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 poz. 1233) określa wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej. Projekt dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą składa się z części tekstowej oraz z części graficznej. Część tekstowa obejmuje III części:

I – WSTĘP – ZAGADNIENIA FORMALNO-PRAWNE

II – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ

III – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ

Część graficzną stanowią rysunki Studium w skali 1:10 000, będące integralną częścią Studium:

RYS. 1. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

RYS. 2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.2. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

3.2.1. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE ROZWOJU - CELE ROZWOJU GMINY

Cele polityki przestrzennej - kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy

Polityka przestrzenna gminy Nowe Miasto nad Pilicą w celu zapewnienia zintegrowanego, zrównoważonego rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego będzie kształtować efektywną i czytelną strukturę przestrzenną miasta i gminy, przy optymalnym wykorzystaniu różnicowania swojego terytorium. Realizacja ładu przestrzennego, w warunkach zrównoważonego rozwoju, realizowana będzie poprzez osiągnięcie celów ogólnych (założeń programowych struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz celów operacyjnych (kierunków zagospodarowania), określonych w poszczególnych dziedzinach planowania przestrzennego, przy uwzględnieniu obiektów i obszarów podlegających ochronie, na podstawie przepisów odrębnych i zasad ich zagospodarowania, wynikających z konieczności realizacji celów ich ochrony.

Polityka przestrzenna miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą, ze względu na swój miejsko-wiejski charakter wymaga rozdzielania głównych kierunków zagospodarowania przestrzennego, odpowiednio do skali miasta i części wiejskiej. W obszarze miasta działania rozwojowe będą się koncentrować na działaniach rewitalizacyjnych, w szczególności centrum, wspierania rozwoju strefy mieszkaniowo-usługowej, kształtowania przestrzeni publicznych na kanwie układu rozplanowania (walorów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego). W części wiejskiej gminy działania rozwojowe wymagają zachowania i wzmocnienia funkcji rolniczej, w szczególności w zakresie specjalizacji rolniczej regionu – sadownictwa i przetwórstwa owocowo-warzywnego w części północnej gminy oraz rozwoju rekreacji i turystyki, w oparciu o lokalne walory przyrodniczo-krajobrazowe, w części południowej gminy. Zarówno w części miejskiej, jak i wiejskiej winna się rozwijać funkcja turystyczno-rekreacyjna, stanowiąca uzupełniający kierunek zagospodarowania, bazujący na lokalnych walorach przyrodniczych i kulturowych, w tym lokalnej tradycji uzdrowiskowej, związanej z dawnym zakładem przyrodolecznictwa. Jednocześnie gmina będzie dążyć do rozwoju funkcji towarzyszących, związanych z rozwojem usług i przemysłu, przy zachowaniu i wzmocnieniu funkcji środowiskowych.

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy:

Polityka przestrzenna gminy Nowe Miasto nad Pilicą ma na celu utrzymanie wiodącej funkcji ośrodka centralnego gminy koncentrującego się w terenie miejskim oraz utrzymanie rolniczej struktury funkcjonalno-przestrzennej w wiejskiej części gminy oraz tworzenie nowych warunków dla rozwoju zarówno wyspecjalizowanego jak i wielofunkcyjnego rolnictwa - kreowanie współczesnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej z nowoczesnym zapleczem i przestrzenią zamieszkania. W odniesieniu do struktury przestrzennej terenów zurbanizowanych działania będą dotyczyć rozwoju i przekształceń zabudowy z poszanowaniem lokalnej specyfiki układów osadniczych - kontynuacja charakteru zabudowy zagrodowej (w przypadku terenów wiejskich), uzupełnionej zabudową o innej funkcji, w sposób ograniczający możliwe konflikty przestrzenne wraz z realizacją nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej wraz z towarzyszącymi funkcjami zabudowy w terenie miejskim.

Cele operacyjne w sferze osadnictwa i zabudowy (miasta i obszarów zainwestowania wsi):

- 1) Wzmocnienie administracyjno-usługowej roli Nowego Miasto nad Pilicą w sieci lokalnej, kreowanie ośrodka turystyczno-rekreacyjnego w sieci regionalnej.
- 2) Rewitalizacja centrum miasta oraz kształtowanie systemu wysokiej jakości przestrzeni publicznych miasta, w oparciu o jego walory przestrzenno-kulturowe.
- 3) Czytelne granice zainwestowania wsi - umożliwiające koncentrację inwestycji, w tym celu publicznego, podnoszące jakość pracy i zamieszkania w gminie.
- 4) Ukształtowanie zdrowego, bezpiecznego i estetycznego środowiska zamieszkania poszczególnych miejscowości, w oparciu o ich lokalne walory funkcjonalno-przestrzenne, z zachowaniem głównych cech ich struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Cele operacyjne w sferze systemu obszarów otwartych:

- 1) Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy w postaci terenów otwartych (systemu przyrodniczo-krajobrazowego gminy) oraz lokalnym ekosystemów – dolina rzeki Pilicy i jej dopływów oraz kompleksów leśnych.
- 2) Kształtowanie zrównoważonego zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe gminy.

- 3) Ochrona zagospodarowania rozproszonych siedlisk rolniczych oraz ich komunikacji z obszarem miasta i gminy.
- 4) Ochrona i najbardziej efektywne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz ochrona i turystyczno-rekreacyjne wykorzystanie leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Cele operacyjne w sferze gospodarczej i infrastrukturalnej:

- 1) Restrukturyzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej - zwiększanie efektywności rolnictwa poprzez zmiany organizacyjne jego funkcjonowania oraz wspieranie specjalizacji rolniczej.
- 2) Turystyczne i rekreacyjne zagospodarowanie szlaku wodnego Pilicy.
- 3) Stworzenie bazy gospodarczej – wzmocnienie potencjału strefy ekonomicznej miasta.
- 4) Rozwój funkcji pozarolniczych, uzupełniających strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy w obszarach o predyspozycjach lokalizacyjnych.

Typy polityki przestrzennej - strefy zagospodarowania przestrzennego

Elementami krystalizującymi strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy jest miasto Nowe Miasto nad Pilicą – główny ośrodek osadniczy gminy, charakteryzujący się wysokimi walorami kulturowymi, w tym rozplanowania, położony centralnie w odniesieniu do pozostałych terenów gminy, na skarpie nadliczonej oraz szeroka dolina rzeki Pilicy, stanowiąca główną oś rozwoju przestrzennego gminy, łączącą jej północną i południową część. Elementy te pozwoliły na określenie polityki przestrzennej gminy Nowe Miasto nad Pilicą rozróżnionej na IV główne strefy zagospodarowania przestrzennego oraz jedną podstrefę zagospodarowania (dolina rzeki Pilicy łącząca strefy zagospodarowania), odpowiadające różnicowaniu kierunków i zasad zagospodarowania w obszarze gminy – tzw. typy polityki przestrzennej gminy.

Typy polityki przestrzennej o różnych strefach zagospodarowania, odzwierciedlających główne kierunki zagospodarowania poszczególnych jednostek planistycznych - stanowią uogólnienie kierunków działań wyodrębnione w celu wskazania równic w zagospodarowaniu przestrzennym poszczególnych części gminy. W obszarze miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą wskazuje się następujące IV strefy zagospodarowania przestrzennego:

I – Strefa miejska – zagospodarowania Nowego Miasta nad Pilicą;

II – Strefa północna – zagospodarowania wsi i rolniczej przestrzeni produkcyjnej

III – Strefa podmiejska - zagospodarowania wsi o wiodącej funkcji nierolniczej

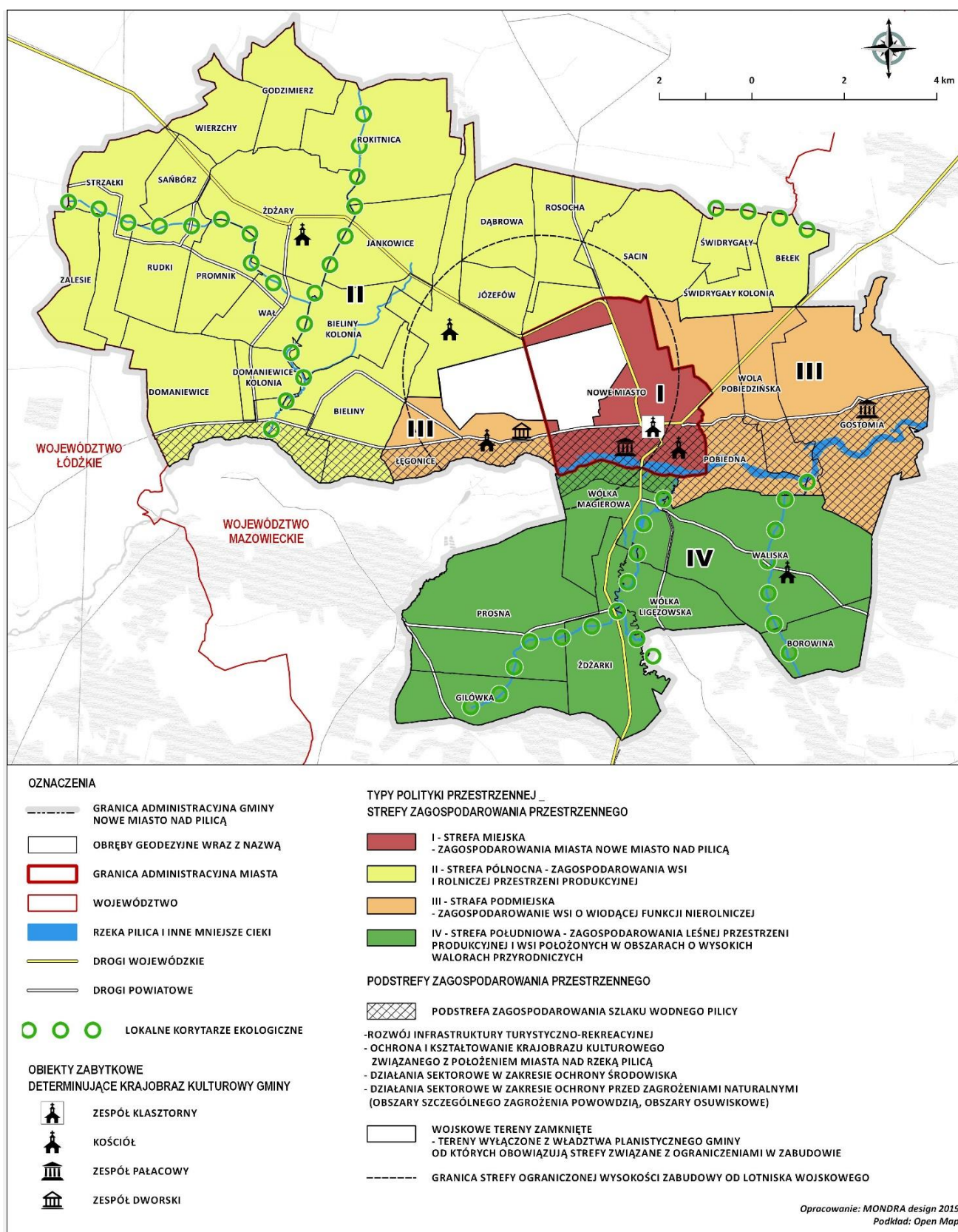
IV – Strefa południowa - zagospodarowania leśnej przestrzeni produkcyjnej i wsi położonych w obszarach o wysokich walorach przyrodniczych

Podstrefy zagospodarowania przestrzennego:

I - Zagospodarowania szlaku wodnego Pilicy

- Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej
- Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego, związanego z położeniem miasta nad rzeką Pilicą
- Działania sektorowe w zakresie ochrony środowiska
- Działania sektorowe w zakresie ochrony przed zagrożeniami naturalnymi

II – Wojskowe Tereny zamknięte – tereny wyłączone z władztwa planistycznego gminy

Ryc. 1. Typy polityki przestrzennej - strefy zagospodarowania przestrzennego
 Źródło: projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

TYPY POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ

STREFA I – STREFA MIEJSKA

ZAGOSPODAROWANIA NOWEGO MIASTA NAD PILICĄ

- obszar wielofunkcyjnej zabudowy wymagający działań rewitalizacyjnych, rewaloryzacyjnych i aktywizacyjnych

Strefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne): obręb miejski Nowe Miasto.

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej:

- Wzmocnienie roli ośrodka administracyjno-usługowego w skali gminy poprzez rozwój nowej zabudowy, w szczególności o funkcjach usługowych, w powiązaniu z kształtowaniem systemu przestrzeni publicznych.
- Przebudowa układu komunikacyjnego miasta poprzez kontynuację prac związanych z budową obwodnicy Nowe Miasta) tj. obwodnica północna”).
- Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego obszaru, w oparciu o wysokie walory przyrodniczo-kulturowe miasta.
- Kształtowanie warunków przestrzennej lokalizacji obiektów i terenów o funkcjach turystyczno-rekreacyjnych – kształtowanie regionalnego ośrodka turystyczno-rekreacyjnego.
- Rewitalizacja terenów zdegradowanych, w szczególności obszaru śródmieścia.
- Ochrona układu przestrzennego miasta, poprzez uczynienie w strukturze funkcjonalno-przestrzennej jego głównych elementów jego rozplanowania.
- Przekształcenia strefy powiązań miasta z doliną Pilicy – zwiększenie dostępności terenów miejskich oraz jakości zagospodarowania miejskiego.
- Rozwój miejskiej przedsiębiorczości – kształtowanie warunków przestrzennych umożliwiających rozwój istniejących działalności gospodarczych i powstawanie nowych.
- Przekształcenia systemu komunikacji miejskiej w kierunku zwiększenia dostępności miasta w skali regionalnej, jak i zwiększenia bezpieczeństwa i jakości zamieszkania m.in. Poprzez kontynuację budowy tzw. Północnej obwodnicy miasta.

STREFA II – STREFA PÓŁNOCNA

ZAGOSPODAROWANIA WSI I ROZWOJU ROLNICTWA, W TYM WYSPECJALIZOWANEGO

- obszar koncentracji zabudowy wiejskiej w wykształconych strukturach funkcjonalno-przestrzennych wsi, o określonym układzie rozplanowania**
- obszar koncentracji rolniczej przestrzeni produkcyjnej o wyspecjalizowanym kierunku produkcji – sadownictwo i przetwórstwo owocowo-warzywne**

Strefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne): obręby Bełek, Bieliny, Bieliny Kolonia, Dąbrowa, Domaniewice, Domaniewice Kolonia, Godzimierz, Jankowice, Józefów, Promnik, Rokitnica, Rosocha, Rudki, Sacin, Sańbórz, Strzałki, Świdrygały, Świdrygały Kolonia, Wał, Wierzchy, Zalesie, Żdźary.

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej:

- Rozwój i wsparcie działalności rolniczej, w szczególności wyspecjalizowanej związanej z przetwórstwem owocowo-warzywnym.

- Uporządkowanie zasad zagospodarowania przestrzennego terenów o przewadze zabudowy mieszkaniowej, kształtujących struktury funkcjonalno-przestrzenne miejscowości wiejskich.
- Kształtowanie przestrzeni publicznych poszczególnych miejscowości, uzupełnianie struktur zagospodarowania wsi o przestrzenie publiczne- ogólnodostępne przestrzenie rekreacji mieszkańców, o wzrastającej jakości zagospodarowania.
- Rozwój i wsparcie działalności gospodarczych, funkcjonujących w gminie, w zakresie rolnictwa, jak i działalności pozarolniczej – tworzenie warunków dla rozwoju zarówno nowych działalności (wzrostu lokalnej przedsiębiorczości), jak i istniejących działalności gospodarczych poprzez niwelowanie przestrzennych barier ich rozwoju.

Cechą charakterystyczną w strefie warunkująca główne kierunki zagospodarowania przestrzennego jest tradycyjne rolnictwo, w tym w szczególności wyspecjalizowane, związane z przetwórstwem owocowo-warzywnym. Ważnym kierunkiem zmian w strefie jest niwelowanie przestrzennych barier rozwoju funkcjonujących gospodarstw rolniczych, wynikających z braku możliwości rozbudowy zagospodarowania. Gmina w tym zakresie będzie dążyć do zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, by dopasować przepisy prawa lokalnego do wymogów współczesnego rolnictwa.

W strefie realizowane będą także zadania sektorowe, związane z ochroną i kształtowaniem środowiska, między innymi w zakresie ochrony lokalnych korytarzy ekologicznych, uzupełnianiu rolniczej przestrzeni produkcyjnej o elementy zieleni o funkcjach ochronnych (wodochronnych, wiatrochronnych) oraz związane z ochroną zabytków i dziedzictwa kulturowego.

Ponadto w strefie nadal będzie rozwijać się mieszkalnictwo w wykształconych strukturach przestrzennych wsi, o przeważającej w zagospodarowaniu zabudowie zagrodowej oraz towarzyszące usługi, drobny przemysł oraz rzemiosło, a także produkcja w gospodarstwach rolnych.

STREFA III – STREFA PODMIEJSKA

ZAGOSPODAROWANIA WSI O WIODĄCEJ FUNKCJI NIEROLNICZEJ

- obszar koncentracji zabudowy wiejskiej podlegającej intensywnym przekształceniom w kierunku zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej, związanym z bezpośrednim położeniem wsi w sąsiedztwie miasta, wzdłuż doliny Pilicy

Strefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne): obręb Pobiedna, Wola Pobiedzińska, Gostomia, część obrębu Łęgonice.

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej:

- Uporządkowanie zasad zagospodarowania wsi podlegającym przekształceniom w zakresie form zagospodarowania: rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej.
- Kształtowanie systemu przestrzeni publicznych miejscowości, ogólnodostępnych dla mieszkańców, o wzrastającej jakości zagospodarowania.
- Rozwój zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego, w szczególności we wsi Gostomia, w oparciu o walory kulturowo-przyrodnicze – zespół stawów hodowlanych i zespół pałacowo-parkowy w Gostomii. oraz zespół dworski w Łęgonicach.
- Ochrona lokalnych walorów kulturowych rozplanowania miejscowości w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze – położenie na skarpie nadpilicznej oraz ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego, świadczącego o powstaniu i rozwoju terenów.

Cechą charakterystyczną w strefie warunkująca główne kierunki zagospodarowania przestrzennego jest zabudowa wsi skoncentrowana wzdłuż dróg publicznych, wzdłuż głównej osi rozwoju gminy – doliny rzeki Pilicy. Tereny zabudowy wsi łączą się z terenami miejskimi, tworząc specyficzną strefę podmiejską, związaną z przewagą zagospodarowania związanego z mieszkalnictwem jednorodzinny nad zabudową rolniczą. W strefie zlokalizowane są dwa obszary zabytkowe o odmiennym zagospodarowaniu. Zespół dworski w Łęgonicach jest terenem zamkniętym, użytkowanym przez właścicieli na własne potrzeby. Zespół pałacowy w Gostomi zlokalizowany jest natomiast w sąsiedztwie stawów hodowlanych, wokół których zlokalizowane są tereny usługowe związane z obsługą ruchu turystycznego i rekreacji (usługi gastronomii). W obrębie Gostomia miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewidział obszar rozwoju tzw. zabudowy rezydencjonalnej, która docelowo - wg ustaleń planu - ma zająć znaczące powierzchniowo tereny. Obszar ten wymaga uporządkowania docelowych granic zagospodarowania, jak i zasad w ramach których ma powstawać nowe budownictwo.

STREFA IV – STREFA POŁUDNIOWA

ZAGOSPODAROWANIA LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ I WSI POŁOŻONYCH W OBSZARACH O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZYCH WYSPECJALIZOWANEGO ROLNICTWA

- **obszar koncentracji zabudowy wiejskiej w wykształconych strukturach funkcjonalno-przestrzennych wsi zdeterminowanych warunkami przyrodniczymi, obszar wskazany w dotychczasowych ustaleniach planistycznych do rozwoju zabudowy letniskowej towarzyszącej kompleksom leśnym**

Strefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne): obręby Borowina, Gilówka, Prosna, Waliska, Wólka Ligęzowska, Wólka Magierowa, Żdżarki.

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej:

- Uporządkowanie zasad zagospodarowania przestrzennego terenów w obszarach o wysokich walorach przyrodniczych – zwarte kompleksy leśne, w tym bezpośrednio powiązane z doliną rzeki Pilicy oraz Drzewiczki, a także przepływem mniejszych cieków.
- Ochrona leśnej przestrzeni produkcyjnej przed niekontrolowanym zagospodarowaniem oraz ochrona walorów środowiska przyrodniczego gminy.
- Zachowanie rozproszonego zagospodarowania, w szczególności związanego z funkcjonowaniem wsi Gilówka poprzez określenia zasad jego zagospodarowania, w tym zasad obsługi komunikacyjnej.
- Uporządkowanie zasad zagospodarowania, w tym granic docelowego rozwoju przestrzennego terenów zabudowy letniskowej i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, uwzględniającego konieczność ochrony terenów leśnych oraz możliwości gminy, związane z uzbrojeniem i obsługą komunikacyjną terenów.
- Ochrona terenów podmokłych, stanowiących ważny element funkcjonowania środowiska, w tym pełniących funkcje retencyjne, ochronne w odniesieniu do skutków suszy oraz koncentrujących specyficzną dla obszaru bioróżnorodność.
- Udostępnianie rekreacyjne lasów oraz tworzenie warunków dla rozwoju turystyki aktywnej, związanej z wysokimi walorami przyrodniczymi obszaru.

Cechą charakterystyczną w strefie warunkująca główne kierunki zagospodarowania przestrzennego jest wysoka lesistość obszaru – w tej części gminy koncentrują się zwarte tereny leśne, w których sąsiedztwie są zlokalizowane niewielkie wsie – o skoncentrowanym zagospodarowaniu (Waliska, Wólka Ligęzowska, Wólka Magierowa) oraz wsie o rozproszonym zagospodarowaniu (Gilówka, w mniejszej skali wieś Żdżarki),

które wymagają uporządkowania zasad zagospodarowania, zarówno w zakresie docelowych granic zagospodarowania, jak i zakresu jego funkcji możliwych do realizacji. W strefie znajdują się znaczące obszary przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania pod realizację zabudowy lotniskowej i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, których granice wymagają doprecyzowania, w szczególności w odniesieniu do rozwoju terenów leśnych.

W strefie przeważające znaczenie mają działania sektorowe, związane z ochroną środowiska przyrodniczego gminy, jak i w mniejszym stopniu działania związane z ochroną i opieką nad zabytkami i dziedzictwem kulturowym (wieś Waliska).

PODSTREFA I - ZAGOSPODAROWANIA SZLAKU WODNEGO PILICY

- obszar zagospodarowania wzdłuż naturalnej osi rozwoju gminy – rzeki Pilicy, związanego zarówno z budownictwem mieszkaniowym jak i zagospodarowaniem turystyczno-rekreacyjnym, położonych w obszarach o najwyższych walorach przyrodniczych

Podstrefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne): części obrębów: Bieliny, Domańskie, Gostomia, Łęgonice, Nowe Miasto, Pobiedna, Wola Pobiedzińska, Wólka Magierowa.

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej:

- Uporządkowanie zasad zagospodarowania przestrzennego w obszarach o najwyższych walorach przyrodniczych gminy – dolina rzeki Pilicy oraz tereny w jej bezpośrednim sąsiedztwie.
- Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, związanej z turystycznym i rekreacyjnym udostępnianiem rzeki Pilicy, na zasadzie rozwoju zrównoważonego.
- Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego doliny Pilicy.
- Tworzenie warunków przestrzennych i organizacyjnych dla rozwoju turystyki i rekreacji, na zasadach rozwoju zrównoważonego.
- Ochrona obiektów i obszarów o wysokich walorach przyrodniczych przed niekontrolowanym zagospodarowaniem oraz ochrona zainwestowania przed zagrożeniami naturalnymi (obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obszary predysponowane go osuwania się mas ziemnych).

PODSTREFA II - WOJSKOWE TERENY ZAMKNIĘTE

TERENY WYŁĄCZONE Z WŁADZTWA PLANISTYCZNEGO GMINY, OD KTÓRYCH OBOWIĄZUJĄ STREFY ZWIĄZANE Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE

- tereny zamknięte, na podstawie przepisów odrębnych.

Podstrefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne): obręb Nowe Miasto, Łęgonice.

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej:

- Ujawnienie granic terenów zamkniętych, przeznaczonych na cele bezpieczeństwa i obronności państwa, zgodnie z decyzją Ministra Obrony Narodowej.
- Określenie granic stref od terenów zamkniętych lub obiektów znajdujących się na tych terenach, których oddziaływanie wykracza poza granice terenów zamkniętych – strefa ograniczonej wysokości zabudowy od lotniska wojskowego.

Główne obszary zagospodarowania przestrzennego

W celu realizacji efektywnej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, w warunkach zrównoważonego rozwoju, polityka przestrzenna gminy Nowe Miasto nad Pilicą wyróżnia dwa główne obszary zagospodarowania przestrzennego, zróżnicowane co do kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego oraz celów i instrumentów polityki przestrzennej, dotyczące wszystkich stref zagospodarowania przestrzennego:

- **OBSZARY ZAINWESTOWANIA (STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ JEDNOSTEK OSADNICZYCH)**, podlegające przekształceniom przestrzennym: realizacja nowych inwestycji, w zakresie zabudowy jak zieleni urządzonej i infrastruktury technicznej. W obszarach tych polityka przestrzenna wyodrębnia:

[I] OBSZARY ZABUDOWY WG DOMINUJĄCEJ FORMY ZAGOSPODAROWANIA

[II] OBSZARY SPORTU I REKREACJI – WYMAGAJĄCE UPORZĄDKOWANIA ZASAD ZAGOSPODAROWANIA

[III] OBSZARY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

[IV] OBSZARY OCHRONY I REWALORYZACJI ZIELENI URZĄDZONEJ

- **OBSZARY OTWARTE, W TYM ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA**, pozostające w większości niezabudowane (z wyłączeniem zabudowy zagrodowej, służącej gospodarce leśnej i rybackiej, zostały przewidziane w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego a nie tworzą struktur funkcjonalno-przestrzennych jednostek osadniczych). W obszarach tych polityka przestrzenna wyodrębnia:

[I] OBSZARY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ (RPP), W TYM POŁOŻONE W SYSTEMIE PRZYRODNICZYM GMINY

[II] OBSZARY LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ (LPP), W TYM O FUNKCJACH OCHRONNYCH I TURYSTYCZNO-REKREACYJNYCH

[III] OBSZARY WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Obszary zainwestowania (zabudowy wg dominującej funkcji zagospodarowania) stanowią wszystkie obszary wskazane w Studium do realizacji zabudowy oraz zieleni urządzonej, a więc obszary w granicach rozwoju poszczególnych jednostek osadniczych gminy. Tereny te kształtują docelowe granice funkcjonalno-przestrzenne jednostek osadniczych. Znaczące w skali gminy tereny zieleni urządzonej (parki w dawnych zespołach dworskich i pałacowych), usług (w szczególności publicznych) oraz sportu i rekreacji zostały wskazane, jako osobne tereny, jednak lokalizacja mniejszych terenów (nowych terenów zieleni urządzonej) jest możliwa w granicach terenów zainwestowania (zabudowy), jak i terenów otwartych, gdyż stanowią one element zagospodarowania terenów osadniczych. Obszary zabudowy będą realizowane w oparciu o istniejący system komunikacji, uzupełniony przebiegiem planowanej obwodnicy Nowego Miasta nad Pilicą oraz w oparciu o istniejącą i projektowaną infrastrukturę techniczną. W ich granicach realizowana będzie większość inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym, czemu sprzyjać będzie koncentracji wskazanych terenów. Stanowią wszystkie obszary wskazane w Studium do realizacji zabudowy oraz zieleni urządzonej, a więc obszary w granicach rozwoju poszczególnych jednostek osadniczych gminy. Większe tereny zieleni urządzonej (parki podworskie), usług (w szczególności publicznych) oraz sportu i rekreacji zostały wskazane jako osobne tereny, jednak lokalizacja mniejszych terenów możliwa jest również w granicach terenów zainwestowania (zabudowy), gdyż stanowią one element zagospodarowania terenów osadniczych. Obszary

zabudowy będą realizowane w oparciu o istniejący system komunikacji oraz w oparciu o istniejącą i projektowaną infrastrukturę techniczną. W ich granicach realizowana będzie większość inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Obszary otwarte, stanowiące obszary rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, w tym tereny rolne, tereny łąk (stanowiące jednocześnie obszary systemu przyrodniczego gminy, powiązanego z przepływem rzeki Pilicy oraz Drzewiczki, jak i mniejszych cieków, obecnie częściowo wprowadzonych w system melioracji) oraz tereny lasów i zadrzewień. W obszarach otwartych jest zlokalizowana jest zabudowa - rozproszone siedliska rolnicze oraz zabudowa gospodarcza i inwentarska, która podlega zachowaniu. W obszarach otwartych dopuszcza się realizację nowej zabudowy zagrodowej oraz zabudowy służącej gospodarce leśnej i rybackiej, zgodnie z przepisami odrębnymi. Ponadto dopuszcza się zachowanie pojedynczych terenów zabudowy (z przeznaczeniem pod realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy letniskowej), zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Przy czym na etapie zmian w obowiązującym akcie planu miejscowego uprzednio winno się wykonać analizę opłacalności ekonomicznej, związanej z utrzymaniem wskazanych terenów o przeznaczeniu innych niż leśne lub rolnicze. Dotyczy to w szczególności terenów, które od dnia sporządzania planu miejscowego uzyskały status terenów leśnych.

Część z terenów otwartych gminy pełni funkcję korytarzy (ciągów) ekologicznych, ukształtowanych wzdłuż cieków powierzchniowych, w szczególności wzdłuż rozległej doliny rzeki Pilicy. Tereny te stanowią obszary ograniczonego zagospodarowania, w tym wyłączone spod zabudowy lub jej znaczącego ograniczenia. W części dolin znajduje się już zabudowa, w ramach polityki przestrzennej podlega ona zachowaniu jednak działania planistyczne w gminie będą dążyć do jej ograniczenia, zakazu realizacji nowej zabudowy, jeśli konieczność jej utrzymania nie będzie wynikać z warunków środowiskowych lub ekonomicznych.

3.2.2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

Zgodnie z celami polityki przestrzennej gminy Nowe Miasto nad Pilicą wyznaczono następujące obszary, zróżnicowanych co do kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego oraz celów i instrumentów polityki przestrzennej, stanowiące wytyczne do określenia przeznaczenia terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

I. OBSZARY ZAINWESTOWANIA (KONCENTRACJI I ROZWOJU ZABUDOWY)

[I] OBSZARY ZABUDOWY WEDŁUG DOMINUJĄCEJ FORMY ZAGOSPODAROWANIA

- TERENY ZABUDOWY ŚRÓDMIEJSKIEJ
- TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ
- TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ I USŁUGOWEJ
- TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ I ZABUDOWY ZAGRODOWEJ, KSZTAŁTUJĄCEJ OBSZARY ZABUDOWY WSI
- TERENY KONCENTRACJI ZABUDOWY ZAGRODOWEJ

[II] OBSZARY SPORTU I REKREACJI – WYMAGAJĄCE UPORZĄDKOWANIA ZASAD ZAGOSPODAROWANIA

- TERENY ZABUDOWY LETNISKOWEJ (REKREACJI INDYWIDUALNEJ) I ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ
- TERENY ZABUDOWY LETNISKOWEJ (REKREACJI INDYWIDUALNEJ)
- TERENY USŁUG SPORTU I REKREACJI

- TERENY INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNO-REKREACYJNEJ

[III] OBSZARY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- TERENY KONCENTRACJI ZABUDOWY USŁUGOWEJ
- TERENY KONCENTRACJI ZABUDOWY USŁUGOWEJ
- GRANICA TARNOBRZESKIEJ SPECJALNEJ STREFY EKONOMICZNEJ „EURO-PARK WISŁOSAN”

[IV] OBSZARY OCHRONY I REWALORYZACJI ZIELENI URZĄDZONEJ

- TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ (PARKI)
- TERENY CMENTARZY WRAZ Z POSZERZENIAMI WG OBOWIĄZUJĄCYCH PLANÓW MIEJSCOWYCH
- TERENY OGRÓDKÓW DZIAŁKOWYCH

II. OBSZARY OTWYTE – ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

[I] OBSZARY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ (RPP), W TYM POŁOŻONE W SYSTEMIE PRZY- RODNICZYM GMINY

- TERENY ROLNICZE CHRONIONYCH KLAS BONITACYJNYCH (III KLASA)
- TERENY ROLNICZE POZOSTAŁYCH KLAS BONITACYJNYCH
- TERENY ZIELENI NIEURZĄDZONEJ, ŁĄK I PASTWISK, TOWARZYSZĄCE PILICY
- I INNYM MNIEJSZYM CIEKOM

[II] OBSZARY LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ (LPP)

- TERENY LASÓW PAŃSTWOWYCH
- TERENY LASÓW PAŃSTWOWYCH OCHRONNYCH (WODOCHRONNYCH, GLEBOCHRONNYCH, RODZIME FRAGMENTY PRZYRODY)
- TERENY LASÓW PRYWATNYCH

[III] OBSZARY WÓD POWIERZCHNIOWYCH

- TERENY RZEK (PILICA, DRZEWICZKA)
- MNIEJSZE CIEKI, W TYM WPROWADZONE W SYSTEM MELIORACJI
- TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH (ZBIORNIKI WODNE)

3.2.3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą uwzględniają uwarunkowania prawne w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Ze względu na położenie gminy obszarze o bardzo wysokich i wysokich w skali regionu walorach środowiska przyrodniczego, związanych z przepływem przez centralną część gminy rzeki Pilicy - uwarunkowania środowiskowe determinują w znaczącym zakresie rozwój przestrzenny zarówno miasta jak i części wiejskiej gminy. Z jednej strony ograniczają możliwości inwestycyjne wybranych terenów, a z drugiej strony oddziałują na poszanowanie środowiska naturalnego, stanowią potencjał rozwoju i znaczący element strategii promocji gminy.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów, przyrody i krajobrazu kulturowego gminy zachowują zgodność z polityką ekologiczną państwa oraz województwa mazowieckiego.

Zasady ochrony krajobrazu naturalnego gminy:

- Utrzymanie głównych form ukształtowania terenu, w szczególności skarpy nadpilicznej, jak i lokalnych wzniesień terenu.
- Analiza lokalizacji obszarów kubaturowych, w zakresie wpływu ich realizacji na ukształtowanie terenu i funkcjonowanie środowiska.
- Realizacja infrastruktury turystycznej - w szczególności ścieżek pieszych i rowerowych, zwiększających dostępność turystyczną gminy i koncentrujących ruch turystyczny na wskazanych obszarach.

Polityka krajobrazowa gminy obejmuje działania na rzecz ochrony i planowania krajobrazu, rozumianego jako krajobraz naturalny, obejmujący komponenty środowiska naturalnego oraz krajobraz kulturowy, stanowiący element dziedzictwa kulturowego gminy. Polityka krajobrazowa realizowana będzie na całym obszarze gminy, mając na celu:

- utrzymanie i zachowanie elementów zagospodarowania przestrzennego w krajobrazie miasta – lokalnego ośrodka rozwoju oraz w krajobrazie wiejskim;
- wzmocnienie cech krajobrazu, ich ochronę i rewitalizację, w szczególności ukształtowania terenów, wykształconej flory obszaru oraz zachowanych elementów dziedzictwa kulturowego.

Zasady ochrony krajobrazu kulturowego gminy:

- Kształtowanie zagospodarowania, z uwzględnieniem panoramy Nowego Miasta nad Pilicą, w szczególności z dróg wojewódzkich oraz ze szlaku wodnego Pilicy.
- Ochrona ekspozycji najwyższego wzniesienia gminy, stanowiącego element jej krajobrazu kulturowego poprzez ograniczenie realizacji zabudowy w strefie ekspozycji lokalnego wzniesienia „Góra Rocha”, zgodnie z częścią graficzną Studium. Wyznaczona strefa ekspozycji stanowi ochronę ekspozycji czynnej z drogi wojewódzkiej nr 707.
- Ochrona widoków z lokalnych wzniesień, w tym widoków na sylwetę miasta Nowe Miasto nad Pilicą, jak i miejscowości wiejskich.
- Ochrona elementów rozplanowania miejscowości, w tym danych wsi poprzez ich ochronę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako elementów zagospodarowania przestrzennego wymagających ochrony, tj. układ rozplanowania dawnej wsi Góra (plan z czterema rozchodzącymi się z niego drogami), obecnie stanowiącej część miasta, układ wielodrożny wsi Pobiedna, ukształtowany na skarpie nadpilicznej.
- Ochronę założeń zieleni urządzonej, stanowiących element krajobrazu kulturowego gminy, w tym zachowanie (w ramach możliwości ekonomiczno-technicznych) szpalerów drzew wzdłuż dróg, jako elementów zagospodarowania przestrzennego wymagających ochrony jak i ukształtowania.
- Ochrona i zachowanie elementów rozplanowania dawnego zakładu przyrodoleczniczego Jana Bielińskiego, w tym w szczególności lokalizacji i funkcji zachowanej alei w Nowym Mieście nad Pilicą, jako elementu zagospodarowania przestrzennego wymagającego ochrony, lokalizacja alei zgodnie z częścią graficzną Studium.
- Ochrona elementów tożsamości lokalnej – krzyże i kapliczki przydrożne poprzez w szczególności ochronę miejsc ich lokalizacji, jako elementów orientacyjnych w terenie.

3.2.4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą uwzględniają uwarunkowania prawne w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, uregulowane przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. W obszarze miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą istnieją następujące formy ochrony zabytków: wpis do rejestru zabytków oraz ustalenie wymogów ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej, obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazany i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

W ramach ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zostały określone strefy ochrony konserwatorskiej: ścisłej ochrony konserwatorskiej, strefa konserwatorskiej ochrony układu rozplanowania, strefa ochrony ekspozycji, strefa ochrony archeologicznej.

3.2.5. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Kierunki zagospodarowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

1. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed zmianą jej sposobu użytkowania.
2. Wielofunkcyjny rozwój rolnictwa i gospodarstw rolnych oraz specjalizacja w rolnictwie.
3. Zapewnienie dogodnej organizacji transportu i eksportu produktów rolnych.
4. Zachowanie lasów, jako fragmentów rodzimej przyrody i racjonalna gospodarka leśna.

Polityka przestrzenna gminy Nowe Miasto nad Pilicą uwzględnia prawną ochronę leśnej przestrzeni produkcyjnej. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych - ochrona gruntów leśnych polega na:

- ograniczeniu przeznaczania ich na cele nieleśne i nierolnicze;
- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnym oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi;
- przywracanie wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej;
- poprawieniu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżenia ich produktywności;
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Tereny lasów w obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą będą podlegać zachowaniu oraz ograniczeniu zmiany ich przeznaczenia na cele inne niż leśne lub rolnicze. Polityka przestrzenna gminy uwzględnia granice terenów leśnych, w podziale według własności: na lasy państwowe i lasy prywatne. Polityka prze-

strzenna dopuszcza zmianę ich przeznaczenia wyłącznie w granicach obszarów zainwestowania (koncentracji zabudowy) - w obszarach tych znajdują się nieliczne, niewielkie kompleksy lasów prywatnych - w przypadku braku możliwości funkcjonalnych i technicznych wkomponowania ich w istniejące zagospodarowanie - dopuszcza się ich zmianę przeznaczenia na cele nieleśne i nierolnicze na etapie sporządzenia zmian w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Trwałe użytkowanie lasu i kształtowanie przyrodniczej równowagi w funkcjonowaniu ekosystemu leśnego jest ściśle związane z racjonalnym użytkowaniem lasu. Oprócz użytkowania głównego, którym jest pozyskiwanie drewna, z gospodarką leśną związane jest dodatkowe użytkowanie lasu: pozyskiwanie owoców runa leśnego i krzewów, grzybów i roślin leczniczych, w sposób umożliwiający ich biologiczne odtworzenie. Zasady gospodarki leśnej w odniesieniu do kompleksów Lasów Państwowych zawiera Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa, zgodnie z którym dla celów planowania urządzeniowego przyjęto kryteria zrównoważonej gospodarki leśnej:

- zachowanie i odpowiednie wzmacnianie zasobów leśnych i ich udziału w globalnym bilansie węgla oraz zwiększaniu lesistości;
- utrzymanie zdrowia i vitalności ekosystemów leśnych, zwiększenie stabilności, żywotności i odporności lasów oraz wzmocnienie naturalnych mechanizmów regulacyjnych;
- utrzymanie i wzmacnianie produkcyjnych funkcji lasu oraz odpowiedniej infrastruktury, przy równoczesnej minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko;
- zachowanie, ochrony i odpowiednie wzmocnienie biologicznej różnorodności w ekosystemach leśnych poprzez preferowanie: odnowień naturalnych, gatunków rodzimych i lokalnych; różnorodności, zarówno w obrębie struktury powierzchniowej, jak i budowy pionowej oraz różnorodności gatunkowej w leśnej działalności gospodarczej, a tam gdzie to możliwe również zachowanie i odtwarzanie różnorodności krajobrazu; pozostawiania obumarłych drzew stojących i leżących, drzew dziuplastych, starodrzewii szczególnie rzadkich gatunków drzew, w ilościach i rozmieszczeniu koniecznym dla zapewnienia różnorodności biologicznej, z uwzględnieniem potencjalnego oddziaływania na zdrowie i stabilność lasów oraz ekosystemów sąsiadujących z lasami; ochrony cennych biotopów, m.in. źródeł, bagien, ostańców i wąwozów; zachowanie i odpowiednie wzmocnienie funkcji ochronnych w zagospodarowaniu lasów utrzymanie innych funkcji i uwarunkowań społeczno-ekonomicznych

Zasady gospodarki leśnej w odniesieniu do kompleksów lasów prywatnych zawierają Uproszczone Plany Urządzenia Lasów gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

3.2.6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Ustala się następujące kierunki rozwoju w zakresie systemów komunikacji:

1. Utrzymanie istniejącej hierarchii dróg publicznych i stopniowe doposażanie ich zagospodarowania (w stopniu odpowiednim do klasy i przeznaczenia drogi).
2. Zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów zabudowy oraz ochrona systemu dróg rolnych.

3. Obniżenie uciążliwości dróg dla terenów zabudowy, zarówno zurbanizowanych jak i obszarów otwartych (nieurbanizowanych).
4. Udostępnienie rekreacyjne i turystyczne obszaru gminy poprzez rozbudowę systemu komunikacji turystyczno-rekreacyjnej, powiązanej z systemem regionalnym.
5. Utrzymanie i modernizacja komunikacji publicznej jako spójnego systemu gminnego.

Ustala się następujące kierunki rozwoju w zakresie systemów infrastruktury technicznej:

1. Utrzymanie istniejącej hierarchii dróg publicznych i stopniowe doposażanie ich zagospodarowania (w stopniu odpowiednim do klasy i przeznaczenia drogi).
2. Kontynuacja prac związanych z budową obwodnicy Nowego Miasta nad Pilicą
3. Zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów zabudowy
4. Obniżenie uciążliwości dróg dla terenów zabudowy, zarówno zurbanizowanych jak i obszarów otwartych (rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej).
5. Udostępnienie rekreacyjne i turystyczne obszaru gminy poprzez rozbudowę systemu komunikacji turystyczno-rekreacyjnej, powiązanej z systemem regionalnym.

3.3. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Analizowany dokument stanowi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, które określa kierunki zagospodarowania przestrzennego na poziomie lokalnym. Stanowi dokument powiązany z dokumentami planistycznymi wyższych szczebli samorządu terytorialnego. Wytyczne do planowania miejscowego - zawarte w dokumencie Studium gminy - stanowi:

- na poziomie krajowym – Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju (KPZK 2030),
- na poziomie regionalnym (województwa) – Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego
- na poziomie lokalnym:
 - opracowanie ekofizjograficzne podstawowe,
 - obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
 - obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
 - wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach i inne decyzje określające warunki korzystania ze środowiska.

Podsumowując powiązania analizowanego dokumentu dotyczą zarówno wytycznych regionalnych, jak i dotychczasowych ustaleń zawartych w polityce przestrzennej (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy) oraz aktach prawa miejscowego określających lokalne zasady zagospodarowania (obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

3.3.1. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju - KPZK 2030

Celem strategicznym KPZK 2030 jest: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

3.3.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego został przyjęty uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. Uwarunkowania zewnętrzne, dotyczące kierunków rozwoju przestrzennego województwa mazowieckiego, wynikają z dokumentów krajowych, określających model rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego Polski w perspektywie do 2030 r.: Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) oraz Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (SOR).

W Planie przyjęto zintegrowane podejście do prowadzenia polityki rozwoju, wyznaczając obszary funkcjonalne, które zawierają się w obszarach strategicznej interwencji wskazanych w SRWM 2030. W ten sposób plan jest spójny z ustaleniami KPZK 2030 oraz SRWM 2030. Kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego odzwierciedlają obszary funkcjonalne. Ponadto plan województwa w swoich kierunkach zagospodarowania odnosi się do podziału statystycznego przestrzeni (regiony i podregiony NUTS). Gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest położona w podregionie NUTS 3 – żyrardowskim, w regionie NUTS 2 – region mazowiecki. W ramach podstawowych elementów sieci osadniczej, określonych na podstawie KPZK 2030, Nowe Miasto nad Pilicą pełni rolę ośrodka lokalnego.

W obszarze województwa mazowieckiego wyróżniono następujące obszary funkcjonalne:

- miejski obszar funkcjonalny Warszawy,
- obszary o najniższym poziomie dostępności do dóbr i usług,

- wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
- wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych.

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą wg powyższej klasyfikacji znajduje się w obszarze funkcjonalnym województwa – wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych.

Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych – zgodnie z KPZP 2030 to obszary położone peryferyjnie, o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego, w niewielkim stopniu uczestniczące w procesach rozwojowych kraju. Istotne bariery rozwoju tych obszarów obejmują: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych w procesie gwałtownego poszukiwania alternatywnych dróg rozwoju, czy słabą jakość infrastruktury technicznej. Funkcjonowanie tych obszarów opiera się na niewyspecjalizowanym rolnictwie, a także agroturystyce z wykorzystaniem m.in. wartości kulturowych czy innych obszarów gospodarki. Działania dążące do wewnętrznej integracji województwa, poprawy jego spójności, m.in. doinwestowanie takich obszarów, pomagają ograniczać dysproporcje w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Zasady zagospodarowania:

- poprawa struktury obszarowej gospodarstwa rolnych poprzez wspieranie prac scaleniowych i wymiany gruntów;
- kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych I-III;
- wielofunkcyjny rozwój obszarów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego (m.in.: tradycyjnego krajobrazu wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, trwałych użytków zielonych);
- poprawa odstępności komunikacyjnej, m.in. poprzez rozwój transportu publicznego, w tym przywrócenie połączeń kolejowych na nieczynnych liniach kolejowych, a także przebudowę / rozbudowę istniejącej sieci drogowej, a w szczególności dróg powiatowych i gminnych;
- budowa i rozbudowa systemów wodociągowo-kanalizacyjnych, a także sukcesywna sanitacja terenów o zabudowie rozproszonej, m.in. poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków;
- poprawa bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej w zakresie niskich i średnich napięć;
- zwiększenie nasycenia infrastrukturą ICT (ang. *Information and Communication Technologies*), a także zapewnienie dostępu do systemu e-usług;
- tworzenie przestrzeni publicznych, będących miejscem koncentracji i aktywizacji społeczności lokalnej;
- objęcie ochroną unikalnych elementów architektury wiejskiej charakterystycznej dla poszczególnych regionów, w tym układów ruralistycznych.

3.3.3. Dotychczasowa polityka przestrzenna i planistyczna gminy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Obowiązujące w gminie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą zostało przyjęte uchwałą przyjęte Nr XXIV/145/2000 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 23 sierpnia 2000 r., a zmiany wprowadzane w tym dokumencie w blisko dwudziestoletnim okresie jego obowiązywania, miały wyłącznie charakter zmian jednostkowych (punktowych). Studium sporządzone zostało na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym, której zapisy zostały uchylone obecnie obowiązującą ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Analizowany projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą, stanowi kontynuację przyjętych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego w 2000 r. Projekt uszczegóławia kierunki i zasady kształtowania struktur funkcjonalno-przestrzennych, ujawnia zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz wymogi przepisów odrębnych. Polityka przestrzenna kontynuuje ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym rolniczego zagospodarowania zagrodowego, koncentruje funkcje pozarolnicze w wybranych obszarach, wskazuje na konieczność wielofunkcyjnego rozwoju rolnictwa, w oparciu o uwarunkowania środowiska przyrodniczego i kulturowego. Ponadto w dalszym ciągu umożliwia koncentrację zabudowy w części miejskiej, z uwzględnieniem m.in. uwarunkowań środowiskowych, gwarantując tym samym wzmocnienie znaczenia ośrodka miejskiego w zakresie oferty inwestycyjnej, w szczególności usługowej.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar gminy Nowe Miasto nad Pilicą jest w całości pokryty ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które zostały uchwalone w 2004 r. Plany miejscowe określiły m.in. przeznaczenia terenów oraz warunki ich zagospodarowania i zabudowy. Kolejne sporządzone akty prawa miejscowego stanowiły niewielkie obszarowo zmiany przyjętych w 2004 r. planów – dotyczą od kilku do kilkudziesięciu działek. Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z poniższą tabelą:

Tab. 1. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Tytuł	Uchwała
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą	nr XX/127/2004 z dnia 8 października 2004 r.
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto nad Pilicą	nr XX/128/2004 z dnia 8 października 2004 r.
3	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą uchwalonego Uchwałą nr XX/127/2004 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 8 października 2004 r. - Dąbrowa	nr XXIII/145/2008 z dnia 29 maja 2008 r.

4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta w zakresie przebiegu ulicy Rawskiej na obszarze oznaczonym na załączniku graficznym nr 1 symbolami: A, B, C, D – A w Nowym Mieście nad Pilicą	nr XXV/168/2008 z dnia 29 sierpnia 2008 r.
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą w miejscowości Żdżary gmina Nowe Miasto nad Pilicą na obszarze oznaczonym na załączniku graficznym nr 1 symbolami od A do I oraz od 1 do 15	nr XXV/169/2008 z dnia 29 sierpnia 2008 r.
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto nad Pilicą dla działek o numerach ewidencyjnych 878 i 879, na obszarze oznaczonym na załączniku graficznym nr 1 symbolami: A, B, C, D – A w Nowym Mieście nad Pilicą	nr XLI/257/2009 z dnia 18 grudnia 2009 r.
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą w miejscowości Jankowice – „Folwark”, na obszarze oznaczonym na załączniku graficznym nr 1 symbolami od a do I	nr XXXI/203/2009 z dnia 23 stycznia 2009 r.
8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na terenie działek nr 214, 215, 216, 217 położonych w miejscowości Sacin w Gminie Nowe Miasto nad Pilicą na obszarze oznaczonym na załączniku graficznym nr 1 symbolami od A do D	nr VII/40/2011 z dnia 15 kwietnia 2011 r.
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na terenie działki nr 219/7 położonej przy ul. Wczasowej w Nowym Mieście nad Pilicą na obszarze oznaczonym na załączniku graficznym nr 1 symbolami od A do S	nr XII/63/2011 z dnia 7 października 2011 r.
10	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy uchwalonego uchwałą Nr VII/40/2011 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 15 kwietnia 2011 r. na terenie działek nr 214, 215, 216 i 217 położonych w miejscowości Sacin na obszarze zaznaczonym na załączniku graficznym Nr 1, literami od a do d	nr XXVI/142/2012 z dnia 14 września 2012 r.
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta na terenie obejmującym działki nr ew. 1869, 696, 1835, 1836/2 położone pomiędzy cmentarzem a terenem Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Mieście nad Pilicą	nr XXXVII/227/2013 z dnia 5 lipca 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Według Analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Nowe Miasto nad Pilicą, przyjętej uchwałą LI/332/2018 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 27 września 2018 r. Zgodnie z wnioskami zawartymi w dokumencie - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, obowiązujące na terenie całej gminy są częściowo nieaktualne (uchwała nr XX/127/2004 z dnia 8 października 2004 r. oraz uchwała nr XX/128/2004 z dnia 8 października 2004 r.), w odniesieniu do zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, w tym potrzeb i możliwości rozwoju gminy. Obowiązujące plany miejscowe powinny zostać zaktualizowane, w ramach możliwości planistycznych gminy, na zasadzie etapowania prac planistycznych.

Zmiany ww. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowe miasto nad Pilicą zachowują swoją aktualność, ale w przypadku zmiany planu miejscowego wskazuje się konieczność podjęcia nowej uchwały, obejmującej obligatoryjny zakres planu miejscowego, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Analizowana polityka przestrzenna uwzględnia rozstrzygnięcia obowiązujących w obszarze gminy planów miejscowych. Ze względu na wskazane planem miejscowym docelowe struktury funkcjonalno-przestrzenne poszczególnych miejscowości – w Studium zawarto ustalenia dotyczące konieczności doprecyzowania granic docelowego zainwestowania, które w obowiązujących planach są nieczytelne. Polityka przestrzenne kładzie nacisk na konieczność uporządkowania tych docelowych struktur, w tym zapewnienie im obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej, a w przypadku braku środowiskowych i ekonomicznych przesłanek realizacji części terenów (w szczególności związanych z zabudową letniskową przewidzianą peryferyjnie w odniesieniu do przebiegu infrastruktury technicznej i struktur osadniczych) ich likwidację. Ustalenia

miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego częściowo kolidują z obecnie obowiązującymi wymogami ochrony przyrody, środowiska i krajobrazu (w zakresie lokalizacji zabudowy lotniskowej w znaczącym oddaleniu od sieci infrastruktury technicznej, jak i struktur zainwestowanych pod budownictwo, w tym w obszarach o niekorzystnych warunkach budowlanych), co wymaga wprowadzenia zmian w przeznaczeniu terenów, z punktu widzenia niniejszej prognozy (zakresu analiz w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko). Stanowi to jednak następny etap planistyczny – kierunki zagospodarowania w tym zakresie zostały uwzględnione w Studium, a ich szczegółowa weryfikacja nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (zmian planów obowiązujących).

3.3.4. Wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach i inne decyzje określające warunki korzystania ze środowiska, istotne z punktu widzenia analizowanego dokumentu

DZIAŁALNOŚĆ GÓRNICZA

W gminie Nowe Miasto nad Pilicą ustanowiono 5 obszarów górniczych:

- 1) **Dąbrowa 1A** - nr koncesji 64/10/PŚ.G, wydający Marszałek Województwa Mazowieckiego, koncesja ważna do 31.12.2031 r., powierzchnia obszaru 12,72 ha, kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncesja zobowiązuje do:
 - Wydobycia kopaliny ze złoża metodą odkrywkową wg ustaleń zawartych w projekcie zagospodarowania złoża, planie ruchu zakładu górniczego.
 - Działalność gospodarcza ma się odbywać zgodnie z obowiązującymi przepisami,
 - Uiszczania opłat eksploatacyjnych w trybie i wysokości ustalonej stawki, zgodnie z ustaleniami załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2018 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych,
 - Utworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat począwszy od dnia powstania obowiązku uiszczenia opłaty eksploatacyjnej zgodnie z ustaleniami ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze.
 - Wykonywanie obowiązków dotyczących ochrony środowiska oraz obowiązków związanych z likwidacją zakładu górniczego w przypadku cofnięcia lub wygaśnięcia koncesji,
 - Wykorzystania mas ziemnych związanych z wydobyciem kopaliny ze złoża do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
 - Rekultywacja i zagospodarowanie terenów po działalności górniczej winno być prowadzone zgodnie z ustaleniami przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
- 2) **Dąbrowa 2** - nr koncesji RS.751-4/05, wydający Starosta Powiatu Grójeckiego, koncesja ważna do 31.03.2025 r., powierzchnia obszaru 1,78 ha, kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncesja zobowiązuje do:
 - Eksploatacji kruszywa naturalnego metodą odkrywkową na powierzchni 1,78ha, przy czym przewidziane roczne wydobycie będzie wynosiło do 20 000m³/rok,
 - Oznakowania terenu wyrobiska,

- Uiszczania opłat eksploatacyjnych w trybie i wysokości ustalonej stawki, zgodnie z ustaleniami załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych za działalność prowadzoną na podstawie przepisów Prawa geologicznego i górniczego,
 - Utworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat poczynawszy od dnia powstania obowiązku uiszczenia opłaty eksploatacyjnej do rozpoczęcia likwidacji zakładu w wysokości 10% należnej opłaty eksploatacyjnej,
 - Wydobywania kopaliny wyłącznie w granicach obszaru górniczego, wykonywanie robót winno uwzględniać: bezpieczeństwo powszechne, bezpieczeństwo pożarowe, bezpieczeństwo i higienę pracowników, prawidłową i racjonalną gospodarkę złożem, ochronę środowiska, zapobieganie szkodom spowodowanym działalnością eksploatacyjną i ich naprawianie.
- 3) **Dabrowa 3** - nr koncesji RS-751-5/05, wydający Starosta Powiatu Grójeckiego, koncesja ważna do 31.03.2025 r., powierzchnia obszaru 1,95 ha, kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncesja zobowiązuje do:
- Eksploatacji kruszywa naturalnego metodą odkrywkową na powierzchni 1,95ha, przy czym przewidywane roczne wydobycie będzie wynosiło do 20 000m³/rok,
 - Oznakowania terenu wyrobiska,
 - Uiszczania opłat eksploatacyjnych w trybie i wysokości ustalonej stawki, zgodnie z ustaleniami załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych za działalność prowadzoną na podstawie przepisów Prawa geologicznego i górniczego,
 - Utworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat poczynawszy od dnia powstania obowiązku uiszczenia opłaty eksploatacyjnej do rozpoczęcia likwidacji zakładu w wysokości 10% należnej opłaty eksploatacyjnej,
 - Wydobywania kopaliny wyłącznie w granicach obszaru górniczego, wykonywanie robót winno uwzględniać: bezpieczeństwo powszechne, bezpieczeństwo pożarowe, bezpieczeństwo i higienę pracowników, prawidłową i racjonalną gospodarkę złożem, ochronę środowiska, zapobieganie szkodom spowodowanym działalnością eksploatacyjną i ich naprawianie.
- 4) **Dabrowa 4** - nr koncesji RS.751-6/05, wydający Starosta Powiatu Grójeckiego, koncesja ważna do 31.03.2025 r., powierzchnia obszaru 1,65 ha, kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncesja zobowiązuje do:
- Eksploatacji kruszywa naturalnego metodą odkrywkową na powierzchni 1,65ha, przy czym przewidywane roczne wydobycie będzie wynosiło do 20 000m³/rok,
 - Oznakowania terenu wyrobiska,
 - Uiszczania opłat eksploatacyjnych w trybie i wysokości ustalonej stawki, zgodnie z ustaleniami załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych za działalność prowadzoną na podstawie przepisów Prawa geologicznego i górniczego,
 - Utworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat poczynawszy od dnia powstania obowiązku uiszczenia opłaty eksploatacyjnej do rozpoczęcia likwidacji zakładu w wysokości 10% należnej opłaty eksploatacyjnej,

- Wydobycia kopaliny wyłącznie w granicach obszaru górniczego, wykonywanie robót winno uwzględniać: bezpieczeństwo powszechne, bezpieczeństwo pożarowe, bezpieczeństwo i higienę pracowników, prawidłową i racjonalną gospodarkę złożem, ochronę środowiska, zapobieganie szkodom spowodowanym działalnością eksploatacyjną i ich naprawianie.
- 5) **Gostomia** - nr koncesji 169/10/PŚ.G, wydający Marszałek Województwa Mazowieckiego, koncesja ważna do 31.07.2022 r., powierzchnia obszaru 5,69 ha, kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncesja zobowiązuje do:
- Wydobycia kopaliny ze złoża metodą odkrywkową wg ustaleń zawartych w: projekcie zagospodarowania złoża, planie ruchu zakładu górniczego, decyzji Nr 13/2009 Burmistrza Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą z dnia 4 grudnia 2009r. znak IRŚ.7633/13/09 o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji,
 - Działalność gospodarcza ma się odbywać zgodnie z obowiązującymi przepisami,
 - Uiszczania opłat eksploatacyjnych w trybie i wysokości ustalonej stawki, zgodnie z ustaleniami załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2018 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych,
 - Utworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat poczynszu od dnia powstania obowiązku uiszczenia opłaty eksploatacyjnej zgodnie z ustaleniami ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze.
 - Wykonywanie obowiązków dotyczących ochrony środowiska oraz obowiązków związanych z likwidacją zakładu górniczego w przypadku cofnięcia lub wygaśnięcia koncesji,
 - Wykorzystania mas ziemnych związanych z wydobyciem kopaliny ze złoża do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
 - Rekultywacja i zagospodarowanie terenów po działalności górniczej winno być prowadzone zgodnie z ustaleniami przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W przypadku likwidacji zakładów górniczych, w całości lub w części, stosownie do przepisów Prawa geologicznego i górniczego, przedsiębiorca jest obowiązany zabezpieczyć lub zlikwidować wyrobisko górnicze, złagodzić nachylenie skarp w złożu do kąta 36°, usunąć maszyny i urządzenia oraz infrastrukturę techniczną, zabezpieczyć niewykorzystaną część kopaliny, przedsięwziąć niezbędne działania w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej wg przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Niezwłocznie powiadomić organ koncesyjny o wszelkich zmianach stanu faktycznego i prawnego w terminie 14 dni od daty ich zaistnienia.

4. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE

4.1. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM

4.1.1. Cele ogólne

Cele ochrony środowiska, w tym cele ochrony przyrody, ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym znajdują swoje odzwierciedlenie w prawie krajowym i dokumentach powstałych na jego podstawie, określających politykę w zakresie ochrony środowiska.

Cele polityki ekologicznej Unii Europejskiej

Według obecnego brzmienia Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) celem polityki Unii w dziedzinie środowiska jest:

1. zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska,
2. ochrona zdrowia ludzkiego,
3. ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych,
4. promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczanie zmian klimatu.

Z postanowień TFUE wynikają podstawowe zasady prowadzenia polityki ochrony środowiska. Nie mają one charakteru norm prawnych wiążących jednak tworzą ważne wytyczne przy tworzeniu aktów prawnych z omawianej dziedziny. Są to:

1. zasada wysokiego poziomu ochrony,
2. zasada ostrożności (przezorności),
3. zasada działania zapobiegawczego (prewencji),
4. zasada naprawiania szkód u źródła,
5. zasada „zanieczyszczający płaci”.

W kreowaniu polityki ochrony środowiska szczególną rolę odgrywają programy działania w ochronie środowiska. Obecnie obowiązuje siódmy program działań „**Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety**”, przyjęty decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/EU w sprawie ogólnego unijnego programu działań do 2020 r. Decyzja zobowiązuje instytucje Unii i państwa członkowie do podejmowania działań służących osiągnięciu celów priorytetowych, a wszelkie organy publiczne do współpracy z przedsiębiorstwami, partnerami społecznymi, społeczeństwem europejskim i obywatelami w realizacji programu.

Cele priorytetowe Siódmego Programu to:

1. Ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii.
2. Przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną.

3. Ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrobytu.
4. Maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu.
5. Zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast.
6. Lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

Siódmy program zawiera wizję na 2050 r., w którym to roku obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, różnorodność biologiczna jest przywracana, a niskoemisyjny wzrost – oddzielony od zużycia zasobów – wyznacza drogę rozwoju globalnego.

Cele polityki ekologicznej państwa

Obecnie obowiązująca, Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 r. zakłada następujące cele środowiskowe:

W zakresie ochrony zasobów naturalnych:

1. **Ochrona przyrody** – zachowanie bogatej bioróżnorodności polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
2. **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów** – w perspektywie średniookresowej zakłada się dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
3. **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody** – racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby ochronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej.
4. **Ochrona powierzchni ziemi** – w szczególności ochrona gruntów użytkowanych rolniczo:
 - rozpowszechnienie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego,
 - przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne,
 - zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.
5. **Gospodarowanie zasobami geologicznymi** – racjonalne zaopatrzenie ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.

W zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

1. **Środowisko a zdrowie** – dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.
2. **Jakość powietrza** – dążenie przez RP do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz dyrektyw unijnych.
3. **Ochrona wód** – przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całym kraju, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.
4. **Gospodarka odpadami:**
 - utrzymanie tendencji oddzielania ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju,
 - znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
 - zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
 - sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających na środowisko,
 - eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
 - pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofywanych z eksploatacji,
 - takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowisko nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych.
5. **Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych** – dokonywanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
6. **Substancje chemiczne w środowisku** – stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnie z zasadami Rozporządzenia REACH.

W zakresie działań operacyjnych ważnym dokumentem jest Strategia Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2017-2020r., która określa następujące cele strategiczne (priorytety działania):

1. Realizacja celów środowiskowych w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków zagranicznych w zakresie priorytetów obsługiwanych przez Narodowy Fundusz;
2. Efektywne i skuteczne angażowanie zasobów Narodowego Funduszu dla realizacji celów i priorytetów środowiskowych;
3. Rozwój organizacyjny skoncentrowany na utrzymaniu wiodącej roli Narodowego Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska.

Analizując główne cele polityki ekologicznej Unii Europejskiej i Polski można stwierdzić, że projekt analizowanego dokumentu zachowuje spójność z ww. celami. Określa kierunki działań w zakresie ochrony bioróżnorodności, zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, racjonalnego użytkowania powierzchni ziemi, w tym ochrony gruntów rolnych, ochrony powietrza i zasady przeciwdziałania zanieczyszczeniom a także kierunki związane z przeciwdziałaniem oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych. Jednocześnie

uwzględnia powiązania dobrego stanu środowiska z jakością życia mieszkańców oraz rozwojem lokalnej gospodarki. Cele środowiskowe stanowią jedno z kierunków rozwoju gminy Nowe Miasto nad Pilicą, przez co wpisują się w krajowe i europejskie wytyczne rozwoju zrównoważonego. Projekt Studium zawiera szereg ustaleń mających istotne znaczenie dla funkcjonowania i ochrony środowiska. Uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym oraz pośrednio cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym, które mają swoje przełożenie w polskim prawodawstwie.

4.1.2. Cele szczegółowe (sektorowe)

✓ Ochrona wód

poziom UE

Ochrona wód to jeden z najlepiej rozwiniętych działów unijnej polityki ochrony środowiska. Obecnie głównym instrumentem unijnej polityki w tej dziedzinie jest przyjęta w 2000 r. tzw. ramowa dyrektywa wodna (RDW). Kieruje się ona ekologicznym, holistycznym podejściem do oceny stanu wód i planowania gospodarki wodnej. Traktuje wody w szczególności jako czynnik tworzący siedliska, których stan zależy od działań podejmowanych na obszarze całej zlewni. Główne cele europejskiej polityki wodnej:

1. ochrona i poprawa warunków, a gdy to niemożliwe, utrzymanie obecnego stanu ekosystemów wodnych, a także lądowych i podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych,
2. propagowanie zrównoważonego korzystania z wody opartego na długoterminowej ochronie zasobów wodnych,
3. podejmowane przedsięwzięcia mających na celu poprawę stanu czystości środowiska wodnego; przedsięwzięcia te powinny prowadzić do ograniczenia emisji i zrzutów substancji szczególnie niebezpiecznych, a w dalszej perspektywie do eliminowania tego typu działalności,
4. stopniowe ograniczenie zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobieganie ich dalszej degradacji,
5. dążenie do zmniejszenia skutków powodzi i suszy.

poziom krajowy

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych ustalonych na mocy Art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Za cele środowiskowe przyjęto wartości graniczne odpowiadające dobremu stanowi wód, podane w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy art. 4 RDW:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

→ Analizę celów środowiskowych wskazanych dla poszczególnych jednostek objętych ochroną na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne - zawiera punkt 5.2. niniejszej prognozy dotyczący Analiza stanu środowiska.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne ustalenia m.in. Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Projekt Studium gminy Nowe Miasto nad Pilicą uwzględnia granice JCW oraz zawiera wytyczne dotyczące ochrony zasobów wodnych, działań wspomagających ich ochronę ilościową i jakościową. W części uwarunkowań diagnozuje stan zasobów wodnych w odniesieniu do planistycznych jednostek gospodarowania wodami. Uwzględnia ujęcia wód podziemnych, w tym o udokumentowanych zasobach.

Obszar gminy Nowe Miasto nad Pilicą, zgodnie z danymi Informatycznego Systemu Ostry Kraj, jest zlokalizowany:

- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$),
- na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p= 1,0\%$);
- na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p= 10,0\%$).

✓ Przeciwdziałanie skutkom suszy

Przeciwdziałanie skutkom suszy jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej. Głównymi dokumentami planistycznymi w tym zakresie są: Plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych oraz Plany przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne za przygotowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w dorzeczach jest odpowiedzialny Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej natomiast za przygotowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych są odpowiedzialni dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest położona w regionie wodnym Środkowej Wisły, dla której został sporządzony Plan przeciwdziałania skutkom suszy, przyjęty obwieszczeniem nr 1/2017 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie o przygotowaniu (przyjęciu) planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej i Jarf.

Zgodnie z ww. PPSS Środkowej Wisły – gmina Nowe Miasto nad Pilicą stanowi obszar narażony na występowanie typów susz zidentyfikowanych jako silne i ekstremalne. W regionie środkowym większość obszarów (42,5%) zaklasyfikowano jako zagrożone występowaniem suszy w stopniu znacznym jednak niewiele mniej stanowią obszary, gdzie zidentyfikowany poziom zagrożenia suszą jest wysoki (38,7%). W zlewni

Pilicy – do której przynależy gmina Nowe Miasto nad Pilicą - stwierdzono wysoki poziom zagrożenia wystąpieniem suszy III i IV kategorii – wskaźnik ten przekroczył 40%.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Projekt zawiera zapisy informację dotyczącą zagrożenia suszą w obszarze miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą oraz wytyczne związane z przeciwdziałaniem temu zagrożeniu. Ponadto kierunki zagospodarowania przestrzennego, jak i zasady ochrony środowiska określone w polityce przestrzennej wpisują się w działania związane z przeciwdziałaniem tym niekorzystnym zjawiskom.

W zakresie przestrzennym wytyczne zawarte w dokumencie zachowują zgodność z celami związanymi z przeciwdziałaniem skutkom suszy.

✓ Ochrona powietrza

Europejskie przepisy nakierowane są na eliminację różnych typów zanieczyszczeń pochodzących z wielu różnych źródeł, zarówno stacjonarnych, jak i mobilnych. Unijne prawodawstwo dotyczące ochrony powietrza:

1. ustala minimalne normy jakości powietrza oraz zobowiązuje do podejmowania działań zaradczych w przypadku, gdy dochodzi do przekroczenia tych norm,
2. wprowadza obowiązek monitoringu wybranych substancji zanieczyszczających u źródeł emisji,
3. wprowadza normy dopuszczalnej emisji dla źródeł mobilnych oraz standardy jakości paliw,
4. dąży do harmonizacji metod pomiaru stężenia zanieczyszczeń i strategii monitoringu jakości powietrza krajów członkowskich,
5. nakazuje zapewnić dostęp do informacji o jakości powietrza opinii publicznej i wszystkim zainteresowanym stronom.

„Strategia tematyczna dotycząca zanieczyszczenia powietrza” wskazała na potrzebę uproszczenia prawodawstwa w sprawie jakości powietrza. Takim zabiegiem było scalenie w jeden akt prawny kilku wcześniejszych dyrektyw: Dyrektywę 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (tzw. dyrektywa CAFE). Dyrektywa CAFE nie zmienia dotychczasowych dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń, uzupełnia ich wykaz o nową substancję – pył zawieszony PM_{2,5}. Normy w zakresie pyłu zawieszonego PM_{2,5} mają być wprowadzane w życie w okresie 2010-2020. Celem dyrektywy jest również wzmocnienie przepisów dotyczących wdrażania planów i programów, mających na celu osiągnięcie założonych parametrów jakości powietrza.

Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej w województwie mazowieckim

Wg Programu ochrony środowiska dla województwa mazowieckiego do 2022 r. przyjętego uchwałą nr 3/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 stycznia 2017 r., teren gminy Nowe Miasto nad Pilicą został zakwalifikowany do obszaru strefy mazowieckiej (strefa mazowiecka obejmuje całość województwa bez aglomeracji warszawskiej oraz miast Radomia i Płocka).

Zgodnie z powyższą uchwałą oraz uchwałami zawartymi poniżej:

- Uchwały nr 98/17 z 20 czerwca 2017 r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego dotyczącej zaktualizowania programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego **PM₁₀** i pyłu zawieszonego **PM_{2,5}** w powietrzu,
- Uchwały nr 99/17 z 20 czerwca 2017 r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego zaktualizował program ochrony powietrza dla stref województwa mazowieckiego, w których został przekroczony poziom docelowy **benzo(a)pirenu** w powietrzu
- Uchwały nr 138/18 z dnia 18 września 2018 r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego dotyczącej programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom docelowy **ozonu** w powietrzu.

Stwierdza się, że terenie administracyjny gminy Nowe Miasto nad Pilicą **nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń**.

Wg Programu ochrony środowiska dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018 -2021, jako główne źródło zanieczyszczeń powietrza wskazano emisję powierzchniową (emisja związana z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno-bytowym) oraz napływ zanieczyszczeń spoza województwa (w którym przeważa emisja związana z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno-bytowym), a także emisja liniowa (emisja związana z ruchem pojazdów i spalaniem paliw).

Substancje wprowadzane do powietrza przez ruch samochodowy (emisja ze źródeł liniowych) to: tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, sadza, pyły zawierające metale ciężkie, m.in. ołów (emisja ze spalania w silnikach) oraz pyły gumowe (emisja na skutek tarcia opon o nawierzchnię drogi). Przez gminę Nowe Miasto nad Pilicą przebiegają drogi wojewódzkie (nr 707 i 728) oraz powiatowe i gminne. W związku z koniecznością wdrożenia przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Europy 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (tzw. dyrektywa IED), zakłady energetycznego spalania paliw zobligowane będą do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia wielkości emisji tlenków azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla oraz pyłu. Zakłady te będą zobowiązane do posiadania instalacji zapewniających określony stopień odsiarczania spalin.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Projekt zawiera zapisy dotyczące konieczności uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego działań zmierzających do ograniczenia niskiej emisji, poprzez stosowanie proekologicznych systemów grzewczych. Ponadto zawiera ustalenia w zakresie redukcji emisji z transportu m.in. w zakresie realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu oraz ograniczające rozwój zabudowy wzdłuż tych ciągów komunikacyjnych. Analizowana polityka przestrzenna nie przewiduje w obszarze gminy lokalizacji znaczących emitorów zanieczyszczeń. Przyszłe kierunki zagospodarowania gminy nie stanowią ram do powstania znaczących negatywnych oddziaływań na stan jakości powietrza, w tym na stan ozonu przyziemnego.

W zakresie przestrzennym wytyczne zawarte w dokumencie zachowują zgodność z celami ochrony powietrza atmosferycznego, wyznaczonymi na poziomie krajowym i regionalnym.

✓ Ochrona przyrody

poziom UE

Podstawą unijnej polityki ochrony przyrody są dwa akty prawne: dyrektywa 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzew. dyrektywa ptasia) oraz dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzew. dyrektywa siedliskowa).

Ochrona różnorodności biologicznej jest warunkiem stabilnego funkcjonowania ekosystemów, decyduje o większej ich odporności na niekorzystne czynniki zewnętrzne. Założenie to było podstawą uznania ochrony bioróżnorodności biologicznej za jeden z celów unijnej polityki ochrony środowiska. Jest obecnie jednym z priorytetów głównego nurtu polityki unijnej. Głównym dokumentem w zakresie ochrony bioróżnorodności biologicznej jest „**Strategia zrównoważonego rozwoju UE**”, przyjęta w 2001 r. na szczycie przywódców państw Unii w Göteborgu, stanowiąca dokument uzupełniający zaakceptowanej rok wcześniej strategii lisbońskiej. Różnorodność biologiczna jest integralnym elementem wielu dziedzin objętych prawodawstwem unijnym. Cele z nią związane realizują nie tylko uregulowania z zakresu ochrony środowiska, ale także regulacje prawne dotyczące unijnych polityk sektorowych. W coraz szerszym zakresie potrzeby zachowania bioróżnorodności uwzględniane są we wspólnej polityce rolnej i polityce rozwoju obszarów wiejskich. Ich zaspokojeniu służą m.in. programy i płatności rolno-środowiskowe oraz rozwój rolnictwa ekologicznego.

Obecnie Unijna **strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.**, została opracowana w 2011 r. i wyznacza następujące cele:

1. Pełne wdrożenie dyrektywy ptasiej i siedliskowej.
2. Utrzymanie i odbudowa ekosystemów i ich usług.
3. Zwiększenie wkładu rolnictwa i leśnictwa w utrzymanie i wzmocnienie różnorodności biol.
4. Zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów rybnych.
5. Zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych.
6. Pomoc na rzecz zapobiegania utracie światowej różnorodności biologicznej.

poziom krajowy

Głównym dokumentem określającym cele polityki państwa w zakresie ochrony bioróżnorodności w Polsce jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020”.

Cel nadrzędny: Poprawa stanu różnorodności biologicznej i powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Cele strategiczne:

- A. Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączeniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej.
- B. Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej.
- C. Zachowanie i przywrócenie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk.
- D. Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi.
- E. Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług.
- F. Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych.
- G. Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych.

H. Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Studium gminy Nowe Miasto nad Pilicą uwzględnia konieczność ochrony bioróżnorodności, poprzez w szczególności istniejące formy ochrony przyrody. Uwzględnia istniejące obszary objęte ochroną prawną w zakresie ochrony przyrody (dokument wskazuje również projektowane formy ochrony przyrody). Ponadto określa system przyrodniczy gminy, stanowiący podstawę jej rozwoju przestrzennego, wskazujący możliwości jak i bariery w zagospodarowaniu. Projekt określa system korytarzy ekologicznych oraz powiązań przyrodniczych, uwzględniając go w kierunkach zagospodarowania. Ponadto dokument zawiera ustalenia dotyczące konieczności ochrony enklaw leśnych, dolin rzek i mniejszych cieków wraz z ich obudową biologiczną, terenów podmokłych, gleb organicznych, stawów i oczek wodnych, w tym śródpolnych. Cele związane z ochroną bioróżnorodności zostały uwzględnione w projektowanym dokumencie.

✓ **Gospodarka odpadami**

poziom UE

Gospodarka odpadami ma dziś bardzo rozbudowany dział prawa unijnego. Oprócz ogólnych zasad postępowania z odpadami obejmuje on wymogi dotyczące metod i urządzeń usuwania odpadów (np. spalania, składowania) oraz uregulowania związane z zagospodarowaniem różnych rodzajów odpadów. Pierwsza dyrektywa ramowa w sprawie odpadów to dyrektywa 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. Przez ponad 30 lat był to najważniejszy akt prawny w tej dziedzinie. Ostatecznie został zastąpiony dyrektywą ramową z 2008 r. Ogólne wymagania w stosunku do gospodarki odpadami nie uległy jednak istotnym zmianom. Dyrektywa wprowadziła jednolite definicje pojęć oraz zobowiązała państwa członkowskie do opracowywania programów gospodarki odpadami. Przede wszystkim ustanowiła hierarchię zasad postępowania z odpadami, wskazując na pierwszym miejscu konieczność zapobiegania powstawaniu odpadów, następnie ich powtórne wykorzystanie, dalej recykling materiałowy, wykorzystanie odpadów jako źródła energii (w procesie spalania), dopiero w ostateczności dopuszczone powinno być ich unieszkodliwianie przez spalanie bez odzysku energii lub deponowanie na składowiskach odpadów.

poziom krajowy - regionalny

Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024– w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi – określa:

W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegające biodegradacji, główne cele wojewódzkie to :

- zmniejszenie masy powstających odpadów;
- zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji;
- doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,

- zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie),
- wprowadzenie we wszystkich gminach w województwie systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów „u źródła” – do końca 2021 r.;
- zmniejszenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35 % masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych;
- zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia;
- zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
- utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi;
- monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania,
- zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5 % s.m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.
- **W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (poużytkowe oleje odpadowe), główne cele stanowią:**
 - zapobieganie powstawaniu olejów odpadowych;
 - dążenie do zwiększenia masy zbieranych olejów odpadowych; w tym szczególny nacisk należy położyć na efektywność zbierania i przetwarzania powstających olejów odpadowych
 - utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50 %, a recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35 %;
 - w przypadku preparatów smarowych: wzrost poziomu recyklingu do wartości co najmniej 35 % oraz poziomu odzysku do wartości co najmniej 50 % w 2020 r.
- **W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (zużyte baterie i akumulatory), główne cele stanowią:**
 - wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat prawidłowego sposobu postępowania ze zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami;
 - osiągnięcie w 2016 r. i w latach następnych poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości co najmniej 45 % masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych;
 - utrzymanie poziomu wydajności recyklingu.
- **W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (zużyty sprzęt elektryczny i elektro-niczny), główne cele stanowią:**
 - zwiększenie świadomości społeczeństwa i przedsiębiorców na temat prawidłowego sposobu postępowania z ZSEE;
 - ograniczenie powstawania odpadów w postaci ZSEE;
 - zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania ZSEE;
 - zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu od 1 stycznia 2018 r.,

W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (pojazdy wycofane z eksploatacji), główne cele stanowią:

- osiągnięcie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu odniesionych do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku co najmniej na poziomie odpowiednio 95 % i 85 %;
- ograniczenie nieuczciwych praktyk w zakresie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (zwiększenie liczby pojazdów wycofanych z eksploatacji kierowanych do legalnych stacji demontażu);
- ograniczenie liczby pojazdów sprowadzanych z zagranicy bezpośrednio do stacji demontażu w sposób nielegalny.

W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (zużyte opony), główne cele stanowią:

- utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku w wysokości co najmniej 75 %, a recyklingu w wysokości co najmniej 15 %;
- zwiększenie świadomości społeczeństwa, w tym przedsiębiorców na temat właściwego, to jest zrównoważonego użytkowania pojazdów, w szczególności opon oraz dozwolonych przepisami prawa sposobów postępowania ze zużytymi oponami.
- zwiększenie świadomości przedsiębiorców prowadzących zakłady wulkanizacyjne oraz wymiany opon w zakresie

W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (opakowania i odpady opakowaniowe), główne cele stanowią:

- zapewnienie odpowiedniej jakości odpadów opakowaniowych zbieranych selektywnie w gospodarstwach domowych;
- utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu co najmniej na poziomie określonym w załączniku 1 do ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi;
- osiągnięcie i utrzymanie co najmniej poziomów odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań wielomateriałowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu dla opakowań wielomateriałowych oraz dla opakowań po środkach niebezpiecznych, w poszczególnych latach, poniżej których nie mogą zostać określone poziomy w porozumieniu zawierającym z marszałkiem województwa (Dz.U. z 2014 r., poz. 618),
- osiągnięcie i utrzymanie co najmniej poziomów odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań po środkach niebezpiecznych, w tym po środkach ochrony roślin zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2014 r.,
- wyeliminowanie stosowania nieuczciwych praktyk w zakresie wystawiania dokumentów potwierdzających przetworzenie odpadów opakowaniowych;
- zwiększenie świadomości użytkowników i sprzedawców środków zawierających substancje niebezpieczne, w tym ŚOR, odnośnie prawidłowego postępowania z opakowaniami po tych produktach.

W zakresie odpadów niebezpiecznych (odpady medyczne i weterynaryjne), główne cele stanowią:

- zapewnienie odpowiedniego rozmieszczenia, liczby oraz wydajności spalarni odpadów spalających odpady medyczne i weterynaryjne w ujęciu regionalnym tak, aby ograniczyć transport tych odpadów w celu przestrzegania zasady bliskości;
- podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych, w tym segregacji odpadów u źródła powstawania;
- ograniczenie masy odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

W zakresie odpadów niebezpiecznych (odpady zawierające PCB), główny cel stanowi:

- kontynuacji likwidacji urządzeń o zawartości PCB poniżej 5 dm³.

W zakresie odpadów niebezpiecznych (odpady zawierające azbest), główny cel stanowi:

- usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest najpóźniej do 2032 r. (wynika to z przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 15 marca 2010 r. Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032 oraz Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa mazowieckiego stanowiącego załącznik nr 3 do PGO WM 2024).

W zakresie pozostałych odpadów (odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej), główne cele stanowią:

- zwiększenie świadomości wśród inwestorów oraz podmiotów wytwarzających odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na temat należytego postępowania ze strumieniem wyżej wskazanych odpadów, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania oraz recyklingu;
- utrzymanie poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70 % wagowo.

W zakresie pozostałych odpadów (komunalne osady ściekowe), główne cele stanowią:

- całkowite zaniechanie składowania KOŚ;
- zwiększenie masy KOŚ przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska oraz masy KOŚ poddanych termicznemu przekształcaniu;
- dążenie do maksymalizacji stopnia wykorzystania substancji biogennych zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego oraz środowiskowego.

W zakresie pozostałych odpadów (odpady ulegające biodegradacji), główny cel stanowi:

- w okresie do 2024 r. i w latach następnych utrzymanie masy składowanych odpadów na poziomie nie większym niż 40 % masy wytworzonych odpadów.

W zakresie pozostałych odpadów (odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy), główne cele stanowią:

- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku;

- ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do wielkości produkcji

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Na poziomie lokalnym możliwe są działania związane z ukształtowaniem sprawnego i przejrzystego systemu gospodarki odpadami, powiązanego z systemem wojewódzkim. Studium gminy Nowe Miasto nad Pilicą określa gminny system gospodarki odpadami, w tym selektywnej zbiórki odpadów.

✓ Przeciwdziałanie i łagodzenie zmian klimatu

poziom UE

Przeciwdziałanie zmianom klimatu stało się jednym z najważniejszych celów europejskiej polityki ekologicznej. Zgodnie z zasadą przezorności – fundamentem europejskiej polityki ekologicznej – za celowe uznano ograniczenie emisji gazów szklarniowych, tak by potencjalny wzrost temperatury w skali globalnej nie przekroczył 2°C. Program działań zakłada ustabilizowanie koncentracji gazów szklarniowych w atmosferze, co wymagać będzie redukcji emisji CO₂ o 70% w perspektywie długoterminowej. Najważniejszym instrumentem realizacji celów unijnej polityki klimatycznej jest przyjęty w 2008 r. tzw. pakiet klimatyczno-energetyczny określany potocznie jako „3 razy 20”, który zakłada, że do 2020 r. Unia Europejska powinna:

- racjonalnie wykorzystywać energię, tak aby zmniejszyć łączne zużycie energii pierwotnej o 20% w porównaniu z prognoząmi na 2020 r.,
- zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych do 20% całkowitego zużycia energii finalnej,
- zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych o co najmniej 20% z porównaniem z 1990 r.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Studium gminy Nowe Miasto nad Pilicą zawiera ustalenia proekologicznego, w zakresie gospodarki lokalnej. Stanowi obszar niewielkiego lokalnego zużycia energii (w kontekście części wiejskiej) i średniego zużycia (w kontekście części miejskiej – ze względu na brak dużych energochłonnych zakładów). W kierunkach rozwoju dla gminy wskazują się dążenie o wprowadzania zrównoważonego rolnictwa opartego na praktykach uwzględniających potrzeby ochrony środowiska i zasobów naturalnych przy realizacji rosnących celów produkcyjnych z wykorzystaniem możliwości stwarzanych przez rozwój techniczny. Wskazują się również konieczność dążenia do rozpowszechnienia nowych źródeł energii w gospodarstwach rolnych i domowych, wykorzystujących ją bezpośrednio na własne potrzeby - instalacji na odnawialne źródła energii, takie jak m.in. kotły na biomasę, mikro-biogazownie, małe turbiny wiatrowe oraz panele fotowoltaiczne. Polityka przestrzenna gminy Nowe Miasto nad Pilicą - na zasadzie synergii z politykami obszarów sąsiednich, województwa i kraju - wpisuje się w działania globalne na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu.

4.2. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ

Cele ochrony środowiska gminy Nowe Miasto nad Pilicą zostały określone w dokumencie: „Program ochrony środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018-2021” (aktualizacja). Głównymi celami „Programu ochrony środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018-2021” (aktualizacja) są:

- **Ochrona przyrody i podniesienie jakości środowiska naturalnego,**
- **Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gminy.**

Na podstawie zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji oraz oceny stanu środowiska, utworzono cele, kierunki interwencji oraz zadania. Przedstawia je tabela zawarta poniżej.

Tab. 2. Kierunki interwencji według obszarów interwencji wskazane do realizacji przez gminę Nowe Miasto nad Pilicą i sposób ich uwzględnienia w analizowanym dokumencie.

Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	
Cel: Ochrona powietrza atmosferycznego Kierunki działań: – ograniczenie emisji przemysłowej (m.in.: montowanie reduktorów emisji zanieczyszczeń, wprowadzenie technologii czystszej spalania węgla), propagowanie nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwach, – zmniejszenie zapotrzebowania na energię – termomodernizacja budynków, modernizacja źródeł ciepła w gospodarstwach indywidualnych, modernizacja sieci ciepłowniczej, podłączenia do lokalnej sieci ciepłowniczej, rozwój sieci gazowej, Zadania organizacyjne: – Zmniejszenie niskiej emisji poprzez propagowanie bardziej ekologicznych niż tradycyjne źródeł energii do ogrzewania budynków (np. wprowadzenie ogrzewania olejowego, gazowego lub biomasą, itp.) – Wpieranie wymiany przestarzałych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (niskosprawnych kotłów na paliwa stałe) na źródła nowoczesne (wysokosprawne źródła energetyczne charakteryzujące się niższą emisją zanieczyszczeń). – Propagowanie termomodernizacji obiektów. – Wprowadzenie ulg dla osób, przedsiębiorstw, rolników stosujących technologie przyjazne dla środowiska. – Instalowanie nowych i modernizacja istniejących urządzeń służących redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach produkcyjnych. – Poprawa stanu nawierzchni dróg (minimalizacja zanieczyszczeń pyłowych, zmniejszenie ilości spalin emitowanych do atmosfery). – Wzrost poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa. Zadania inwestycyjne: – Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w tym budynku Urzędu Miasta i Gminy.	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Projekt zawiera analizę możliwych zagrożeń (źródeł zanieczyszczeń) dla jakości powietrza, zawiera cele środowiskowe dotyczące standardów jakości powietrza oraz ustalenia dotyczące propagowania rozwoju energii odnawialnej w obszarze gminy. Ochrona jakości klimatu i jakości powietrza stanowi jednak zadanie sektorowe, nie mające bezpośredniego przełożenia na kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.
Obszar interwencji: Zagrożenie hałasem	
Cel: Ochrona przed hałasem Kierunki działań: – Działania podejmowane w celu zmniejszenia uciążliwości hałasu dotyczą modernizacji dróg (poprawa stanu nawierzchni), tworzenia pasów zieleni ochronnej wzdłuż szlaków komunikacyjnych oraz: realizowanie dogodnych połączeń drogowych, zwiększanie bezpieczeństwa transportu (stan dróg, oznakowanie), eliminację zagrożeń komunikacyjnych (w tym związanych z transportem materiałów niebezpiecznych). – W zakresie zmniejszenia hałasu przemysłowego planowane jest: monitorowanie stanu technicznego oraz zabezpieczeń urządzeń produkcyjnych, egzekwowanie montażu urządzeń wyciszających, uwzględnianie zagrożeń związanych z hałasem w planach miejscowego zagospodarowania przestrzennego. Zadania organizacyjne:	

– Prowadzenie planowania przestrzennego i polityki lokalizacyjnej uwzględniającej negatywny wpływ hałasu na mieszkańców, – Wyeliminowanie z produkcji środków transportu, maszyn i urządzeń, których hałaśliwość nie odpowiada standardom UE oraz stopniowe eliminowanie z użytkowania tych urządzeń, – Rozbudowa systemów izolacji przed hałasem – wprowadzanie zadrzewień, izolacja budynków (np. poprzez wymianę okien), – Stosowanie rozwiązań techniczno-organizacyjnych ograniczających hałas u źródła.	
Zadania inwestycyjne: – Modernizacja dróg i infrastruktury drogowej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Projekt Studium: - zawiera analizę możliwych zagrożeń dla jakości klimatu akustycznego w gminie, zawiera ustalenia dotyczące standardów akustycznych, w tym ich uwzględniania w planach miejscowych
Obszar interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne	
Cel: ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym Kierunki działań:	
– Przy lokalizacji kolejnych urządzeń należy poszukiwać niskokonfliktowych miejsc oraz wprowadzać ewentualne strefy ograniczonego użytkowania przy obiektach.	
Zadania organizacyjne: – Bieżąca kontrola źródeł promieniowania elektromagnetycznego. – Rozmieszczanie nowych instalacji zgodnie z wymaganymi strefami ochronnymi. – Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe zgodnie z wymogami ustawy.	
Zadania inwestycyjne: – Modernizacja sieci energetycznych i GPZ według potrzeb, – Rozwój sieci energetycznej na nowych terenach inwestycyjnych.	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Projekt Studium: - uwzględniają lokalizację i przebieg infrastruktury technicznej będącej źródłem oddziaływania elektromagnetycznego, zawiera ustalenia dotyczące ochrony terenów przed tym oddziaływaniem - do uwzględnienia w planowaniu miejscowym oraz ustalenia dotyczące możliwości rozbudowy sieci infrastrukturalnych, zgodnie z przepisami odrębnymi.
Obszar interwencji: Wody powierzchniowe i podziemne	
Cel: ochrona wód podziemnych i powierzchniowych Kierunki działań:	
– rozbudowa lub modernizacja sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej według potrzeb, – prowadzenie monitoringu stanu i poziomu rzek, – prowadzenie monitoringu i właściwej ochrony oraz eksploatacji wód powierzchniowych i podziemnych.	
Zadania organizacyjne: – Zakaz lokalizacji w obszarze strefy ochronnej zbiorników wód podziemnych inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogących pogorszyć stan środowiska, a w szczególności składowisk odpadów, wylewisk, przeprowadzania rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska, przeładunku i dystrybucji ropopochodnych. – Prowadzenie bieżącej kontroli i aktualnej informacji o jakości wód powierzchniowych i podziemnych.	
Zadania inwestycyjne: – Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowościach: Świdrygały, Bełek, Zalesie, – Remont sieci wodociągowej w Nowym Mieście nad Pilicą, – Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przykanalikami na docinku od ul. Tomaszowskiej do ul. Bielińskiego.	

Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Projekt wskazuje do zachowania doliny denudacyjnej cieków oraz poprzez kształtowanie kierunków rozwoju ogranicza negatywny wpływ rozwoju zabudowy m.in. na stan jakości wód. Projekt zawiera również analizę stanu infrastruktury technicznej, w tym sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz przedstawia kierunki jej rozwoju.
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami	
Cel: Racjonalna gospodarka odpadami Kierunki działań: – podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy co do konieczności segregowania i właściwego postępowania z odpadami, – zmniejszenia ilości odpadów komunalnych poprzez efektywne prowadzenie powszechnego systemu selektywnej zbiórki odpadów w gospodarstwach domowych, firm, jednostek administracji, – zwiększenia ilości odzyskiwanych odpadów metalowych, szklanych, plastikowych oraz papieru, – zwiększenia możliwości wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, – zwiększenie (docelowo do poziomu limitów odzysku i recyklingu) ilości odzyskiwanych odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych, opakowaniowych, biodegradowalnych i innych, – zmniejszenie ilości odpadów pochodzących z sektora przedsiębiorstw. Zadania organizacyjne: – Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie zasad i efektów funkcjonującego w mieście systemu gospodarki odpadami. – Popularyzacja i rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów. – Prowadzenie odpowiedniego systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło oraz odpady budowlane i rozbiórkowe. – Prowadzenie odpowiedniego systemu selektywnego zbierania i odbierania pozostałości z ww. odpadów komunalnych tj.: odpadów ulegających biodegradacji, odpadów wielkogabarytowych, odpadów niebezpiecznych. – Edukacja mieszkańców w zakresie wprowadzonego systemu zbierania odpadów w gminie. Zadania inwestycyjne: – Kontynuacja programu usuwania azbestu, – Likwidacja dzikich wysypisk, – Rekultywacja kwatery nr I i II składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Nowe Łęgonice, – Monitoring systemu gospodarki odpadami,	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Projekt zawiera cele polityki przestrzennej w zakresie systemu gospodarki odpadami, powiązanego z systemem regionalnym, w tym również w zakresie selektywnej zbiórki odpadów oraz odpadów niebezpiecznych (m. in. azbest). Projekt dokumentu uwzględnia kontynuowaną obecnie rekultywację obszaru składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Nowych Łęgonicach.
Obszar interwencji: Ochrona gleb i powierzchni ziemi	
Cel: Ochrona gleb i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych Kierunki działań: – zachowanie powierzchni trwałych użytków zielonych, – stosowanie dobrych praktyk w rolnictwie, odpowiednie nawożenie i wapnowanie. – wykorzystanie zasobów naturalnych - ekologiczne źródła energii, np. na wykorzystanie energii słonecznej, wodnej, itp. Zadania organizacyjne: – Monitorowanie stanu gleb, szczególnie w rejonach najbardziej zagrożonych zanieczyszczeniem. – Systematyczne egzekwowanie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych w zakresie wyłączenia tych gruntów z produkcji, szczególnie w odniesieniu do zagospodarowania wierzchniej warstwy gleby.	

– Oszacowanie zasobów odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie produkcji energii z odnawialnych zasobów energetycznych. – Popularyzacja wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych i budynkach użyteczności publicznej. – Propagowanie budowy instalacji wykorzystujących energię odnawialną, w tym instalacji kolektorów słonecznych, pomp ciepła, kotłów na biomasę i innych w przemyśle. – Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa.	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Projekt studium: - określa zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, - ujawnia tereny lasów, ograniczając ich przeznaczenie na inne cele, - wskazuje na konieczność rozwoju indywidualnych instalacji pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.
Obszar interwencji: Środowisko Przyrodnicze	
Cel: Wzmocnienie i właściwe wykorzystanie istniejących walorów krajobrazowych i przyrodniczych <u>Kierunki działań:</u> – prowadzenie działań inwestycyjnych w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku, – uwzględnienie terenów chronionych i zasad ich ochrony w planowaniu przestrzennym, – zachowanie terenów leśnych oraz innych terenów zielonych (parki, zieleń osiedlowa, miejska, cmentarze), – przestrzeganie zasad i obowiązujących przepisów na obszarach objętych ochroną (działania w zakresie ochrony przyrody powinny obejmować zadania dotyczące poszczególnych komponentów środowiska oraz ochronę cennych przyrodniczo terenów, zachowania bioróżnorodności przyrodniczej, ochrony siedlisk, zachowania krajobrazu), – właściwe zagospodarowanie terenów nadrzecznych, – egzekwowanie regulaminu utrzymania porządku i czystości w gminie, – ochronę jakości powietrza, wód i gleby, – monitoring zagrożeń środowiska, – edukację ekologiczną. <u>Zadania organizacyjne:</u> – Zachowanie terenów leśnych i korzystnego wpływu lasu na warunki życia ludzi oraz na równowagę przyrodniczą, – Racjonalna gospodarka leśna - produkcja drewna oraz innych surowców i produktów, – Ochrona różnorodności biologicznej środowiska leśnego i obszarów chronionych, – Przestrzeganie zasad wykorzystania terenu zwłaszcza na obszarach cennych przyrodniczo (uwzględnienie terenów chronionych i zasad ich ochrony w planowaniu przestrzennym), – Pielęgnacja pomników przyrody, – Tworzenie i pielęgnacja obszarów zieleni urządzonej na terenie miasta, – Rozbudowa infrastruktury technicznej i infrastruktury turystycznej, służącej ochronie przyrody, nieblokującej rozwoju turystyki. <u>Zadania inwestycyjne:</u> – Zalesienie gruntów porolnych, nieekonomicznych dla rolnictwa	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Projekt uwzględnia obiekty i obszary objęte ochroną (wraz z obszarami proponowanymi do objęcia ochroną), wskazuje lokalny system przyrodniczy gminy, w tym powiązania ekologiczne, określa zasady ochrony przed przekształceniami zasobów przyrody ożywionej, uwzględnia lasy jako element systemu przyrodniczego gminy, wymagający ochrony i racjonalnej gospodarki zasobem. Ponadto projekt wskazuje obszary utrzymania i rozwoju zieleni urządzonej oraz wskazuje przebieg szlaków turystycznych. Polityka przestrzenna zawiera również lokalną politykę zalesień terenów porolnych.
Obszar interwencji: Zagrożenia dla środowiska	

Cel: Minimalizacja zagrożeń dla środowiska <u>Kierunki działań:</u> – intensyfikacja współpracy jednostek działających w gminie Nowe Miasto nad Pilicą, jak i w gminach sąsiednich w celu koordynacji działań z zakresu minimalizacji zagrożeń oraz likwidacji skutków zaistniałych zdarzeń <u>Zadania:</u> – Monitorowanie stanu wód rzek, – Koordynacja systemu skutecznej ochrony przeciw zagrożeniom naturalnym, w tym monitoring zagrożeń oraz współpraca międzyregionalna, – Analiza stanu zabezpieczeń przeciwpowodziowych na terenie gminy, – Analiza stanu bazy i wyposażenia jednostek straży pożarnej na terenie gminy, – Edukacja mieszkańców w zakresie postępowania w wyniku zagrożenia powodzią, pożarem itp.	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Projekt uwzględnia uwarunkowania wynikające z wyznaczeniem na terenie gminy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią poprzez identyfikację tych terenów oraz uwzględnienie w kierunkach rozwoju gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Ponadto projekt ujawnia obszary predysponowane do powstawania ruchów masowych wskazując ich lokalizację i identyfikując ewentualne zagrożenia i utrudnienia w realizacji inwestycji na tych terenach.
Obszar interwencji: Gospodarka (przyjazna środowisku naturalnemu)	
Cel: Rozwój gospodarczy przyjazny środowisku naturalnemu <u>Kierunki działań:</u> – Preferowanie przedsięwzięć rozwoju przemysłu przyjaznego środowisku lub przedsięwzięcia mające znacznie ograniczone oddziaływanie, – Lokalizacja nowych obiektów przemysłowych powinna być uwzględniona w planach miejscowego zagospodarowania na terenach dostępnych komunikacyjnie i poza obszarami o najwyższych walorach środowiskowych i terenami zwartej zabudowy mieszkaniowej, – wsparcie energetyki ekologicznej przez samorządy lokalne, – popularyzacja nowoczesnych, ekologicznych technologii, zwłaszcza w zakresie alternatywnych źródeł energii – możliwości uprawy roślin energetycznych, instalacji kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych, elektrowni wiatrowych czy wodnych, korzystania z biomasy itp. <u>Zadania:</u> – Uporządkowanie gospodarki przestrzennej, – Propagowanie wdrażania nowych technologii przyjaznych środowisku, – Wprowadzenie ulg i zachęt dla osób, przedsiębiorstw stosujących technologie przyjazne dla środowiska, – Rozpowszechnianie budowy instalacji wykorzystujących energię odnawialną, w tym instalacji kolektorów słonecznych, pomp ciepła, kotłów na biomasę i innych, – Wykorzystanie gruntów słabszych do uprawy roślin energetycznych, – Promocja gminy.	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Projekt studium wskazując obszary lokalizacji terenów przemysłowych z uwzględnieniem warunków środowiska naturalnego, umożliwiając w ten sposób rozwój gospodarczy obszaru z minimalizacją negatywnych skutków dla cennych elementów środowiska naturalnego. Projekt uwzględnia wielofunkcyjny rozwój rolnictwa, w tym rolnictwa zrównoważonego wykorzystującego energię pochodzącą z odnawialnych źródeł.
Obszar interwencji: Edukacja ekologiczna – brak bezpośredniego przełożenia na cele przestrzenne	
	kierunki działań i zadania mające przełożenie na dokumenty planistyczne uchwalane przez gminę na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu ochrony środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018-2021 (aktualizacja)

Podsumowując analizę zawartą w powyższej tabeli można stwierdzić, że projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Nowe Miasto nad Pilicą posiada powiązania z obszarami interwencji dotyczącymi ochrony środowiska znajdującego się na terenie gminy. Cele te zostały uwzględnione w analizowanym dokumencie i nie wymagają doprecyzowania. Analizowany dokument zachowuje zgodność z Programem ochrony środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018-2021 (aktualizacja).

4.3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA W OBSZARACH OBJĘTYCH FORMAMI OCHRONY PRZYRODY NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą występują formy ochrony przyrody (na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), którymi są:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki,
- Rezerwat Przyrody „Sokół”,
- Obszar Natura 2000 OSO Ochrony Ptaków – Dolina Pilicy (PLB 140003),
- Obszar Natura 2000 – SOO Ochrony Siedlisk – Dolina Dolnej Pilicy (PLH 140016),
- Pomniki przyrody (13 pojedynczych drzew).

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki – obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr 29/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki.

Ww. uchwała ustala zasady czynnej ochrony ekosystemów leśnych, czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych, czynnej ochrony ekosystemów wodnych oraz następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

Powyższy zakaz nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce oraz przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym.

- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nawodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,

Zakaz nie dotyczy tworzących zadrzewienia śródpolne krzewów rosnących w skupisku o powierzchni do 25 m², drzew których obwód pnia na wysokości 130 cm nie przekracza 30 cm (których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego), drzew i krzewów, które obumarły lub nie roją szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów), które zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych na obszarach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz studiach uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego gmin.

- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,

Zakaz nie dotyczy: wybranych działek ewidencyjnych, zgodnie z treścią ww. uchwały. Żadna z działek nie znajduje się w gminie Nowe Miasto nad Pilicą.

- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,

Zakaz nie dotyczy: terenów, na których wykonywanie prac ziemnych jest związane z koncesją na wydobywanie kopalin ze złóż.

- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybna,
- 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości od 20 do 100 m (zgodnie z załącznikiem nr 2 i 4 do uchwały) od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybnej.

Zakaz nie dotyczy: stref wyłączonych z zakazu zabudowy oznaczonych na załącznikach nr 3 i 4 do uchwały, obiektów bezpośrednio służących turystyce wodnej, na terenach położonych poza obszarami Natura 2000.

Polityka przestrzenna, w zakresie swoich właściwości, uwzględnia zakazy obowiązujące w Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki. W odniesieniu do zakazu nr 7) – polityka przestrzenna gminy Nowe Miasto nad Pilicą, w strefie zakazu budowy nowych obiektów budowlanych, nie wskazuje nowych terenów o kierunku zagospodarowania związanym z budownictwem, wyłącznie uwzględnia ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Rezerwat Przyrody „Sokół” – stanowi leśny rezerwat przyrody, ustanowiony zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 stycznia 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Został utworzony na obszarze lasów, łąk i bagien i zajmował powierzchnię 116,61 ha. Rezerwat obejmuje dwa obszary – jeden położony w gminie Nowe Miasto nad Pilicą, drugi – położony w gminie sąsiedniej Wyśmierzyce (przy granicy z gminą Nowe Miasto nad Pilicą).

Obszar rezerwatu został poszerzony o powierzchnię 329,83 ha na podstawie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody Sokół. Rezerwat po zwiększeniu obszaru stanowi obszar lasu o powierzchni 440,48 ha, położony w województwie mazowieckim, na terenie gmin Wyśmierzyce powiatu białobrzeskiego (337,21 ha) i Nowe Miasto nad Pilicą powiatu grójeckiego (103,27 ha). Dla rezerwatu określono rodzaj leśny, typ - Fitocenotyczny, podtyp – zbiorowisk leśnych (ze względu na dominujący przedmiot ochrony) oraz typ – leśny i borowy, podtyp lasów nizinnych (ze względu na główny typ ekosystemu). Rozporządzeniem nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 17 marca 2008 r. został ustanowiony plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Sokół”. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych siedlisk zbiorowisk lasów wilgotnych oraz olsu jesionowego z właściwą roślinnością leśną.

Na terenie rezerwatu obowiązują zasady ochrony, zgodnie z przepisami odrębnymi, w granicach ustalonych zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 stycznia 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, zmienionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody Sokół. Zgodnie z ww. zarządzeniem celem ochrony rezerwatu jest zachowanie siedlisk leśnych w charakterystycznym dla doliny Pilicy układzie strefowym, będących ostoją gatunków chronionych. Nadzór nad rezerwatem sprawuje Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalny Konserwator Przyrody.

Obszar Natura 2000 OSO Ochrony Ptaków – Dolina Pilicy (PLB 140003) – ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. Obszar zajmuje powierzchnię ponad 35 tys. ha, położony jest wzdłuż odcinka doliny rzeki o długości około 110 km, pomiędzy Inowłodzem na zachodzie, a Ostrówkiem – Mniszewem na wschodzie (ujściem Pilicy do Wisły). Obszar w granicach gminy Nowe Miasto nad Pilicą rozciąga się na odcinku ok. 14 km. Północna granica tego obszaru przebiega równolegle do górnej krawędzi doliny rzeki, na kierunku wschód – zachód. Jej przebieg wyznaczają osie dróg łączących miejscowości Domaniewice – Łęgonice – Nowe Miasto nad Pilicą - Przydatki; w tym miejscu granica obszaru zmienia kierunek na północny, by opuścić obszar opracowania w Wólce Gostomskiej. Całość gminnych terenów – położonych na południe od Pilicy – znajduje się w granicach tego obszaru. Dla ww. obszaru Natura 2000 został sporządzony Plan zadań ochronnych – zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLB 140003.

Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 jest aktem prawa miejscowego, ustanawianym w formie zarządzenia odpowiedniego regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 10 lat.

Obszar Natura 2000 – SOO Ochrony Siedlisk – Dolina Dolnej Pilicy (PLH 140016) – posiada statut obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty, zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE z dnia 12 grudnia 2008 r., przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny. Granice tego obszaru w większości pokrywają się z granicami obszaru PLB 140003 – a jego powierzchnia wynosi ok. 32 tys. ha. W granicach tego obszaru stwierdzono występowanie następujących siedlisk przyrodniczych:

- starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych,
- suchych wrzosowisk,
- zmienno wilgotnych łąk trzęślicowych,
- niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie,
- torfowisk przejściowych i trzęsawisk,
- grądów środkowoeuropejskich i subkontynentalnych,
- łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych,
- łągowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych,
- ciepłolubnych dąbrów,

- oraz gatunków zwierząt: bóbr europejski, wydra europejska, kumak nizinny, minóg strumieniowy, boleń, różanka, piskorz, koza złotawa, koza, brzanka, zatoczek łamliwy.

W obszarze tym stwierdzono także występowanie 9 typów siedlisk wymienionych w załączniku I Dyrektywy, zatwierdzającej obszar w 2008 r. decyzją KE i 9 gatunków z załącznika II. Dla ww. obszaru Natura 2000 został sporządzony Plan zadań ochronnych – zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy PLH140016. Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 jest aktem prawa miejscowego, ustanawianym w formie zarządzenia odpowiedniego regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 10 lat.

Pomniki przyrody - 13 pojedynczych drzew, zlokalizowanych w terenach zielni urządzonej, dla których obowiązują zasady ochrony, zgodnie z przepisami odrębnymi. Wszelkie działania w ich sąsiedztwie wymagają uwzględnienia priorytetu ich ochrony - zapewnienia odpowiednich warunków siedliskowych. Dla pomników przyrody, ze względu na ich położenie w obszarach parków i terenów publicznych nie określa się konieczności działań naprawczych.

Tab. 3. Wykaz i ogólna charakterystyka pomników przyrody

Nr	Nazwa i gatunek drzewa	Wy- kość [m]	Średnica [cm]	Lokalizacja
1	świerk pospolity (picea bies)	25	235	Nadleśnictwo Grójec, obręb Grójec, poddział nr 111h
2	modrzew polski (larix polonica)	23	260	Gostomia, park zabytkowy, działki nr ewid. 298/1
3	modrzew polski (larix polonica)	21	260	Gostomia, park zabytkowy, działki nr ewid. 298/1
4	modrzew polski (larix polonica)	21	260	Nowe Miasto nad Pilicą, park zabytkowy, działki nr ewid. 286
5	modrzew polski (larix polonica)	21	260	Nowe Miasto nad Pilicą, park zabytkowy, działki nr ewid. 286
6	dąb szypułkowy (quercus robur)	27	430	Nowe Miasto nad Pilicą, park zabytkowy, działki nr ewid. 286
7	wiąz szypułkowy (ulmus laevis)	21	405	Żdźary, pastwisko – dawny plac przykościelny, działka nr ewid. 115
8	wiąz szypułkowy (ulmus laevis)	22	350	Łęgonice, plac przy kościele, działki nr ewid. 1145, 1146
9	dąb szypułkowy (quercus robur)	21	400	Łęgonice, plac przy kościele, działki nr ewid. 1145, 1146
10	dąb szypułkowy (quercus robur)	17	480	Łęgonice, plac przy kościele, działki nr 1145, 1146
11	dąb szypułkowy (quercus robur)	22	500	Łęgonice, plac przy kościele, działki nr 1145, 1146
12	dąb szypułkowy (quercus robur)	21	320	Łęgonice, plac przy kościele, działki nr 1145, 1146
13	„Roch” - dąb szypułkowy (quercus robur)	18,8	502	Nowe Miasto nad Pilicą, park zabytkowy, działka nr ewid. 225/11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z urzędu gminy Nowe Miasto nad Pilicą oraz danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Zgodnie z ww. ustawą na terenach niezabudowanych, jeżeli to nie stanowi zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody, podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu. W stosunku do pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo - krajobrazowych mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem prac związanych z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce leśnej, wodnej lub rybackiej,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierząt oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- umieszczania tablic reklamowych.

Powyższe zakazy nie dotyczą prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

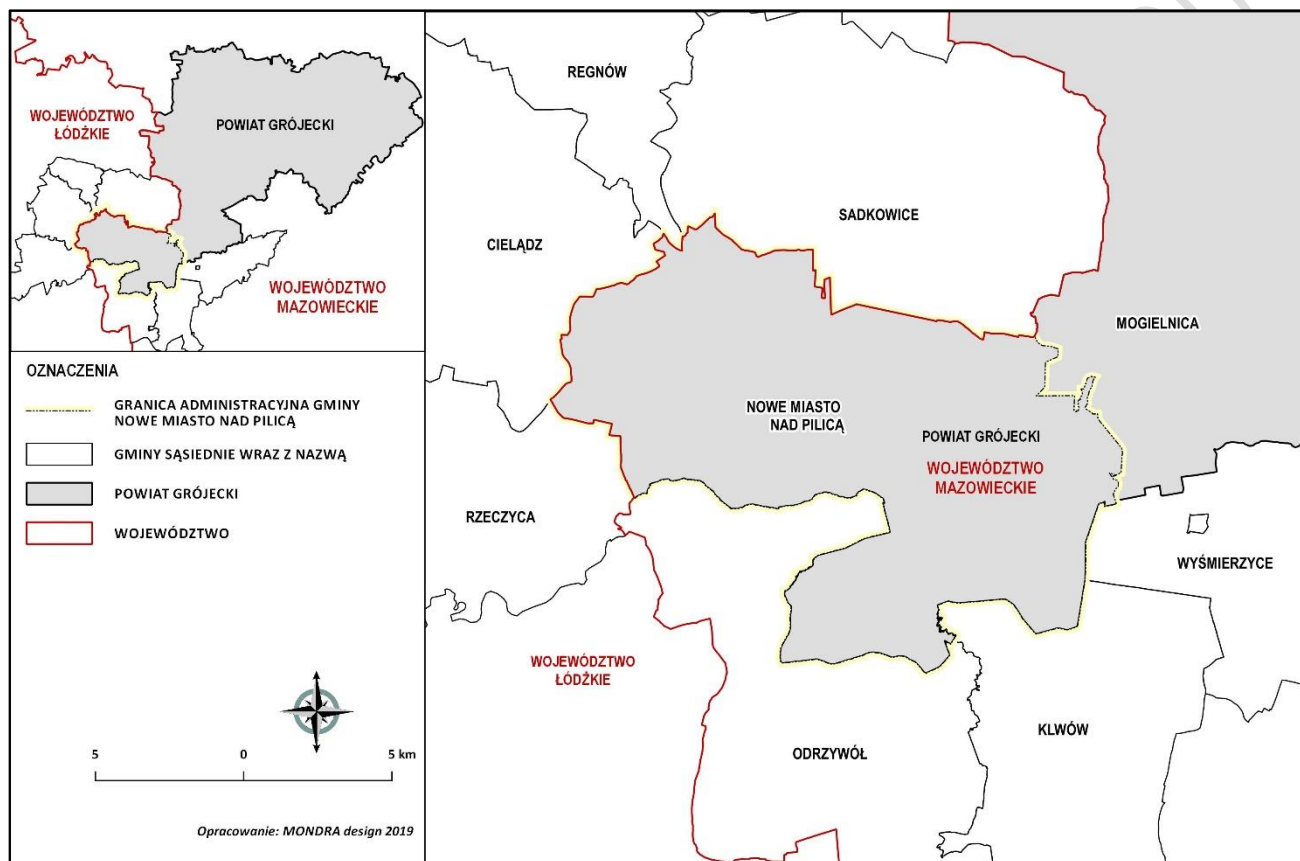
5. ANALIZA I OCENA STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI STUDIUM

5.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej Polsce, w powiecie grójeckim w południowo-zachodniej części województwa mazowieckiego. Gmina graniczy z pięcioma innymi powiatami, dwa z nich: przysuski i białobrzegi należą do województwa mazowieckiego, a trzy pozostałe: rawski, tomaszowski i opoczyński – do województwa łódzkiego. Centralnym ośrodkiem gminy jest

Nowe Miasto nad Pilicą, które jest jednym z 85 miast województwa mazowieckiego, w tym jednym z 50 funkcjonujących na prawach gminy miejsko-wiejskiej.

Nowe Miasto nad Pilicą wyróżnia się położeniem geograficznym – jest zlokalizowane na lewobrzeżnej skarpie nadliczonej, ok 25 m nad poziomem rzeki Pilicy, jest jednym z niewielu miast położonych nad samą rzeką Pilicą. W jej dolnym biegu wyłącznie Nowe Miasto nad Pilicą i Warka są położone na skarpie nadpilicznej, przez co ich układ rozplanowania jest zdeterminowany uwarunkowaniami przyrodniczymi – przepływem rzeki Pilicy.

Ryc. 2. Położenie administracyjne

Źródło: opracowanie własne.

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest jedną z dziesięciu gmin powiatu grójeckiego, sąsiaduje z następującymi gminami województwa mazowieckiego:

- Mogielnica (powiat grójecki) - od strony wschodniej,
- Wyśmierzyce (powiat białobrzeski) - od strony południowo-wschodniej,
- Klwów i Odrzywół (powiat przysuski) - od strony południowej,

oraz z gminami województwa łódzkiego:

- Cieladz, Regnów i Sadkowie (powiat rawski) - od strony północnej,
- Poświętne (powiat opoczyński) - od strony południowo-zachodniej,
- Rzeczyca (powiat tomaszowski) - od strony zachodniej.

Obecny podział administracyjny obowiązuje od ostatniej reformy administracyjnej kraju wprowadzonej 1 stycznia 1999 r. Wcześniej Nowe Miasto nad Pilicą należała do województwa radomskiego, a przed reformą z 1975 r. do powiatu rawskiego województwa łódzkiego. Przed wojną leżało w granicach powiatu łódzkiego województwa mazowieckiego. Zawsze jednak znajdowało się na granicy województw: mazowieckiego, łódzkiego lub radomskiego. Przygraniczne położenie w obszarze danego województwa było w związku z tym powodem peryferyjności gminy w odniesieniu do działań rozwojowych – wynikających z polityki województw.

Gmina jest położona poza głównymi korytarzami transportowymi kraju – główną oś komunikacyjną stanowią drogi wojewódzkie, krzyżujące się w centrum miasta. Drogi te zapewniają komunikację gminy z głównymi ośrodkami miejskimi województw i powiatów oraz lokalnymi ośrodkami gmin sąsiednich. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest położona w odległości ok. 80 km od stolicy kraju i woj. mazowieckiego – Warszawy oraz ok. 95 km od stolicy woj. łódzkiego – Łodzi. Nowe Miasto nad Pilicą jest powiązane komunikacyjnie z stolicami powiatów: Radomiem zlokalizowanym w odległości ok. 58 km na wschód, Grójcem zlokalizowanym ok. 36 km na północny-wschód, Tomaszowem Mazowieckim położonym ok. 45 km na zachód i Rawą Mazowiecką położoną w odległości ok. 29 km ku północnemu-zachodowi.

Drogi wojewódzkie nr 728 i nr 707 łączą obszar gminy z systemem dróg krajowych. W zakresie powiązań krajowych na linii wschód-zachód - droga wojewódzka nr 728 jest powiązana z drogą krajową nr 48 (prowadzącą od międzynarodowej trasy E67 (S8) z Tomaszowa Mazowieckiego w kierunku wschodniej granicy Polski). Droga wojewódzka nr 707 łączy się natomiast z drogą ekspresową nr S8, przebiegającą od Wrocławia do Białegostoku, łącząc aglomeracje: wrocławską, łódzką, warszawską i białostocką. Trasa na odcinku Wrocław – Ostrów Mazowiecki stanowi polską część trasy E67. W zakresie powiązań krajowych na linii północ - południe – droga wojewódzka nr 728 zapewnia powiązanie z drogą ekspresową S7 docelowo najdłuższą drogą szybkiego ruchu w Polsce, łączącą Gdańsk z Rabką-Zdrój. W związku z powyższym lokalizację gminy względem sieci komunikacyjnej dróg krajowych można uznać za dobrą, ze względu na bliskość dróg ekspresowych.

5.2. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA – CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA I POZIOM ICH WYKORZYSTANIA W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM OBSZARU

5.2.1. Budowa geologiczna

W głębokim podłożu regionu grójeckiego, w tym obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą, zalegają utwory dwóch wielkich strukturalnych jednostek geologicznych Polski: Synklinorium Brzeźnego i Antyklinorium Środkowo-Polskiego.

Umowa granica pomiędzy antyklinorium a synklinorium przebiega w regionie wzdłuż wychodni utworów górnokredowych, zalegających pod pokrywą czwartorzędową, przecina ona centralnie tereny miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą na kierunku północny-zachód i południowy-wschód. Niecki są wypełnione w stropie osadami kredy górnej i najniższego trzeciorzędu, natomiast trzon antyklinorium stanowią osady jurajskie. Niecka warszawska tworzy środkowy odcinek niecki brzeźnej. Jej południowo-wschodnią granicę wyznacza dyslokacja (uskok) Nowe Miasto – Grójec.

Utwory jury i kredy (różnego rodzaju wapienie, margle, iły, mułowce, piaski i piaskowce) budujące nieckę mazowiecką występują na głębokościach od około 150 do około 270 m. Ich strop zapada w kierunku północno-południowym. Natomiast na obszarze antyklinorium występują one na głębokościach od około 20 m. Utwory kredowe w dolinie Pilicy – w rejonie Nowego Miasta nad Pilicą, zostały nawiercone na głębokościach od 15 do 40 m. Zalegają to one bezpośrednio pod osadami czwartorzędowymi, wskutek wyerodowania osadów trzeciorzędu. Synklinalnie zalegające osady mezozoiku niecki mazowieckiej, wypełnione są osadami starszego trzeciorzędu, które tworzą ciągłą pokrywę skał mezozoicznych. Strop utworów trzeciorzędu jest w obszarze opracowania zdyslokowany i zdeformowany. Jego powierzchnia jest silnie zróżnicowana. W miarę zbliżania się do granicy niecki, osady te (oligocenu i miocenu) stopniowo wyklinowują się, natomiast osady pliocenu nie tworzą ciągłej pokrywy, występując płatami. Miąższość utworów trzeciorzędowych wzrasta w kierunku centrum Niecki na północ od Nowego Miasta nad Pilicą trzeciorzęd reprezentowany jest przez osady miocenu, o miąższości do około 50 m.

Utwory starszego – przed czwartorzędowego podłoża nigdzie nie odsłaniają się na powierzchni gminy, całą jej powierzchnię pokrywa zwarty płaszcz utworów czwartorzędowych. Utwory czwartorzędowe zalegają na osadach trzeciorzędu. Utwory te tworząc powierzchnię miasta i gminy, są pozostałością plejstocenińskiej akumulacji glacialnej, fluwioglacialnej, peryglacialnej, rzecznej i eolicznej. Wypełniają one zagłębienia stropu i rynien powierzchni trzeciorzędowej. Są wynikiem globalnych zmian klimatu i różnorodnych, zmiennych w czasie, warunków regionalnych i lokalnych. Czwartorzędowy lądolód skandynawski, obejmujący kilkakrotnie swym zasięgiem obszar opracowania, wywarł decydujący wpływ zarówno na wykształcenie litologiczne skał swego bezpośredniego podłoża, jak i na rodzaj i przebieg procesów rzeźbotwórczych. Znaczny wpływ na przebieg czwartorzędowych procesów geologicznych miały także cechy starszego podłoża, takie jak: rzeźba powierzchni pod czwartorzędowej, tektonika i własność litologiczne skał.

Profil czwartorzędu w obszarze opracowania tworzą plejstocenijskie naprzemianległe warstwy glin zwałowych i innych osadów lodowcowych (piaski, żwiry i głazy lodowcowe) i wodnolodowcowych (piaski, żwiry, iły, mułki) znaczny udział mają także osady zastoiskowe.

Utwory holocenu grupują się głównie w dnach doli rzecznych Pilicy i jej dopływów. Są to rzeczne piaski i piaski z domieszką żwirów oraz podobne osady pochodzące z podstokowych tarasów erozyjnych i akumulacyjnych zlodowacenia północnopolskiego, a także torfy, namuły i mady rzeczne. Efektem struktur geologicznych regionu jest brak dogodnych do eksploatacji kopalin podstawowych. W granicach powiatu grójckiego są eksploatowane wyłącznie kopaliny pospolite – piaski, żwiry oraz nieliczne surowce ilaste ceramiki budowlanej.

5.2.2. MIEJSCA LOKALIZACJI ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ DZIAŁALNOŚĆ GÓRNICZA

Złoża naturalnych surowców mineralnych gminy Nowe Miasto nad Pilicą są związane z utworami czwartorzędowymi, są zlokalizowane w obrębie form kemowych strefy marginalnej zlodowacenia środkowopolskiego. **Na terenie gminy występują kopaliny pospolite – kruszywa naturalne (piaski i żwiry), stanowiące surowiec dla budownictwa i drogownictwa.**

Udokumentowane złoża kopalin podlegają ochronie na podstawie przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska z 21 kwietnia 2001 r., polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystywaniu, w tym kopalin towarzyszących.

W obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą na dzień sporządzania prognozy zostało udokumentowane 10 lokalizacji złóż kopalin pospolitych: Borowina (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa I (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 2 (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 3 (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 4 (kruszywa naturalne: piasek i żwir), Dąbrowa 7 (kruszywa naturalne: piasek), Domaniewice (kruszywa naturalne: piasek), Gostomia (kruszywa naturalne: piasek), Krzyżówki (kruszywa naturalne: piasek, piasek ze żwirem), Żdżary (kruszywa naturalne: piasek),

Z punktu widzenia ochrony złóż wszystkie złoża kruszywa naturalnego zostały zaliczone do klasy 4 - złoża powszechne, licznie występujące, łatwo dostępne.

Ze względu na ochronę środowiska wszystkie złoża położone w miejscowości Dąbrowa zakwalifikowano do złóż mało-konfliktowych (**klasa A**), **złoża Borowina i Krzyżówki zakwalifikowano do złóż mało – konfliktowych (klasa B)**. Konfliktowość przyszłego wydobycia złoża Borowina jest uwarunkowane ochroną lasów, ochroną krajobrazu, ochroną obszarów Natura 2000 oraz ochroną wód podziemnych natomiast złoża Krzyżówki jest ochroną krajobrazu, ochroną obszarów Natura 2000 oraz ochroną wód

Zgodnie z danymi Urzędu Górniczego - w gminie koncesjonowana działalność gospodarcza w zakresie wydobycia kruszyw naturalnych jest prowadzona w 5 obszarach górniczych: Dąbrowa IA, Dąbrowa 2, Dąbrowa 3, Dąbrowa 4, Gostomia. Eksploatacja kruszywa naturalnego odbywa się odkrywkowo, sposobem ciągłym, systemem wgłębnym. Nakład gromadzony na tymczasowych wyrobiskach, powinien zostać wykorzystany do rekultywacji tych wyrobisk.

5.2.3. Gleby

Gleby, z uwagi na swoją wielofunkcyjność w środowisku, są jednym z jego najważniejszych komponentów, decydującym o wielkości produkcji rolnej i leśnej.

Wg podziału Polski na strefy glebowe M. Degórskiego teren miasta i gminy znajduje się w granicach europejskiej strefy neoplejstoceno-holoceno gleb bielcowych, borów i borów mieszanych klimatu umiarkowanie ciepłego, rozciągającej się na Niżu Europejskim i jej podstrefy centralnej takich gleb, wykształconych z osadów stadiału Warty, zlodowacenia Odry, położonej w granicach Nizin Środkowopolskich.

Na materiał glebotwórczy regionu składają się zarówno budowa geologiczna, jak i warunki wodne podłoża, a w mieście głównie działalność człowieka. Zespół tych warunków i działań wytworzył przeważające na obszarze miasta i gminy jednostki typologiczne gleb - gleb bielcowych i pseudobielcowych wylugowanych (wytworzonych na piaskach luźnych lub słabo gliniastych, a także na glinach i pyłach) oraz gleb pseudobielcowych (wytworzonych na piaszczystych glinach i iłach lub piaskach gliniastych, lekkich, słabo zaglinionych). Wykazują one znaczne, typologiczne zróżnicowanie oraz zmienność przestrzenną i zmienność stosunków wodnych. W obszarze opracowania są to głównie gleby: autogeniczne z rzędu bielicoziemnych –

rdzawe i bielcowe oraz z rzędu brunatnoziemnych - brunatne właściwe, wyługowane i brunatne bielicoziemne - rdzawe i bielcowe, gleby hydrogeniczne z rzędu bagiennych – torfowe oraz z rzędu pobagiennych – torfowo-murszowe i mineralno-murszowe, wreszcie gleby napływowe - mady.

Gleby brunatne, wyługowane, wykształcone na piaskach gliniastych i słabo gliniasty oraz lżejszych glinach, występują lokalnie – na centralnych połaciach obszaru.

Z kolei w dnach dolin rzecznych przeważają mady, gleby bagienne i hydromorficzne –wykształcone na drobnych i średnich namułach organicznych, z wkładkami pyłów bądź żwirów o zmiennej miąższości, zajęte przez łąki i pastwiska, a także piaszczyste gleby napływowe. W szczególności - w dolinie Pilicy występują mady lekkie i bardzo lekkie, także mady pyłowe płytkie i głębsze. W zagłębieniach zalegają gleby mułowo-torfowe. W dolinach Drzewiczki, Rokitnicy i Gostomki występują mady pyłowe i gleby mułowo-torfowe.

W granicach miasta – na obszarach w większości silnie przekształconych (zurbanizowanych), przeważają gleby antropogeniczne (obszarów zabudowanych lub przemysłowych). Na obszarach tych gleby naturalne uległy nieodwracalnemu zniszczeniu. Przydatność rolnicza gleb obszaru miasta i gminy wynika z klasyfikacji bonitacyjnej tych gleb.

Tab. 4. Struktura bonitacyjna gleb gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

klasa I	nie występuje	klasa IVa	916,0 ha
klasa II	nie występuje	klasa IVb	2984,0 ha
klasa IIIa	31,0 ha	klasa V	3177,0 ha
klasa IIIb	161,0 ha	klasa VI	1001,0 ha

W strukturze użytków zielonych klasy bonitacyjne V i VI zajmują 80 % gminnych powierzchni. Są to kompleksy słabe i bardzo słabe, rzadko średnie. Ujemną cechą gleb obszaru opracowania jest także ich zakwaszenie. Gleby kwaśne lub bardzo kwaśne zajmują około 60 % ogólnej powierzchni. Na słabą jakość gleb obszaru składają się także:

- zmiany stosunków wodnych, głównie w wyniku niewłaściwie prowadzonych zabiegów melioracyjnych, sprowadzających się właściwie do odwadniania terenów,
- erozja gleb – głównie na stokach i krawędziach dolin.
- Mimo mało korzystnych warunków glebowych użytki rolne w obszarze opracowania nadal zajmują blisko 65 % powierzchni gminy i 50 % powierzchni miasta.

Szacunkową wartość użytkową gleb dla gospodarki rolnej określa bonitacja, czyli podział gleb na klasy przydatności. Grunty orne podzielono na 9 klas bonitacyjnych (od klasy I – gleby orne najlepsze, zasobne w składniki pokarmowe, łatwe do uprawy i umożliwiające osiągnięcie wysokich plonów szlachetnych roślin uprawnych, po klasę VIz – gleby pod zalesienia, bardzo ubogie i nieprzydatne dla rolnictwa). W Polsce grunty orne mają przede wszystkim gleby zaliczane do klas średnich i słabych.

Na obszarze gminy grunty posiadają średnią przydatność rolniczą. Nie występują tutaj grunty I i II klasy bonitacyjnej, a do kompleksów rolnych III klasy bonitacyjnej należy ok. 3,5 % gruntów. Wśród gleb chronionych, znajdują się gleby III klasy bonitacyjnej oraz gleby pochodzenia organicznego. Gleby pochodzenia organicznego występują na terenach dolin cieków.

W Instytucie Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach opracowano typy siedliskowe rolniczej przestrzeni produkcyjnej w postaci kompleksów przydatności rolniczej gleb. Kompleksy te wydzielono na podstawie następujących kryteriów: właściwości i typ gleby, warunki klimatyczne, sytuacja geomorfologiczna gleby i stosunki wilgotnościowe. W przypadku gruntów orných wyróżniono 14 kompleksów – od kompleksu pszenno-bardzo dobrego (najlepsze gleby umożliwiające osiągnięcie wysokich plonów, bogate w składniki pokarmowe, o dobrej strukturze i głębokim poziomie próchnicznym), po gleby orne przeznaczone pod użytki zielone (gleby pod gruntami ornymi, ale nadające się tylko pod użytki zielone). Wyodrębniono także trzy kompleksy użytków zielonych: bardzo dobre i dobre, średnie, oraz słabe i bardzo słabe.

Najwyższym kompleksem rolnej przestrzeni produkcyjnej w gminie jest kompleks pszenno-dobry, który znajduje się na terenie części miejskiej gminy. Natomiast dominującymi kompleksami są: żytni słaby i żytni dobry. Kompleks żytni bardzo dobry występuje punktowo m.in. w okolicach miejscowości: Wał, Zalesie, Strzałki, Łęgonice, Dąbrowa, Promnik, Wola Pobiedzińska i Świdrygały. W dolinie rzeki Pilicy, Drzewiczki, Rokitnicy, a także mniejszych cieków, zlokalizowane są użytki zielone średnie, słabe i bardzo słabe.

5.2.4. Ukształtowanie terenu

Polodowcowy krajobraz obszaru opracowania, kształtowany głównie w fazach zlodowaceń odrzańskiego i warciańskiego, podlegał procesom intensywnej denudacji peryglacjalnej w czasie zlodowacenia północno-polskiego. Doprowadziło to do zrównania krajobrazów polodowcowych, czego efektem jest słabo urozmaicona, lekko falista (niekiedy falista), rzeźba powierzchni głównie tej części terenów gminy, które położone są w granicach Wysoczyzny Rawskiej. Powierzchnie te obniżają się lekko ku północnemu wschodowi. Ich spadki nie przekraczają 2% lokalnie dochodząc do 5%.

Są to zdenudowane powierzchnie moreny dennej, urozmaicone ciągami łukowato wygiętych na kierunkach SW – NE, ostańcowych wzniesień – pozostałości równie intensywnie denudowanych, wałów moren czołowych stadiału warciańskiego. Są to także stosunkowo dobrze zachowane wały ozów. Wzniesienia te osiągają 177,8 m. n.p.m. (rejon Dąbrowy), 167,6 m. n.p.m. (rejon Nowych Bielin), 167,5 m. n.p.m. (rejon Zdżar), 162,9 (rejon Rudek - Sanborza) oraz 157,6 m. n.p.m. (rejon Sacina). Najwyższe z nich, położone między Nowymi Bielinami a Nowymi Łęgonicami, sięga 180,9 m. n.p.m, nosi nazwę Góry Zgody i jest punktem kulminacyjnym obszaru opracowania. Rejon tych wzniesień położonych na gruntach miejscowości Bieliny, Domaniewice, Józefów, Nowe Łęgonice i Zdżary, przecina na kierunku północno - południowym dolina Rokitny – lewobrzeżnego dopływu Pilicy - wcinająca się w otaczającą wysoczyznę na blisko 7 m.

Powierzchnie te w swej części wschodniej są niższe - sięgają 134 m.n.p.m. Toteż przecinająca je dolina Gostomki – kolejnego dopływu Pilicy, nie stanowi wyraźnie zaznaczającego się elementu krajobrazowego. Podobnie powierzchnie Nowego Miasta, które w swej części zachodniej oscylują wokół wysokości 160,0 – 162,0, a w części wschodniej wznoszą się na 155,0 – 156,0 m n.p.m.

Powierzchniom obszaru opracowania wchodzącym w skład Wysoczyzny Rawskiej, towarzyszy od południa dolina Pilicy, ograniczona od północy, wysoką, kilkunastometrową, stromą skarpą. Jej górna, erozyjna i erozyjno-denudacyjna krawędź jest w okolicach Nowego Miasta nad Pilicą podcinana okresowo przez rzekę. Maksymalne wyniesienie krawędzi skarpy ponad poziom dna doliny przekracza 20 m, przeciętne – kilkanaście metrów, a spadki terenu w obrębie skarpy, przekraczają na ogół 15% (skarpa ta rozcięta jest

licznymi, erozyjnymi wąwozami o głębokości 5 – 15 m i szerokim dnem). Zwarty odcinek górnej krawędzi skarpy – poniżej Gostomii, wyniesiony na 146,1 m n.p.m., nosi nazwę Gór Białych, zaś rozciągająca się u jego podnóża w dnie doliny – Łąka Pasternak – 128,7 m n. p.m. Północna krawędź doliny, wyznacza także granicę pomiędzy położonymi na północ od niej, powierzchniami Wysoczyzny Rawskiej, a towarzyszącym im na kierunku wschód – zachód odcinkiem mezoregionu Doliny Białobrzesckiej, przez który przepływa współcześnie dolna Pilica. Współczesna Pilica meandruje w szerokim (do 4 km) dnie doliny, wcinając się nieznacznie w jego podłoże wypełnione holoceniowymi ługami, piaskami i żwirami rzecznyymi. Dno jest płaskie, stanowiące równocześnie silnie zabagnioną powierzchnię terasy zalewowej, na której występują liczne starorzecza i zagłębienia wypełnione wodą oraz lokalne zatorfienia, a także przykorytowe i terasowe źródła. Południowe (prawe) zbocze doliny Pilicy tworzą plejstoceny, nadzalewowe, łagodnie zarysowane terasy akumulacyjne z widocznymi pozostałościami działalności eolicznej. Są one wyniesione w granicach 131,8 – 132,6 – 134,8 m n.p.m. Ku południowi przechodzą one niedostrzegalnie w płaskie – północne obrzeża Równiny Radomskiej, których wyniesienie na południe od Żdżarek sięga 150 m n.p.m. Przecina je na kierunku północ - południe dolina ujściowego odcinka Drzewiczki – prawobrzeżnego dopływu Pilicy. Najwyższym punktem obszaru opracowania jest Góra Rocha 180,9 m n.p.m., punkt najniższy, w którym koryto Pilicy przecina wschodnią granicę gminy wyniesiony jest na 127 m n.p.m. Różnica między najwyższym i najniższym punktem obszaru wynosi więc zaledwie 53,9 m - na przestrzeni blisko 11 km, co jest klasycznym dowodem równinności charakteru powierzchni.

5.2.5. Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć rzeczna, rowy i kanały

Miasto i gmina położone są w całości w granicach zlewni (dorzecza) II rzędu - Pilicy, największego, lewobrzeżnego, mazowieckiego dopływu Wisły, stanowiącego jednocześnie oś hydrograficzną obszaru opracowania. Tym samym miasto i gmina należą do lewobrzeżnej części zlewni Wisły środkowej.

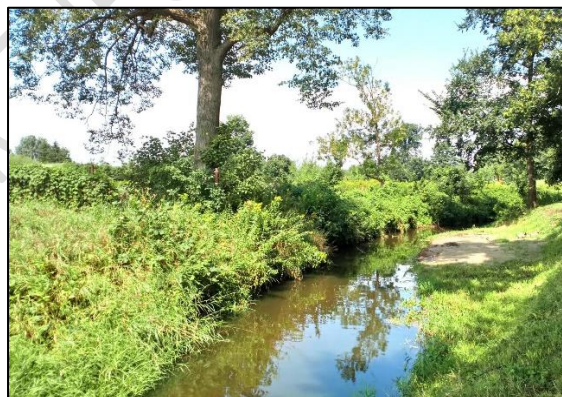
rzeka Pilica - najdłuższy dopływ Wisły - wypływa na wysokości 348 m n.p.m. we wsi Wola Kocikowa, na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, a do Wisły uchodzi w 342+000 km jej biegu. Powierzchnia jej zlewni liczy 9273 km². Jej większe prawobrzeżne dopływy to: Zwleczka, Czarna Włoszczowska, Czarna Konecka, Słomianka, Cetenka, Kiełcznica, Drzewiczka, Pierzchnia i Dyga. Dopływy lewobrzeżne to Luciąża, Wolbórka, Rokitna, Gostomka, Mogielnica i Dylówka. W dorzeczu występuje także gęsta sieć bezimiennych strumieni. Odcinek dolnego biegu Pilicy, przecinający tereny miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą, liczy około 14 km. Rzeka intensywnie meandruje, w szerokim (od 2 do 4 km) dnie doliny, wcinając się nieznacznie w jego podłoże. Średnia szerokość koryta rzeki na odcinku od Nowego Miasta do ujścia, waha się w granicach 100 – 200 m, a głębokość od 0,5 – 1,5 m. W korycie rzeki występują liczne wyspy - około 29 w granicach gminy. Dno doliny jest płaskie, stanowiące równocześnie silnie zabagnioną powierzchnię terasy zalewowej, na której występują liczne starorzecza i zagłębienia, wypełnione wodą, lokalne zatorfienia, a także rowy melioracyjne oraz przykorytowe i terasowe źródła.

W granicach miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą – Pilica odbiera następujące dopływy prawobrzeżne (rzeki III rzędu):

- **Rzeczycę** - wypływającą z rejonu Brudzewickich Błot, o powierzchni zlewni - 49,65 km², uchodzącą do Pilicy w km 81,58 jej biegu, na gruntach wsi Małe Łęgonice;
- **Drzewiczkę** - wypływającą w okolicy Ruskiego Brodu, na Garbie Gielniowskim, o powierzchni zlewni - 1082,9 km², uchodzącą do Pilicy dwoma ramionami w 79,41 km jej biegu; w rozwidlonym ujściu rzeki znajdują się stawy hodowlane, w prawym rozwidleniu funkcjonuje także jaz i mała elektrownia wodna; Drzewiczka odbiera liczne dopływy (powyżej obszaru opracowania): Młynkowską Rzekę, Wąglankę, Dopływ z Odrowąża, Gielniowiankę, Brzuśnię i Litówkę.

Lewobrzeżnymi dopływami Pilicy, w granicach obszaru opracowania (rzekami III rzędu), są:

- **rzeka Rokitna** - wypływająca na gruntach wsi Nowe Sadkowice, o powierzchni zlewni – 92,32 km², uchodzącą do Pilicy w 88,78 km jej biegu;
- **rzeka Gostomka (Lubianka)**, o znacznie rozbudowanej zlewni – powierzchni 136,97 km², uchodząca do Pilicy w 73,58 km jej biegu; w jej ujściowym odcinku - rozciągającym się od Wólki Gostomskiej na północy do Gostomii na południu - usytuowany jest ciąg 10 stawów hodowlanych, zasilanych w wodę poprzez sztucznie wykonany kanał, łączący stawy z rzeką (stawy o nazwach: Cegielnia, Dudek, Górny, Nowy, Matka, Młyński, Obora, Ogród, Ojciec i Trzcina, o łącznej powierzchni około 35 ha.).

Fot. 1. Pilica na wysokości wsi Łęgonice i uchodząca do niej rzeka Rokitna

Źródło: fotografia własna.

Fot. 2. Pilica i most na rzece w ciągu drogi wojewódzkiej w Wólce Magierowej

Źródło: fotografia własna.

Zbiorniki wodne

Obszar gminy pozbawiony jest dużych jezior. Na terenie gminy znajdują się stawy hodowlane lub ich kompleksy oraz liczne starorzecza dna dolin Pilicy i Drzewiczki, a także powszechnie występujące głównie w dolinie Pilicy obszary podmokłe i drobne oczka wodne.

Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP)

Ze względów funkcjonalnych, dla potrzeb planistycznych, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, na terenie kraju zostały wydzielone obszary jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Teren gminy Nowe Miasto nad Pilicą zawiera się w dziewięciu z nich: RW200017254789 (Rokitna), RW200017254912 (Dopływ spod Głuszyny), RW2000172549149 (Gostomka), RW200017272649 (Rylka), RW200019254799 (Pilica od Wolbórki do Drzewiczki), RW200019254899 (Drzewiczka od Brzuśni do ujścia), RW200019254999 (Pilica od Drzewiczki do ujścia), RW200023254792 (Rzeczycyca), RW200023254892 (Dopływ spod Gilówki).

Przeważająca część gminy Nowe Miasto nad Pilicą jest zlokalizowana w jednostkach charakteryzujących się dobrym stanem ekologicznym i chemicznym, jednakże zagrożonych ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Cele środowiskowe jednostek wg. Planu gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły:

Tab. 5. Działania podstawowe dla JCW na obszarze dorzecza Wisły, zlokalizowanych w granicach gminy.

Kod JCW rzeczne	Administracyjne	Analiza stanu	Dostęp do informacji	Działania wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej	Kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw	Kształtowanie naturalnych warunków hydrodynamicznych oraz ochrona ekosystemów i zachowanie różnorodności biologicznej	Kształtowanie naturalnych warunków hydrologicznych oraz ochrona ekosystemów i zachowanie różnorodności biologicznej	Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych	Ograniczenie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń	Optymalizacja zużycia wody	Realizacja KPOŚK	Realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych w planach gospodarowania odpadami	Sprawozdawczość z zakresu korzystania z wód	Ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód stojących
RW200017254789				x	x									
RW200017254912				x	x									
RW2000172549149				x	x									
RW200017272649				x										
RW200019254799				x							x			
RW200019254899				x							x			

RW200019254999				x	x						x			
RW200023254792				x	x									
RW200023254892				x	x									
	działanie niewskazane dla danej JCW w programie działań													
x	działanie wskazane dla danej JCW w programie działań													

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.

Jednostka RW200017254789 (Rokitna), - naturalna, niemonitorowana jednostka charakteryzuje się złym stanem lub potencjałem. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2021r., z możliwością odstępstwa. Odstępstwo ze względu na brak możliwości technicznych i dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn.

Jednostka RW200017254912 (Dopływ spod Głuszyny) - naturalna, niemonitorowana jednostka charakteryzuje się złym stanem lub potencjałem. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2021r., z możliwością odstępstwa. Odstępstwo ze względu na brak możliwości technicznych i dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn.

Jednostka RW2000172549149 (Gostomka) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się złym stanem lub potencjałem. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2021r., z możliwością odstępstwa. Odstępstwo ze względu na brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tę presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.

Jednostka RW200017272649 (Rylka) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się złym stanem lub potencjałem. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu zo-

stał wskazany do 2021r., z możliwością odstępstwa. Odstępstwo ze względu na brak możliwości technicznych i dysproporcjonalne koszty. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.

Jednostka RW200019254799 (Pilica od Wolbórki do Drzewiczki) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się złym stanem lub potencjałem. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r., z możliwością odstępstwa. Odstępstwo ze względu na brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja niska emisja. W programie działań zaplanowano działanie: weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tego działania, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

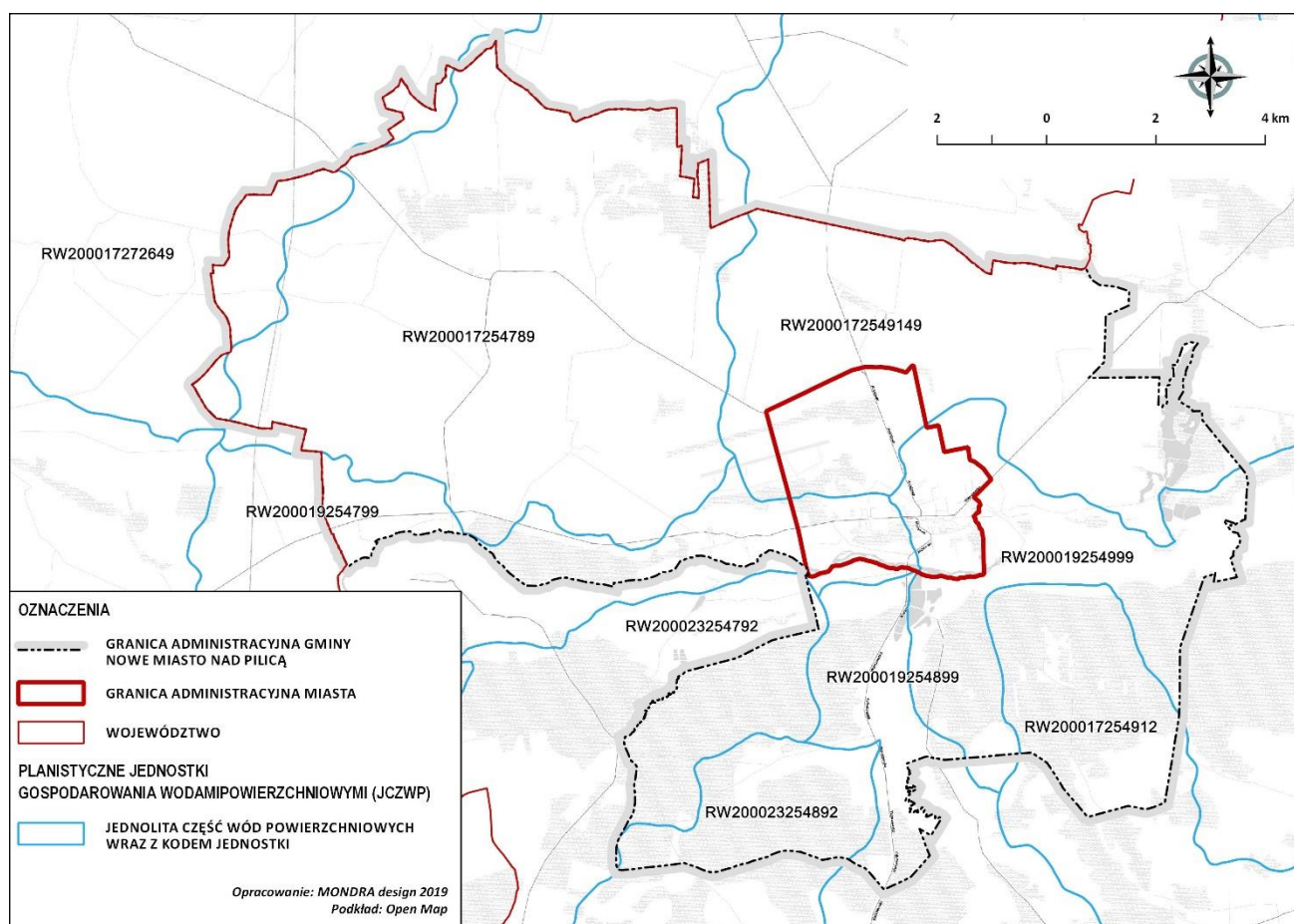
Jednostka RW200019254899 (Drzewiczka od Brzuśni do ujścia) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się złym stanem lub potencjałem. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r., z możliwością odstępstwa. Odstępstwo ze względu na brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja niska emisja. W programie działań zaplanowano działanie: weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tego działania, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

Jednostka RW200019254999 (Pilica od Drzewiczki do ujścia) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się złym stanem lub potencjałem. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r., z możliwością odstępstwa. Odstępstwo ze względu na brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna, niska emisja, presja hydromorfologiczna. Wdrożenie skutecznych i efektywnych działań naprawczych wymaga szczegółowego rozpoznania wpływu zidentyfikowanej presji i możliwości jej redukcji. W bieżącym cyklu planistycznym dokonano rozpoznania potrzeb w zakresie przywrócenia ciągłości morfologicznej w kontekście dobrego stanu ekologicznego JCWP. W programie działań zaplanowano działanie „opracowanie wariantowej analizy sposobu udroźnienia budowli piętrzących na cieku Pilica wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej” oraz realizacja wybranego wariantu udroźnienia cieku Pilica - działanie inwestycyjne” obejmujące szczegółową analizę lokalnych uwarunkowań, mającą na celu dobór

optymalnych rozwiązań technicznych. Wdrożenie konkretnych działań naprawczych będzie możliwe dopiero po przeprowadzeniu ww. analiz. W programie działań także zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować presję komunalną w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. W programie działań w także zaplanowano działanie: weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie presji niskiej emisji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tego działania, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

Jednostka RW200023254792 (Rzeczycza) - sztuczna, niemonitorowana jednostka charakteryzuje się złym stanem lub potencjałem. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2021 r., z możliwością odstępstwa. Odstępstwo ze względu na brak możliwości technicznych i dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.

Jednostka RW200023254892 (Dopływ spod Gilówki) - sztuczna, niemonitorowana jednostka charakteryzuje się złym stanem lub potencjałem. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2021 r., z możliwością odstępstwa. Odstępstwo ze względu na brak możliwości technicznych i dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.

Ryc. 3. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą na tle Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCZW)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego PiG.

Jakość wód powierzchniowych

W 2017 r. zbadano stan czystości wód dla jednostek:

- RW200019254999 (Pilica od Drzewiczki do ujścia) w miejscowości Ostrówek. Woda została sklasyfikowana do 4 klasy, stan ekologiczny został określony na słaby, stan chemiczny – poniżej dobrego, a stan jczwp na zły.
- RW2000172549149 (Gostomka), punkt kontrolny „Gostomka -ul. do Pilicy”, Woda nie została sklasyfikowana do żadnej z klas, stanu ekologicznego nie określono, stan chemiczny sklasyfikowano poniżej dobrego, a stan jczwp jako zły.

Pozostałe, niebadane wody powierzchniowe, są narażone na zanieczyszczenia spływów obszarowych. Ułatwieniem dla spływu związków biogenych z terenów rolniczych są urządzenia drenarskie na terenach wyżej położonych oraz sieć rowów melioracyjnych i cieków w dolinach. Wody powierzchniowe zanieczyszczają również zrzuty ścieków, w szczególności z nieskanalizowanych terenów wiejskich.

Na poprawę stanu czystości wód powierzchniowych wpłynie skanalizowanie miejscowości wiejskich i części miejskiej, zmodernizowanie istniejących oczyszczalni oraz systemu melioracyjnego i drenarskiego, aby ilość wody odprowadzana ze zlewni rolniczej do wód powierzchniowych była jak najmniejsza.

Zasoby wód podziemnych

Występowanie poziomów wodonośnych jest ściśle związane z budową geologiczną, ponieważ warunkuje ona istnienie skał umożliwiających gromadzenie się wody.

Warunki występowania wód podziemnych w obrębie regionu południowo mazowieckiego na obszarze powiatu grójeckiego, a także obszarze opracowania, są podobnie zróżnicowane. W północnej części gminy Nowe Miasto nad Pilicą główne użytkowe pietra wodonośne występują w osadach dolnej kredy górnej i czwartorzędu. Sporadycznie woda występuje także w osadach trzeciorzędu, a na północny zachód od Nowego Miasta nad Pilicą w osadach jurajskich. Wodonośne osady czwartorzędowe, w tych rejonach wykształcone są w postaci piasków oraz piasków i żwirów, które najczęściej występują na głębokościach do 40,0 m, sporadycznie zaś 10,0 - 60,0 m. Czwartorzędowy poziom wodonośny buduje tu jedna, rzadziej dwie warstwy wodonośne. Wody te z reguły są wodami naporowymi, występującymi pod ciśnieniem.

Natomiast w regionie kujawsko – mazowieckim, w którym pozostaje południowa część miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą użytkowe poziomy wodonośne występują w utworach czwartorzędu i jury. Wodonośne utwory czwartorzędu to piaski oraz piaski i żwiry, zalegające na głębokościach od kilku do kilkunastu metrów. Wody tych utworów są wodami naporowymi, wyjątek stanowią wody czwartorzędowe w obrębie doliny Pilicy – m.in. w rejonie Nowego Miasta nad Pilicą – w osadach czwartorzędu występuje płytki poziom wodonośny, o swobodnym zwierciadle wody, pozbawiony naturalnej izolacji od powierzchni terenu, a tym samym zagrożony infiltracją zanieczyszczeń.

Natomiast wodonośne utwory jury w regionie, to górnójurajski wapienie a także środkowójurajskie piaskowce i mułowce. Zalegające w nich wody są wodami typu szczelinowego, z rzadka szczelinowo – krasowego i szczelinowo – porowego. Wody te występują pod ciśnieniem, na głębokościach do 40 m i do 70 m. Wydajności ujęć pozostają w wielkościach od kilku do około 70 m³/h i od kilkunastu do około 30 m³/h.

Piętro wodonośne czwartorzędu na terenie miasta i gminy jest głównym poziomem użytkowym. Udział wód tego piętra stanowi 90 % zasobów regionalnych. Poziomy wodonośne czwartorzędu – występują głównie w dolinie Pilicy, na wysoczyznach i równinach morenowych oraz w dolinach kopalnych. Piętro wodonośne trzeciorzędu tworzą osady oligoceńskie i miocene. Zachowują one odrębność hydrauliczną i są oddzielone nieciągłą warstwą utworów słabo przepuszczalnych. Różnią się składem litologicznym, parametrami hydrogeologicznymi, ciśnieniem, składem chemicznym wód i właściwościami fizycznymi wody. Do wód tego piętra zaliczają się także wody w sporadycznie występujących, piaszczystych osadach pliocenu, o niewielkiej zasobności.

W centralnej i północnej części regionu wodonośne osady trzeciorzędu występują na głębokości powyżej 100 m, sporadycznie powyżej 200 m, a w pliocenie do 100 m, natomiast w strefie przykrawędziowej na głębokości 30-80 m. Osady te są dobrze izolowane od powierzchni terenu.

W granicach miasta i gminy, eksploatowane są także (za pośrednictwem studni kopalnych lub płytkich wierconych) przypowierzchniowe wody czwartorzędowe, zalegające w soczewkach lub piaszczystych przewarstwieniach, występujących w glinach zwałowych wysoczyzny obszaru.

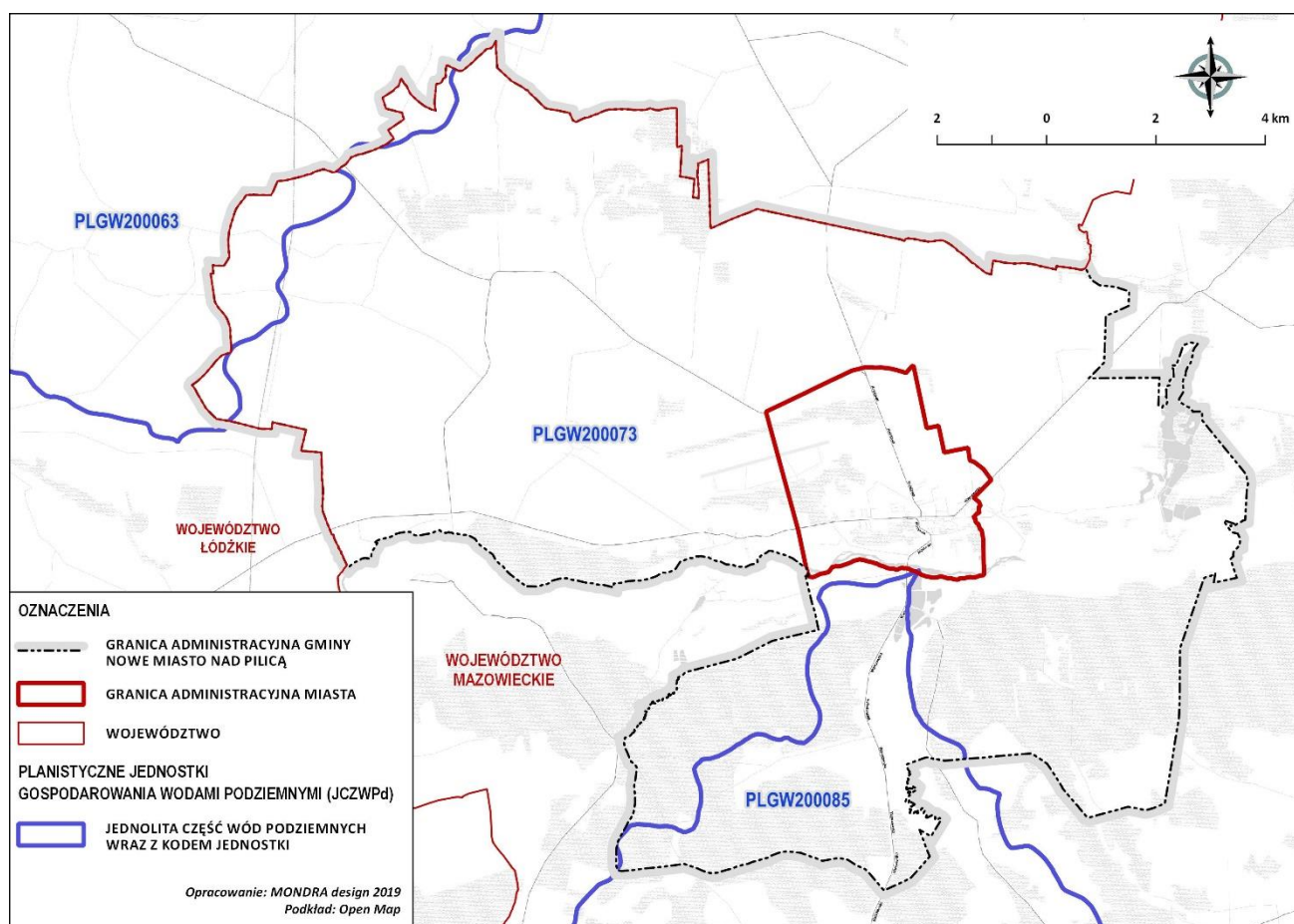
Jakość Wód Podziemnych - Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd)

Według Ramowej Dyrektywy Wodnej obszarami odniesienia w zarządzaniu zasobami wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). W nawiązaniu do powyższego podziału, gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest zlokalizowana w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 63 (północno – zachodnia część gminy), 73 (prawie cały obszar gminy) i 85 (południowo – wschodnia część gminy).

JCWPd nr 63 ma powierzchnię 5352,1 km², położona jest w dorzeczu Wisły. Struktura złożona jest z siedmiu poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami słabo przepuszczalnymi lub lokalnie pozostającymi w więzi hydraulicznej. Obszar JCWPd 63 nie stanowi obiektu zamkniętego w sensie hydrogeologicznym. Wody poziomów mezozoicznych dopływają lateralnie spoza obszaru jednostki i odpływają poza jego obszar.

JCWPd nr 73 - ma powierzchnię 2299,9 km². Położona w regionie środkowej Wisły i subregionie środkowym – nizinnym. Na obszarze tym słodkie wody podziemne występują na głębokościach 300 – 600 m, zalegając w poziomach stratygraficznych: czwartorzędowym, trzeciorzędowym, górnokredowym, dolnokredowym, górnourajskim, środkowo jurajskim i dolno jurajskim. poziomy starsze od czwartorzędowego, najczęściej nie posiadają dobrej łączności hydraulicznej z tymże poziomem. natomiast w poziomie czwartorzędowym występują jeden lub dwa piętra wodonośne pozostające w łączności hydraulicznej. Zasilanie odbywa się przez infiltrację opadów atmosferycznych. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz obszaru są rzeki i ciekі powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to głównie rzeka Pilica, a w bardziej wschodniej części terenu Wisła. Funkcję drenażu pełnią także liczne ujęcia wód podziemnych (studnie wiercone i kopane). Wody czwartorzędowe i trzeciorzędowe (mioceńskie) jcwpd to wody porowe utworów piaszczystych. z kolei wody kredy górnej, występujące na głębokościach poniżej 80 – 100 m, w utworach węglanowych, to wody szczelinowe. natomiast wody kredy dolnej, występujące w utworach piaszczystych, są wodami porowymi, pozostającymi pod ciśnieniem. wody górnourajskie są wodami szczelinowo-krasowymi i występują w utworach węglanowych. najstarsze zaś – wody środkowej i dolnej jury, to wody szczelinowo-porowe, występujące w warstwach piaskowców z przewarstwieniami mułowców, iłów i iłowców. cechami szczególnymi jcwpd 73 są: znaczna zasobność wód i ich dobry stan chemiczny.

JCWPd nr 85 – obejmuje niewielkie – południowe enklawy obszaru opracowania. Zajmuje powierzchnię 2397,0 km². Położona jest w regionie środkowej Wisły. Zasilanie wód podziemnych odbywa się w wyniku infiltracji wód opadowych, w granicach poziomu czwartorzędowego oraz na wychodniach poziomach starszych. Naturalnymi strefami drenażu są rzeki i ciekі powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to rzeka Pilica. Funkcję drenażu pełnią także ujęcia wód podziemnych (wyroniska górnicze w odkrywkach, studnie wiercone i kopane oraz źródła). Kierunki krążenia wód podziemnych są często skomplikowane, głównie ze względu na tektonikę, zróżnicowaną litologię oraz stopień diagenety warstw wodonośnych, zatem przepuszczalność i zasobność wodną poziomów

Ryc. 4. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCZWPd)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego PiG.

W 2016 r. dokonano określenia stanu jakości wód podziemnych dla JCZWPd nr 85 (punkt pomiarowy w miejscowości Klwów – poza granicami administracyjnymi gminy Nowe Miasto nad Pilicą). W wyniku badań wodę sklasyfikowano do II klasy – wody dobrej jakości. Taka sama klasa wód została określona w punkcie kontrolnym w Białobrzegach – JCZWPd nr 73 oraz w punkcie kontrolnym w miejscowości Kowiesy – JCZWPd nr 65. Powyższe wskazuje na za ogólnie dobrą jakość wód podziemnych występujących na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Stopień udokumentowania zasobów wód podziemnych

Według „Strategii ochrony głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce” opracowanej w Instytucie Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej AGH-Kraków w 1990 r. pod redakcją prof. A.S. Kleczkowski oraz ww. AHP, obszar gminy położony jest w zasięgu dwóch udokumentowanych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 404 Koluszki – Tomaszów i 412 Szydłowiec – Goszczewice oraz jednego nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 Subniecka warszawska (część centralna).

GZWP nr 404 (Zbiornik Koluszki–Tomaszów) - występują tu wody o charakterze szczelinowo-krasowym związane z utworami jury górnej (J3). Powierzchnia zbiornika wynosi 1109 km², a jego za-

soby dyspozycyjne szacuje się na poziomie 350 tys. m³/d. Średni moduł zasobów odnawialnych wynosi 360 m³/d·km². Okolice Tomaszowa Mazowieckiego są położone w strefie brzeżnej zbiornika, a głębokości ujęć w tym rejonie wynoszą od kilkudziesięciu do 200 m. GZWP nr 404 Koluszki-Tomaszów został udokumentowany w 2013 r. Dokumentacją hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 404 Koluszki-Tomaszów.

Wrażliwość na zanieczyszczenia jurajskiego poziomu wodonośnego na obszarze zbiornika względnie można określić na niską, ponieważ 80,7% powierzchni zostało zakwalifikowane jako tereny bardzo mało podatne na zanieczyszczenia (czas pionowego przesączenia się substancji do poziomu wodonośnego – wynosi powyżej 50 lat), ok. 10% jako średnio i mało podatne (25-50 lat), 6% na podatne (5-25 lat) i 3,6% jako bardzo podatne (poniżej 5 lat). Największa koncentracja stref bardzo podatnych na zanieczyszczenia występuje poza obszarem gminy Nowe Miasto nad Pilicą – w dolinie rzeki Pilicy na odcinku pomiędzy Tomaszowem Mazowieckim a Inowłodzem oraz w dolinie rzeki Rawki w obszarze płytkiego występowania wspólnego czwartorzędowo-jurajskiego poziomu wodonośnego w okolicach Rawy Mazowieckiej.

GZWP nr 412 (Zbiornik Szydłowiec – Goszczewice) jest położony w środkowej części Polski na pograniczu województwa łódzkiego, mazowieckiego i świętokrzyskiego i zajmuje powierzchnię 473,41 km². Zbiornik ten wydzielono ze względu na występowanie wód podziemnych w ośrodku porowo-szczelinowo-krasowym. Poziom zbiornikowy tworzą piaskowce jury dolnej, piaskowce oraz mułowce jury środkowej i wapienie margliste. Górnojurajski poziom wodonośny tworzą spękane wapienie, margle i piaskowce odsłonięte lub częściowo izolowane przez osady neogeńskie – paleogeńskie i czwartorzędowe. Zwierciadło wody występuje na głębokościach od kilki do ok. 50 m. Miąższość poziomu szacuje się od 20 do 40 m (lokalnie ponad 120). Środkowojurajski poziom użytkowy występuje w osadach piaskowców, piasków i niekiedy również w silnie spiaszczonych osadach mułowcowych. Zwierciadło wody ma charakter napięty i występuje na głębokościach 10-50 m. Dolnojurajski poziom wodonośny tworzą drobno- i średnioziarniste piaskowce zalegające naprzemianlegle z mułowcami i iłowcami. Wody tego poziomu mają z reguły charakter naporowy. Zasilanie następuje na skutek infiltracji opadów atmosferycznych przez osady czwartorzędowe oraz bezpośrednio na wychodniach. Łączna miąższość utworów wodonośnych jest bardzo zróżnicowana i waha się od kilkunastu do ok. 70 m.

GZWP nr 2151 (Zbiornik Subniecka Warszawska - część centralna) - traktowany jako odrębny zbiornik, stanowi część centralną paleogeńsko - neogeńskiego GZWP nr 215 Subniecka Warszawska. Jest to zbiornik nieudokumentowany. Udokumentowanie tego zbiornika, zarówno ze względu na jego wielość, jak i głębokie zaleganie oraz słabe rozpoznanie, wymaga szerokiego zakresu prac badawczych.

5.2.6. Klimat

Wg regionalizacji klimatycznej Polski A. Wosia gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest położona w regionie wschodnio małopolskim, natomiast wg podziału Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne R. Gumińskiego, znajduje się w granicach dzielnicy VII – środkowej.

Decydujący wpływ na warunki klimatyczne obszaru wywiera napływ określonych mas powietrza. Nad Nizinami Środkowopolskimi najczęściej występują masy powietrza polarno-morskiego - 65% dni w roku. Powietrze polarno-kontynentalne pojawia się z częstotliwością 30%, arktyczne - 4% a zwrotnikowe - 2%. Rozkład temperatur powietrza wiąże się z położeniem regionu w obszarze przeważających wpływów klimatu atlantyckiego. Średnia roczna temperatura powietrza sięga tu około 7,5°C. Średnia temperatura miesiąca najcieplejszego (lipca) wynosi 18,2°C, zaś w przypadku najchłodniejszych miesięcy (styczeń i luty) wynosi 3,4°C. Tym samym średnia roczna amplituda powietrza wynosi około 22°C. Okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni, rozpoczyna się średnio na początku kwietnia, a kończy początkiem października. Lato trwa od 100 do 110 dni (okres z temperaturami średniodobowymi powyżej 15°C), natomiast zimą 80-90 dni (temperatury średniodobowe poniżej 0°C). Najmniej korzystnymi warunkami termicznymi odznacza się dolina Pilicy, będąca obszarem występowania inwersji, powodujących zaleganie chłodniejszego powietrza, spływającego grawitacyjnie z sąsiednich, wyniesionych terenów. Skutkiem tego jest występowanie znacznych amplitud temperatury w okresie lata (w dniach pogodnych) oraz znacznych spadków temperatury zimą.

Wielkości opadu średniorocznego na obszarze opracowania są niższe od średniej krajowej - oscylują wokół wartości 550 mm. Najwyższe miesięczne sumy opadu obserwuje się w lipcu (88 mm), najniższe natomiast w lutym (26-28 mm). Średnie sumy opadów półrocza zimowego w regionie wynoszą ponad 65 mm, letniego natomiast około 350 mm.

5.2.7. Komponenty biotyczne

Wg regionalizacji przyrodniczo – leśnej (geobotanicznej) Polski J.M. Matuszkiewicza niemal cały obszar opracowania jest położony w podokręgu grójeckiego – kaleńskim, okręgu wysoczyzny rawskiej, podkrajiny południowo – mazowieckiej, krainy południowo – mazowiecko – podlaskiej, działku mazowiecko – podlaskiego.

Cenne elementy krajobrazu przyrodniczego – dolina Pilicy i odcinki dolin jej dopływów, łącznie z lasami i (półnaturalnymi) terenami upraw, stanowią powierzchnie decydujące o różnorodności biologicznej obszaru opracowania. Tym samym tworzą one jego podstawową strukturę ekologiczną.

Kompleksy leśne są charakterystycznym elementem regionu grójeckiego, do największych z nich – porastających powierzchnie gminy Nowe Miasto nad Pilicą – zaliczają się lasy: rejonu wsi Domaniewice, doliny Pilicy i Drzewiczki, rejonu wsi Waliska i Borowina, rejonu wsi Prosna oraz położonego na północy rejonu wsi Wierzchy. Lasy te oraz pozostałe rozproszone enklawy leśne zajmują ok. 26 % powierzchni gminy (w mieście – 5 % powierzchni) a więc poniżej średniej krajowej.

Wielowiekowe oddziaływanie człowieka spowodowało znaczne przekształcenie potencjalnej – naturalnej roślinności obszaru – w tym także lasów. Stąd też struktura obecnych, gminnych powierzchni leśnych to mozaika zbiorowisk naturalnych, półnaturalnych i antropogenicznych. Największe powierzchnie zajmują siedliska lasów mieszanych, lasowe, borowe oraz borów mieszanych. W drzewostanie tych lasów oprócz dominującej sosny, pojawia się również brzoza brodawkowata, dąb szypułkowy, olsza czarna i osik. Sporadycznie występuje jesion wyniosły i robinia.

Na szatę roślinną ekosystemów leśnych obszaru opracowania składają się także gatunki runa i podszytu, w tym wiele chronionych i figurujących w Czerwonej Księdze Roślin. Są to m.in. drabik drzewkowaty, parzydło leśne, storzan bezlistny, tojad dziobaty i zimoziół północny. Chronione gatunki mszaków, porostów i grzybów tych terenów to: gajnik lśniący, modraczek siny, płonnik pospolity, płucnica islandzka, smardz jadalny, sromotnik bezwstydnny i szmaciak gałęzisty.

Na łąkach występujących w dolinach, przepływających przez teren gminy, rzek spotykane są: barwinek pospolity, bluszcz pospolity, borówka czarna, goździk piaskowy, konwalia majowa, poziomka pospolita, sasanka otwarta oraz leszczyna. Charakterystyczne są paprotniki, a wśród nich zbiorowiska widłaków – goździstego i spłaszczonego. W dolinie Pilicy i w dolinach jej dopływów występują liczne zbiorowiska roślinności szuwarowej - turzyce, m.in. zastrzona i żółta, trzciny pospolite, pałki – szerokolistna i wąskolistna oraz tatarak zwyczajny. W licznych starorzeczach Pilicy rosną: grążel żółty i grzybień biały, a towarzyszą im zbiorowiska roślinności przybrzeżnej – właściwej dla terenów stale wilgotnych, wśród nich: grzybień północny, jaskier wielki, krwawnica pospolita, rdestnica pływająca, oczeret jeziorny i tojeść pospolita.

Licznie występują tu mszaki - najczęściej spotykane - widłoząb, widłoząb falisty, rokiety pospolite oraz płonnik jałowcowaty. Porosty to głównie chrobotki – kubkowaty i reniferowy. Wśród występujących na tych terenach grzybów wyróżniają się: smardzowate oraz brodaczka kępkowa i purchawica olbrzymia.

Na obszarze gminy znaleźć można również zbiorowiska roślinne torfowisk, przy czym dla torfowisk niskich, darniowych, charakterystyczne są zbiorowiska roślin szuwarowych, a dla torfowisk leśnych – zbiorowiska olsów, ze znacznym udziałem trzciny i pałki.

Największe powierzchnie miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą zajmują jednak tereny upraw rolniczych dlatego pośród pozostałych, występujących w obszarze gminy zbiorowisk roślinnych, można wymienić:

- zbiorowiska chwastów, towarzyszących roślinom uprawnym; są to rośliny segetalne, występujące na powierzchniach upraw zbożowych, reprezentują je gatunki pospolite,
- zbiorowiska roślin terenów ogrodniczych i sadowniczych, którym towarzyszą pospolite gatunki chwastów.

Obszar gminy wg regionalizacji Jakubskiego wchodzi w skład prowincji europejskiej – zachodniosyberyjskiej i krainy południowo – bałtyckiej. W granicach obszaru, mimo kilkuset letniej presji antropogenicznej, zachowało się bogactwo form biosfery, wyrażające się różnorodnością siedlisk. Człowiek, poprzez swą wieloletnią obecność stworzył siedliska tych gatunków fauny, które dostosowały się do miejsko – wiejskiego układu biocenotycznego. Wśród owadów - występujących na obszarze gminy i miasta – obecne są pospolite szkodniki. Wśród licznie bytujących owadów, których ilości i gatunki nie ustępują innym rejonom Polski środkowej, występują także chronione – m.in. Czerwończyk nieparek , Czerwończyk fioletek i Trzepla zielona.

W wodach Pilicy, Drzewiczki i ich dopływów żyje ponad 30 gatunków ryb, w tym objęte ochroną: boleń, jaź, koza, koza złotawa, piskorz i różanka, a także minóg strumieniowy. Najczęściej jednak spotykane to: jazgarz, karaś, kleń, leszcz, miętus, okoń, piekielnica, płoć, sandacz, śliz, sum i szczupak.

Gady regionu reprezentowane są przez: padalca, zaskrońca i żmiję zygzakowatą. Występujące płazy to m.in.: kumak nizinna, ropucha szara i żaba.

Najbardziej typowymi ssakami miasta i terenów wiejskich są: szczur wędrowny, mysz domowa i kuna domowa. Spotykane są tu także: łasica i tchórz. Na terenach niezabudowanych jest obecny kret, jeż, mysz zaroślowa oraz ryjówka aksamitna i malutka, wiewiórka, a także nietoperze. Wolno żyjące ssaki – obecne w lasach, polach i wodach regionu - to: bóbr, borsuk, dzik, lis, łoś, sarna, wydra i zając. O bogactwie fauny regionu przesadza jednak ilość zaobserwowanych tu gatunków ptaków (przekracza ona 200 gatunków, z czego aż 150 tu gniazduje). Obok gatunków pospolitych – gawrona, jerzyka, kawki, kuropatwy, sikory bogatki, sroki, wróbla domowego, gołębia miejskiego i szpaka, spotkać tu można gatunki charakterystyczne dla Obszarów Natura 2000. Są to m.in.: batalion, bączek, bąk, bekas, bielik, błotniak łąkowy i stawowy, bocian biały i czarny, brodziec piskliwy, cietrzew, cyranka, czajka, czapla siwa, czernica, dudek, derkacz, dzięcioły duży, czarny i zielony, gągoł, gąsiorek, gil, jarzębatka, jemiołuszka, kraska, kropiatka, krwawodziób, krzyżówka, kszysk, kulik wielki, kulon, lelek, lerka, łabędź krzykliwy, mewa pospolita, muchołówka mała, nurogęś, orlik krzykliwy, ortolan, podgorzałka, podróżniczek, puchacz, rycyk, rybitwy - białoczelna, białoskrzydła, białowąsa, czarna i rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna i obrożna, sowa błotna, sójka, świergotek polny, trzmielozad, zausznik, zimorodek, zielonka i żuraw.

Gatunkom tym, z których wiele pozostaje pod ochroną (m.in. 32 figurują w załączniku nr 1 Dyrektywy Ptasiej KE, 11 zaś w krajowej Czerwonej Księdze Zwierząt) - obszary chronione, podobnie jak gminne powierzchnie leśne, stwarzają bogactwo siedlisk, zapewniających konieczne dla nich warunki bytowania.

5.2.8. Komponenty abiotyczne – dziedzictwo kulturowe

Zabytki architektury i urbanistyki

W obszarze miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą zachowały się liczne obiekty o walorach kulturowych. Najcenniejsze zabytki, objęte ochroną konserwatorską poprzez wpis do Rejestru zabytków województwa mazowieckiego, znajdują się w mieście oraz wsiach: Gostomia, Jankowice, Łęgonice, Nowe Łęgonice, Waliska i Żdżary.

Szczegółowy wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą, zawiera poniższa tabela. Do rejestru zabytków wpisano 16 obiektów i obszarów (w tym zespołów obiektów) z terenów gminy, w tym Grójecką Kolej Dojazdową – przestrzenny układ komunikacyjny, której część znajduje się w obszarze gminy. W wykazie znajduje się 1 obiekt, który już nie istnieje ale nie został jeszcze skreślony z rejestru tj. drewniany dom znajdujący się do niedawna na terenie miejskim. W ostatnich latach skreślono z rejestru zabytków

trzy obiekty z obszaru gminy Nowe Miasto nad Pilicą – 2 czworaki i dom mieszkalny na terenie założenia dworskiego w Łęgonicach.

Tab. 6. Obiekty i obszary objęte ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego

Lp.	Obiekt	Datowanie	Nr rejestrowy	Inne inf.
Nowe Miasto, Pobiedna, Świdrygały Kolonia, Bełek				
1	Grójecka Kolej Dojazdowa – przestrzenny układ komunikacyjny	1982-1925	540/A/94 z 30.05.1994 oraz 1586-A z 17.05.1994	wpis obejmujący przebieg kolei łączącej Nowe Miasto nad Pilicą z Piasecznem
Gostomia				
2	zespół pałacowy: pałac, park	XIX w.	306/A z 19.07.1985 i z 31.12.1998	-----
Jankowice				
3	park	początek XIX w.	299/A z 19.07.1985	-----
Łęgonice				
4	kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela	XVIII w.	773/A/67 z 27.12.1967 84/A z 15.03.1981	obiekt drewniany
5	dzwonnica drewniana	-	774/A/67 z 27.12.1967 83/A z 15.03.1981	obiekt drewniany
6	zespół dworski: dwór, park	-	115/A z 07.07.1981	-----
	dwór w zespole dworskim	-	262/A/67 z 27.12.1967	
	park w zespole dworskim	-	775 z 27.12.1967	
Nowe Łęgonice				
7	kościół filialny pw. św. Rocha	1922-28	441/A z 19.11.1990	-----
Nowe Miasto nad Pilicą				
8	kościół par. pw. Opieki Matki Boskiej	1856	550/A/97 z 15.12.1997	-----
9	zespół klasztorny kapucynów: kościół i klasztor	2 poł. XVIII	443-XI-23 z 09.01.1950	-----
	kościół w zespole klasztornym kapucynów	-	263/A z 27.12.1967 oraz 92/A z 15.03.1981	-----
	klasztor w zespole klasztornym kapucynów	-	776/A z 27.12.1967 oraz 91/A z 15.03.1981	-----
10	dom drewniany pl. Wolności 15	1 poł. XIX w.	599-XI-56 z 19.06.1954	obiekt drewniany obiekt nie istnieje
11	zespół pałacowy	XVIII-XIX w.	421-XI-16 z dnia 1948 , 264 z 27.12.1967 oraz 119/A z 07.07.1981 park – 191-XI-5 z 26.10.1948, 778 z 27.12.1967 oraz 551/A z 12.02.1998	park objęty osobnym wpisem do rejestru zabytków
12	cmentarz rzymskokatolicki	1928 r. (powiększony w 1919 r.) przy ul.	A-1481	-----

		Warszawskiej, działka nr ewid. 145/111/8		
Waliska				
13	kościół filialny pw. św. Krzyża	1650 r.	239/A z 22.02.1984	obiekt drewniany
14	park dworski	XIX/XX w.	290/A z 19.07.1985	działka nr ewid. 106, 145/111/4, 145/111/6, 145/111/7, 145/111/8
Żdźary				
15	kościół parafialny pw. św. Mikołaja	2 poł. XIX w.	240/A z 22.02.1984	-----
16	park	XVIII w.	291/A z 19.07.1985	-----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WKZ.

Do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego wpisane zostało również **jedno stanowisko archeologiczne**, znajdujące się w miejscowości Żdźary (za nr 1085 z 2.11.1971 r.).

Gminna Ewidencja Zabytków - GEZ Gminy Nowe Miasto nad Pilicą obejmuje 122 kary ewidencyjne, z czego 72 dotyczą obiektów budownictwa i architektury (domy, 2 zespoły pałacowo-parkowe, willa w Nowym Mieście nad Pilicą, obiekty użyteczności publicznej, obiekty gospodarcze), 41 obiektów małej architektury, 5 obiektów techniki (młyny: wodny i 3 młyny elektryczne, kuźnia) oraz 3 cmentarze rzymsko-katolickie i 1 aleję kasztanową (Żdźary).

Dziedzictwo archeologiczne

Dziedzictwo archeologiczne jest świadectwem zmian, jakie zachodziły w obrzeże gminy we wszystkich dawnych dziedzinach życia ludności - formach osadnictwa, sposobie budowy domów, zdobywania pożywienia i surowców, z których wytwarzano przedmioty codziennego użytku, broń, ozdoby czy części stroju, a także systemie wierzeń i innych przejawach kultury duchowej. Głównym źródłem przekazu są zachowane zabytki archeologiczne.

Znaleziska archeologiczne z terenu miasta i gminy świadczą o bardzo dawnym czasie powstania osad w analizowanym obszarze. Stanowiska reprezentują znaleziska z okresów od neolitu po czasy nowożytne. Teren gminy rozkłada się na powierzchni 10 obszarów Archeologicznego Zdjęcia Polski. Ogółem na terenie miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą zarejestrowano 85 stanowisk archeologicznych, na których odnotowano 255 faktów osadniczych: 78 osad, 6 obozowisk, 2 cmentarzyska, 157 śladów osadniczych i 12 znalezisk luźnych. Stanowiska archeologiczne stanowią integralną część dziedzictwa kulturowego gminy. Specyfika ich ochrony polega m.in. na takim ich wykorzystaniu, które umożliwi ich integrację funkcjonalno-przestrzenną z istniejącą strukturą osadniczą, jak również na ograniczeniu zbędnych działań inwestycyjnych w obszarach ich występowania.

5.3. ZASOBY PRZYRODY PRAWNIE CHRONIONE, USTANOWIONE I POTENCJALNE

5.3.1. Obszary i obiekty o walorach przyrodniczych prawnie chronione

Na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą występują tereny i obiekty objęte formami ochrony przyrody na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Polityka przestrzenna gminy uwzględnia granice obszarowych form ochrony przyrody oraz lokalizację pomników przyrody oraz obowiązujące zasady zagospodarowania przestrzennego, związane z celami ochronnymi przyrody i środowiska. Uwzględnia się, zgodnie z częścią graficzną niniejszego Studium, następujące formy ochrony przyrody oraz obowiązujące zasady zagospodarowania przestrzennego: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki, Rezerwat Przyrody „Sokół”, Obszar Natura 2000 OSO Ochrony Ptaków – Dolina Pilicy (PLB 140003), Obszar Natura 2000 – SOO Ochrony Siedlisk – Dolina Dolnej Pilicy (PLH 140016) oraz pomniki przyrody. Szczegółowe informacje dotyczące form ochrony przyrody znajdują się w dziale 4.3. (cele ochrony środowiska w obszarach objętych formami ochrony przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody).

5.3.2. Powiązania przyrodnicze z terenami sąsiednimi

Obszarowe formy ochrony przyrody ustanowione na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą koncentrują się w dolinie rzeki Pilicy i południowej części obszaru. Rzeka Pilica wraz z doliną i terenami sąsiednimi tworzy unikalny ekosystem, którego walory są chronione poprzez ustanowione obszarowe formy ochrony przyrody. Wspomniany ekosystem zlokalizowany na obszarze gminy, stanowi wyłącznie część całości, którą można rozpatrywać jako całą dolinę rzeki Pilicy i terenów sąsiednich, w tym terenów dolinnych, rozlewisk, łąk pastwisk. Dolinę rzeki Pilicy uznać zatem za ponadregionalny korytarz ekologiczny, zapewniający migrację gatunków. Obszary Natura 2000, które obejmują swym zasięgiem tereny wzdłuż rzeki Pilicy wraz z terenami zalewowymi, mają duże znaczenie dla środowiska, ponieważ stanowią powiązaną sieć terenów zapewniających ochronę gatunkową flory i fauny (w szczególności ptactwa).

W sąsiedztwie gminy, po stronie zachodniej znajduje się Spalski Park Krajobrazowy wraz z otuliną, natomiast po wschodniej ustanowiono Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Dolina Rzeki Mogilanki.

5.4. Identyfikacja podstawowych problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Ochrona środowiska w gminie jest związana z różnymi rodzajami ludzkiej aktywności. Począwszy od zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, poprzez gospodarkę odpadami po utratę różnorodności biologicznej, wprowadzenia gatunków inwazyjnych czy genetycznie zmodyfikowanych. Zakres tematyczny może być bardzo szeroki, obejmuje zagadnienia związane z szeroko rozumianą ochroną i kształtowaniem środowiska naturalnego i kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów innowacyjnych opartych na polityce wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.

W części wiejskiej gminy Nowe Miasto nad Pilicą dominuje funkcja rolnicza o niskim udziale przemysłu w strukturze użytkowania oraz niskim poziomem zurbanizowania terenów. Część miejska odznacza się dużym udziałem zurbanizowania terenów, ale również stosunkowo niskim udziałem przemysłu. Podstawowe

problemy występujące w obszarze dotyczą podstawowych elementów ochrony środowiska: w zakresie degradacji gleb, związanej z użytkowaniem rolniczym terenów oraz ich zabudową, w zakresie zanieczyszczeń atmosferycznych, związanych z niską emisją czy w zakresie ochrony wód, narażonych na powierzchniowe źródła zanieczyszczeń oraz suszę. Do głównych zagrożeń i problemów ochrony środowiska można zaliczyć:

Degradacja gleb i powierzchnia ziemi:

- naturalne zagrożenie gleb procesami erozyjnymi, w szczególności rolniczej przestrzeni produkcyjnej, najbardziej narażonej na erozję wietrzną,
- zakwaszenie gleb obniżające ich przydatność rolniczą,
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana rozwojem zainwestowania miejskiego i wiejskiego,
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana rozbudową infrastruktury technicznej, w tym sieci drogowej oraz sieci wodno-kanalizacyjnych, związana z procesami rozwojowymi,
- lokalne zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi głównie w sąsiedztwie dróg o największym natężeniu ruchu kołowego – drogi wojewódzkie,
- rozwój zabudowy na obszarach peryferyjnych w odniesieniu do ukształtowanej sieci osadniczej oraz ich wykształconych struktur funkcjonalno-przestrzennych.

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych:

- nieoczyszczone ścieki komunalne: nieszczelne szamba, możliwość odprowadzanie ścieków do rowów przydrożnych i cieków,
- spływ powierzchniowy z terenów rolniczych: stosowanie nawozów chemicznych, w miejscach, gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią terenu oraz gruntach o większych spadkach w kierunku cieków,
- susza hydrologiczna i rolnicza wpływająca na zmniejszenie się dostępności wód, co w konsekwencji może prowadzić do zwiększenia poboru wód podziemnych, w szczególności w rolnictwie na cele związane z nawodnieniem upraw.

Powietrze atmosferyczne:

- zanieczyszczenia komunikacyjne,
- emisja niska z lokalnych kotłowni.

Zasoby przyrodnicze:

- zmiany stosunków wodnych: melioracje wpływające na obniżenie poziomu wód gruntowych,
- zmiana sposobu zagospodarowania łąk, odejście od ich wykaszania i wypasania,
- zagrożenie komunikacyjne występujące wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu.

Hałas:

- rozszerzanie się obszarów narażonych na hałas komunikacyjny, związane z wzrostem środków komunikacji samochodowej,

- przywrócenie użytkowania lotniska i wzrost emisji hałasu w obszarach w jego sąsiedztwie – w tzw. strefach nalotu (zagrożenie trudne do określenia ze względu na niewielką ilość szczegółowych danych dotyczących funkcjonowania obiektu wojskowego).

WYŁOŻENIE DO PUBLICZNEGO WGLĄDU

6. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku zaniechania realizacji ustalonych kierunków projektu Studium dotyczą analizy tzw. „opcji zerowej”. Dotyczy ona określenia kierunku zmian środowiska w przypadku braku realizacji planowanych działań – w przypadku kontynuacji obecnie obowiązującej polityki przestrzennej miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Często mylnie przyjmuje się, że brak działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego ma charakter prośrodowiskowy i zmniejsza negatywne oddziaływanie na środowisko.

Oceniając potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu jest konieczne określenie jego podstawowych funkcji, jakie są mu przypisane w obowiązującym systemie prawnym. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy spełnia trzy podstawowe funkcje. Stanowi politykę przestrzenną gminy, co jest jego funkcją podstawową. Jest też aktem polityki rozwoju gospodarczego. Drugą funkcją Studium jest koordynacja sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmian. Trzecia funkcja Studium dotyczy promocji gminy wśród potencjalnych inwestorów – stanowi jedyny dokument określający całościowo stan i kierunki zagospodarowania terenów. Odstąpienie od realizacji analizowanego dokumentu skutkować będzie m.in.:

- wydłużeniem się procedur lokalizacyjnych, wynikających z dokumentów strategicznych, w tym inwestycji celu publicznego m.in. realizacji inwestycji określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, ale także inwestycji gminnych,
- utrudnieniami w tworzeniu systemu ekologicznego gminy i regionu, nieutrzymaniem niektórych terenów jako terenów otwartych i biologicznie czynnych, wskazanych w projekcie do ochrony przed zainwestowaniem,
- wydłużeniem się procedur dotyczących inwestycji indywidualnych w gminie, zamierzenia rozwojowe nie są uwzględnione w obecnej polityce przestrzennej, która wymaga aktualizacji,
- wydłużeniem procedury sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Określenie zmian w środowisku w przypadku odstąpienia od przyjęcia projektu Studium jest znacząco ograniczone, gdyż środowisko podlega nieustającym zmianom, w tym atropopresji. Polityka przestrzenna gminy w znaczącym stopniu wskazuje na działania w zakresie ochrony środowiska i jego poszczególnych elementów. Nie stanowi polityki wprowadzającej w przestrzeń gminy inwestycji znacząco negatywnie oddziałujących na środowisko, stąd odstąpienie od jego przyjęcia miałyby skutki negatywne dla środowiska. Projekt Studium zawiera ustalenia pozytywne w zakresie ochrony wód, gleby, powietrza atmosferycznego, ograniczenia zanieczyszczeń i hałasu, organizacji gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami

w gminie. Stanowi dokument, który w sposób racjonalny i gospodarny wskazuje kierunki rozwoju przestrzennego, w oparciu o szczegółowe analizy uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, w tym potrzeby i możliwości rozwoju. Ponadto ze względu na nieprecyzyjne ustalenia obowiązującego Studium, jego nieaktualność w odniesieniu do obowiązujących przepisów, w niektórych przypadkach może występować trudność z przeniesieniem granic pomiędzy terenami do zainwestowania pod budownictwo a terenami otwartymi. Zapisy obowiązującego studium są także częściowo nieprecyzyjne w zakresie określenia kierunku przyszłego zagospodarowania. Powyższe skutkować może rozbieżnościami pomiędzy polityką przestrzenną zawartą w projekcie Studium a planowanymi do sporządzenia zmianami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

7.1. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Głównym celem przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest określenie przewidywanego znaczącego oddziaływania realizacji wyznaczonych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na środowisko. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą należy do gmin rolniczych, o dużym udziale w strukturze użytkowania terenów otwartych, biologicznie czynnych, niewielkim udziałem przemysłu i niskim poziomem urbanizacji.

Przeprowadzając analizę potencjalnie znaczących oddziaływań projektu na środowisko odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska (oraz jego właściwości), uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki). W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, w podziale na charakter (pozytywne, negatywne), relacje oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz horyzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe). Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w ujęciu macierzowym w tzw. macierzy skutków środowiskowych, do wypełnienia której zastosowano znaki i kolorystykę. Macierz zawiera informację określającą rodzaj oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska oraz informację podsumowującą, odnośnie występowania znaczącego negatywnego oddziaływania na wybrany komponent lub właściwość środowiska (tak lub nie). Przy ocenie uwzględniono zarówno końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia jak i jego potencjalne oddziaływanie na etapie eksploatacji (funkcjonowania) oraz na etapie budowy (realizacji).

Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały opatrzone komentarzem w odniesieniu do poszczególnych komponentów i właściwości środowiska, w celu określenia możliwych oddziaływań skutków realizacji ustaleń dokumentu. Po analizie projektu Studium zidentyfikowano rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie przedsięwzięcia charakteryzują

się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko. Znacząca ilość kierunków będzie oddziaływać pozytywnie, w szczególności w sposób pośredni, skumulowany i długoterminowy.

W gminie w ramach wyznaczonych kierunków rozwoju nie planuje się wprowadzenia obiektów, których funkcjonowanie mogło by znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, odbiegało by od dotychczasowego sposobu użytkowania i zagospodarowania terenów. Największe przekształcenia dotyczą wprowadzenia terenów inwestycyjnych pod produkcję rolniczą w obszarze autostrady A1 i drogi krajowej w miejscowości Kuczek, jednak są to tereny już zagospodarowane (podlegające rozwojowi przestrzennemu).

Określone kierunki rozwoju przestrzennego dotyczą w szczególności określenie kierunków rozwoju obszarów zabudowy, w tym zabudowy miejskiej oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Poza rozwojem szeroko rozumianego osadnictwa w projekcie Studium określono:

- tereny zabudowy letniskowej (rekreacji indywidualnej) i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – tereny przeznaczone na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wymagające wyznaczenia jasnych granic pomiędzy terenami o różnym sposobie zainwestowania.
- tereny zabudowy letniskowej (rekreacji indywidualnej) - tereny przeznaczone na ten cel w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, wymagające uszczegółowienia granic na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- tereny usług sportu i rekreacji - tereny zabudowy usług sportu i rekreacji (istniejące i projektowane), w tym zgodnie z przeznaczeniem określonym obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- tereny infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej – tereny utrzymania istniejącej i realizacja nowej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, związanej z udostępnianiem turystyczno-rekreacyjnym doliny Pilicy,
- tereny zabudowy produkcyjnej i produkcyjno-usługowej - w tym objęte Tarnobrzeską Specjalną Strefą Ekonomiczną „Euro-Park Wisłosan” – tereny zabudowy produkcyjnej i produkcyjno-usługowej, w tym należące do SSE.

Tab. 7. Macierz skutków środowiskowych – przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko wg. komponentów i właściwości

Projekt potencjalnie oddziałujący: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

KOMPONENTY I WŁAŚCIWOŚCI ŚRODOWISKA	relacje oddziaływania				horyzont czasowy oddziaływania					znaczące negatywne oddziaływanie
	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkoterminowe	średnioterminowe	długoterminowe	stałe	chwilowe	
obszary Natura 2000	+	+		+			+		+	NIE
bioróżnorodność		+		+			+			NIE
flora, fauna		-		+/-		+/-				NIE
ludzie, zdrowie	+	+	+	+		+	+	+		NIE
wody				+			+	+		NIE
powietrze, klimat	-	+		+/-	-		+		-	NIE
powierzchnia ziemi	-		+/-		-		+/-	+/-	-	NIE
krajobraz	+/-	+		+			+/-	+/-		NIE
klimat akustyczny	-	+			-	+	+		-	NIE
zasoby naturalne	-	+		+			+	-		NIE
zabytki	+		+	+		+	+	+		NIE
dobry materiał	+	+		+			+	+		NIE

Oznaczenia - charakter oddziaływania:

brak zauważalnego oddziaływania w zakresie analizowanego przedsięwzięcia	
potencjalnie pozytywne oddziaływanie	+
potencjalnie pozytywne i/lub negatywne oddziaływanie	+/-
potencjalne negatywne oddziaływanie	-

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wykazała, że realizacja ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń dla środowiska – znaczących negatywnych oddziaływań. Prawidłowa realizacja założeń polityki przestrzennej przyniesie efekt pozytywny, ponieważ działania środowiskowe są bezpośrednio zawarte w analizowanych dokumentach. Szczególnie pozytywny wpływ odnosić się będzie do niebiotycznych elementów środowiska – dziedzictwa kulturowego i dóbr materialnych, co przekładać się będzie pośrednio i długoterminowo na jakość życia w gminie. Realizacja ustaleń nie spowoduje znaczących ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione oraz na obiekty i obszary zabytkowe. Inwestycje związane z budownictwem mieszkaniowym, usługowym i przemysłowym mogą pociągnąć za sobą skutki środowiskowe o niewielkiej skali, o oddziaływaniu chwilowym lub krótkoterminowym, związanym z przekształcaniem powierzchni ziemi na etapie prac budowlanych oraz chwilowym zanieczyszczeniem powietrza pyłami

budowlanymi oraz hałasem. Ponadto nie istnieje zagrożenie fragmentaryzacją przestrzeni, wynikającą z niewłaściwych ze względów środowiskowych decyzji lokalizacyjnych – docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna określona została w oparciu o system przyrodniczy i zasady jego funkcjonowania.

Dokument w stosunku do obszarów Natura 2000 w sposób bezpośredni (chwilowy horyzont czasowy) oddziałuje poprzez wskazanie granic ww. obszarów oraz w sposób pośredni (długoterminowy horyzont czasowy) wyznacza kierunki zainwestowania terenów, chroniąc obszary przed znaczącym negatywnym oddziaływaniem na środowisko w przypadku sporządzenia zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ocena końcowa:

Realizacja ustaleń zawartych w projekcie nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na przedmiot i integralność obszarów Natura 2000.

7.2. PROGNOZOWANE ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY I ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

7.2.1. Różnorodność biologiczna, fauna i flora

Na etapie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, w tym opracowania ekofizjograficznego, określony został system przyrodniczy gminy Nowe Miasto nad Pilicą (pożądany kształt struktury przyrodniczej), obejmujący tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny lasów, rzekę Pilice, Drzewiczką i mniejsze ciek i oraz ich wzajemne powiązania, w formie wyznaczonych korytarzy ekologicznych (głównie doliny denudacyjne cieków). W ramach systemu przyrodniczego gminy określone zostały tereny cenne przyrodniczo, objęte formami ochrony przyrody, jak i tereny wymagające ochrony poprzez pożądany sposób zagospodarowania ze względu na swoje wartości i pełnioną rolę w strukturze przestrzennej gminy. Wyznaczenie systemu przyrodniczego oraz jego uwzględnienie w planowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy stwarza warunki do ochrony lokalnych ekosystemów oraz ciągłości przestrzennej w skali ponadlokalnej oraz zachowanie obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym różnorodności biologicznej. Wyznaczone tereny pod rozwój budownictwa nie ingerują w zidentyfikowaną strukturę przyrodniczą gminy (przeznaczenie to zostało już przesądzone ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego). Doliny rzek i mniejszych cieków zostały wyznaczone i wskazane pod zagospodarowanie w formie użytków zielonych, co pozwala stwierdzić, że rozwój gminy nie wpłynie na zmniejszenie się zasobu bioróżnorodności, koncentrującej się w szczególności w dolinach cieków.

W kontekście ochrony bioróżnorodności, fauny i flory obszaru projekt Studium uwzględnia:

- istniejącą sieć cieków pełniących rolę korytarzy ekologicznych, wraz ze strefami buforowymi,
- istniejące zbiorniki i oczka wodne, wskazując konieczność ich zachowania,
- istniejące obszarowe i punktowe (pomniki przyrody) formy ochrony przyrody,
- zieleń o funkcji izolacyjnej i krajobrazowej, chronioną zapisami Studium.,

Ocenia się, że przyszłe zagospodarowanie obszaru gminy, wynikające z przyjętych kierunków rozwoju (zapisów zmiany Studium) nie spowoduje znaczącej degradacji środowiska przyrodniczego i zmniejszenia

się jego bioróżnorodności. Rozwój zabudowy następować będzie w granicach wykształconych struktur osadniczych na terenach wiejskich oraz w części miejskiej obszaru, dzięki czemu nie wpłynie destrukcyjnie na stan siedlisk przyrodniczych. Każdy rozwój zabudowy uszczupla zasoby przyrodnicze jednak w przypadku gminy Nowe Miasto nad Pilicą rozwój ten jest racjonalny i wynikający z dotychczasowej polityki zagospodarowania przestrzennego oraz diagnozowanych potrzeb rozwojowych. Projekt Studium gminy Nowe Miasto nad Pilicą nie przewiduje działań, które mogłyby naruszyć drożność i funkcjonowanie ekologicznych korytarzy lądowych i wodnych. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy określona w kierunkach zagospodarowania uwzględnia system korytarzy ekologicznych oraz mniejszych powiązań przyrodniczych. Ponadto polityka przestrzenna uwzględnia konieczność ochrony najcenniejszych fragmentów środowiska i wskazuje obszary predysponowane do objęcia ochroną poprzez utworzenie nowych form ochrony przyrody.

Pozytywnym działaniem przewidzianym niniejszym dokumentem jest rezygnacja z tzw. południowej obwodnicy miasta, przewidywanej do realizacji w dolinie rzeki Pilicy, obecnie objętej formami ochrony przyrody. Dotychczas planowany do przeniesienia - w ramach obwodnicy miasta - odcinek drogi wojewódzkiej znacząco ingerował w strukturę przyrodniczą obszaru, jego realizacja miałaby negatywny wpływ na stan i możliwość zachowania (ochrony) rodzimej flory i fauny – bioróżnorodności obszaru gminy Nowe Miasto nad Pilicą, jak i terenów sąsiednich położonych wzdłuż korytarza ekologicznego doliny Pilicy.

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w Polsce obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą występowanie stanowisk roślin, grzybów, zwierząt prawnie chronionych jest udokumentowane na terenach objętych formami ochrony przyrody - w szczególności w dolinie rzeki Pilicy i Drzewiczki (w granicach obszarów objętych formami ochrony przyrody). Ich występowanie jest natomiast wysoce prawdopodobne na terenach dolin mniejszych cieków, w tym bezimiennych, pozostałych kompleksów leśnych nie objętych ustawowymi formami ochrony przyrody a także na innych niż leśne terenach o charakterze seminaturalnym (m.in. zadrzewienia, zarośla, łąki). Ze względu na przyjęty sposób zagospodarowania terenów, przeznaczający tereny pod nowe zainwestowanie jako kontynuację istniejących terenów, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że lista potencjalnych gatunków chronionych roślin i grzybów zagrożonych jest skromna a realizacja ustaleń Studium nie spowoduje negatywnego oddziaływania na nie. Najbardziej narażonymi na negatywne oddziaływanie terenami, na których możliwe jest występowanie gatunków chronionych, są te które po mimo przeznaczenia w planie miejscowym pod budownictwo, do dnia dzisiejszego nie zostały zainwestowane. Jednak nie jest to oddziaływanie spowodowane analizowaną polityką przestrzenną tylko naturalna konsekwencja związana z realizacją zainwestowania w oparciu o prawo miejscowego. **Analizowana polityka przestrzenna nie wyznacza nowych terenów do zainwestowania, które są położone w obszarach charakteryzujących się największym stopniem bioróżnorodności w gminie – polityka przestrzenna wyznacza kierunki dotyczące porządkowania zagospodarowania, w tym w szczególności na obszarach o wysokich i najwyższych w gminie walorach środowiska.**

7.2.2. Warunki zdrowotne i bezpieczeństwo ludności

Dla mieszkańców gminy najważniejszy jest stan jakości komponentów środowiska, który bezpośrednio przekłada się na ich jakość życia i zdrowie. Kierunki określone w projekcie dotyczą zapewnienia właściwej ochrony i wykorzystania zasobów środowiska. Realizacja niektórych zamierzeń rozwojowych m.in. dotyczących inwestycji drogowych (w szczególności budowa obwodnicy), wodociągowych, kanalizacyjnych może powodować krótkotrwałe, całkowicie odwracalne oddziaływanie na zdrowie mieszkańców. Charakteryzować się będzie emisją zanieczyszczeń do powietrza związanych z zwiększonym ruchem kołowym pojazdów, pracami budowlano-remontowymi oraz pracami ziemnymi. Jednak nie stanowi to działań w skali powodującej długotrwałe zmiany stanu środowiska, wymagające interwencji w politykę przestrzenną. Ponadto są to zamierzenia przewidziane w dotychczas obowiązujących aktach prawa miejscowego jak i działania nieodłącznie związane z szeroko rozumianym rozwojem przestrzenno-funkcjonalnym. W związku z powyższym nie stanowią bezpośredniej konsekwencji realizacji niniejszej polityki przestrzennej. Są to oddziaływania związane z rozwojem lokalnym, w tym działania zmierzające do poprawy jakości środowiska, zarówno przestrzeni życia mieszkańców, jak i obszarów otwartych, narażonych na oddziaływanie rozwoju ruralistycznego.

Stan powietrza atmosferycznego

Wśród antropogenicznych źródeł emisji wyróżnić można cztery zasadnicze grupy:

- procesy spalania paliw, w których główną rolę odgrywa energetyka,
- procesy technologiczne przemysłu chemicznego, hutniczego i rafineryjnego oraz kopalni i cementowni,
- transport,
- gospodarstwa domowe, miejsca utylizacji i wysypiska odpadów oraz ścieki.

Do zagrożeń powietrza atmosferycznego gminy Nowe Miasto nad Pilicą należy w szczególności transport oraz gospodarstwa domowe (niska emisja), w mniejszym stopniu przemysł czy działalność rolnicza. Zaproponowane w projekcie Studium obszary produkcyjno-usługowe dotyczą głównie koncentracji tego typu działalności w obszarach o podobnym przeznaczeniu, co stanowi kontynuację dotychczasowego zagospodarowania i użytkowania terenów (w tym tereny umożliwiające rozbudowę istniejących zakładów, co jest warunkiem koniecznym w zakresie umożliwienia rozwoju społeczno-gospodarczego w gminie). Rozwój tych terenów nie będzie skutkował powstaniem nowych zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa ludności.

Zgodnie z projektem Studium główną obsługę komunikacyjną (w tym ruch tranzytowy) będzie nadal zapewniać dotychczasowy układ dróg publicznych. Kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym nie przewidują przekształceń układu drogowego, poza realizacją obwodnicy centrum Nowego Miasta nad Pilicą. Zadanie to stanowi inwestycję celu publicznego wskazaną do realizacji również na poziomie regionalnym – województwa, jako rekomendacja w zakresie kształtowania systemów komunikacji. Studium przewiduje zatem utrzymanie dotychczasowego systemu komunikacji, jego modernizację i usprawnienie (realizacja obwodnicy), w tym uzupełnienie o ewentualne odcinki dróg gminnych, w razie potrzeb wynikających z rozwoju. Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych powietrza atmosferycznego umożliwić mają parametry techniczne planowanych modernizacji dróg, w tym wprowadzanie zieleni o funkcji izolacyjnej wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu oraz zwiększenie przepustowości drogi wojewódzkiej, poprzez realizację obwodnicy, która ominie ściśle centrum miasta.

Podsumowując określone kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą nie będą one w sposób negatywny i długoterminowy oddziaływać na stan powietrza atmosferycznego. Procesom inwestycyjnym (budowlanym) mogą towarzyszyć krótkoterminowe lub chwilowe oddziaływania na powietrze, związane z dostarczeniem się pyłów budowlanych do powietrza, w sąsiedztwie terenów objętych pracami budowlanymi. Działania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego to tzw. zadania sektorowe, które mają niewielkie przełożenie na rozstrzygnięcia ujęte w polityce przestrzennej. W tym sektorze działań prośrodowiskowych szczególne znaczenie ogrywa dziś edukacja, zwiększająca świadomość proekologiczną, przekładającą się na działania związane z zmniejszaniem (eliminacją) niskiej emisji oraz oddziaływaniem procesów technologicznych w przemyśle (wykorzystanie ekologicznych – prośrodowiskowych technologii).

Zmiany klimatu

Przez łagodzenie zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, który nie przyczynia się do pogłębiania zmian klimatu.

Przez adaptację do zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, aby było ono optymalnie przystosowane do postępujących zmian klimatu, jak również by nie powodowało zwiększenia wrażliwości elementów środowiska na zmiany klimatu.

Badając, czy przedsięwzięcie nie będzie przyczyniać się do pogłębiania zmian klimatu należy uwzględnić m.in. następujące elementy:

- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowanych przez przedsięwzięcie;
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowanych przez działania towarzyszące przedsięwzięciu;
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowane przez transport towarzyszący przedsięwzięciu;
- działania skutkujące pochłanianiem gazów cieplarnianych;
- działania skutkujące zmniejszeniem emisji gazów cieplarnianych;
- pośrednie emisje gazów cieplarnianych związane z zapotrzebowaniem na energię towarzyszącą przedsięwzięciu⁴.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą nie przewidują tworzenia ram do realizacji przedsięwzięć mogących mieć negatywny wpływ na zmiany klimatyczne. W gminie nie funkcjonuje przemysł, którego funkcjonowanie wymagałoby działań na poziomie przestrzennym, dotyczących zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

Kierunki zagospodarowania nie przewidują rozbudowy lub przebudowy systemu komunikacyjnego, która pociągałaby negatywne skutki środowiskowe. Istniejący system będzie podlegał modernizacji i rozbudowie wyłącznie na poziomie lokalnym (drogi gminne w ramach zwiększających się potrzeb mieszkańców).

⁴ Poradnik Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska - **Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko**

Kierunki dotyczą zagospodarowania terenów już obsługiwanych komunikacyjnie, w tym realizację działań niwelujących negatywne oddziaływanie komunikacji (m.in. zieleń izolacyjna, realizacja obwodnicy).

Ponadto gmina przewiduje działania związane z ochroną środowiska, które pośrednio i w sposób skumulowany będą wpływać na łagodzenie zmian klimatu. Studium zawiera politykę zalesień, którą gmina ma zamiar prowadzić, na gruntach najślabszych klas bonitacyjnych, w sąsiedztwie istniejących kompleksów leśnych, a także uwzględnia działania dotyczące ekologicznych źródeł ciepła i energii - odnawialnych źródeł energii, na poziomie lokalnym (gminy) jak i indywidualnych gospodarstw (promocja niewielkich instalacji OZE w gospodarstwach rolnych, obiektach użyteczności publicznej). Wszelkie pro-środowiskowe działania w sposób skumulowany w okresie długoterminowym przyczyniają się łagodzeniu zmian klimatycznych.

Klimat akustyczny

Spośród zjawisk klimatu akustycznego najważniejszym jest występowanie hałasu. Można wyróżnić trzy podstawowe kategorie hałasu: komunikacyjny (związany z transportem), przemysłowy (związany z występowaniem zakładów przemysłowych) oraz komunalny (związany z obiektami publicznymi, maszynami budowlanymi itp.) i samolotowy (związany z oddziaływaniem ruchu samolotowego w szczególności w sąsiedztwie lotnisk). W gminie Nowe Miasto nad Pilicą na terenie wiejskim z bardzo słabo rozwiniętym przemysłem dominują głównie pierwsza z wymienionych kategorii hałasu – hałas komunikacyjny. W części miejskiej wyróżnić można na równi hałas komunikacyjny i hałas komunalny. Ponadto zarówno miasto, jak i część wiejska gminy, w najbliższym czasie będzie narażona na hałas samolotowy – wznowienie działalności lotnika wojskowego w Nowym Mieście nad Pilicą spowoduje, że w gminie pojawią się tereny, w tym zabudowy narażone na hałas samolotowy.

Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego jest sieć dróg wojewódzkich i powiatowych, ze szczególnie negatywnym oddziaływaniem dróg wojewódzkich w obszarze miejskim spowodowanym ich przebiegiem przez samo centrum. Miejscowościami zlokalizowanymi w części wiejskiej narażonymi również na hałas komunikacyjny są: Żdżarki, Jankowice, Żdżary oraz częściowo Wierzchy. Zabudowa wsi stanowi głównie gospodarstwa rolnicze i tereny innej zabudowy mieszkaniowej, która koncentruje się w szczególności wzdłuż dróg wojewódzkich. Polityka przestrzenna gminy uwzględnia powyższe oddziaływanie, ujawnia je oraz wskazuje na konieczność realizacji elementów zagospodarowania dróg wpływających na ograniczenie ich negatywnego oddziaływania na klimat akustyczny zabudowy podlegającej ochronie akustycznej. Podobnie wygląda sytuacja na innych drogach publicznych, gdzie panuje mniejsze natężenie ruchu komunikacyjnego.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływanie może wystąpić na etapie realizacji inwestycji związanych z przeprowadzeniem robót remontowo-budowlanych. Hałas oraz drgania będą emitowane głównie przez maszyny spalinowe, urządzenia budowlane i środki transportu. Na etapie budowy źródłem hałasu emitowanego do otoczenia mogą być maszyny budowlane, takie jak koparki, ładowarki, spychacze itp., sprzęt specjalistyczny. Hałas związany z prowadzonymi pracami budowlanymi może występować okresowo. Uciążliwości związane z budową mają charakter tymczasowy i ustąpią w momencie prac budowlanych.

Hałas samolotowy

Analizowany projekt Studium uwzględnia zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym związane z ustanowieniem terenów zamkniętych w Resorcie Ministra Obrony Narodowej, na terenie których ma zostać wznowiona działalność lotniska wojskowego. Działalność ta poniesie za sobą negatywne oddziaływanie na tereny sąsiednie związane z wzmożonym ruchem lotniczym. Zgodnie z analizami sporządzonymi przez MON wokół lotniska wojskowego została wyznaczona strefa oddziaływania (3 km od środka pasa startowego) – docelowy obszar ograniczonego użytkowania. Obszar ten został uwzględniony na części graficznej Studium, jak i opisany w części tekstowej. Oddziaływanie planowanego obiektu zostało uwzględnione w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Promieniowanie elektromagnetyczne

W obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą nie są planowane inwestycje celu publicznego o skali ponadlokalnej w zakresie elektroenergetyki dotyczące budowy nowych linii energetycznych wysokiego napięcia. W gminie źródłami emitującymi pola elektromagnetyczne są dwie linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV, wchodzące na teren gminy pomiędzy miejscowościami Strzałki Nowe i Domaniewice. Trasa pierwszej z nich wiedzie na północ i przechodzi w okolicy Rudek, Sańborza i Wierzchów, by ponownie przekroczyć granice gminy w sąsiedztwie Godzimierza. Druga natomiast biegnie na północny wschód - w kierunku elektrowni w Kozienicach, przez Domaniewice, Bieliny Nowe i Jankowice, po czym opuszcza gminę w okolicy Rosochy. Innymi źródłami emitującym pola elektromagnetyczne są stacje bazowe telefonii komórkowych. Stanowią one przedsięwzięcia mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Realizacja nowych obiektów wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ze względu na specyfikę ocenianego dokumentu (polityki przestrzennej) nie ma możliwości na obecnym etapie oceny potencjalnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego nowej dopuszczonej infrastruktury. W przypadku zachowania wyznaczonych w projekcie stref technicznych, oddziaływanie linii nie powinno mieć negatywnego wpływu na życie i bezpieczeństwo mieszkańców. Doprecyzowanie powyższych ustaleń nastąpi w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zasady ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, wskazane w projekcie Studium:

- od napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV obowiązuje pas techniczny o szerokości 80,0 m (po 40,0 m w obie strony od osi linii) - w pasie obowiązują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi: zakazuje się lokalizowania zabudowy na pobyt stały oraz sadzenia zieleni wysokiej (tj. której naturalna wysokość przekracza 2,0 m),
- w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennych wymaga się uwzględnienia odpowiednich pasów technologicznych od napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV (istniejących i planowanych) oraz zasad zagospodarowania terenów w granicach strefy,
- ograniczenie realizacji zabudowy mieszkaniowej w granicach stref technicznych, dążenie do przebudowy linii w obszarze istniejącej zabudowy z naziemnej na podziemną.

Ochrona sanitarna

W gminie Nowe Miasto nad Pilicą są zlokalizowane czynne cmentarze komunalne, w miejscowościach: Żdźary, Łęgonice i Nowe Miasto nad Pilicą. Cmentarze podlegają zachowaniu, w ramach kierunków zagospodarowania przestrzennego. Kierunki nie przewidują również lokalizacji nowych cmentarzy. Dopuszcza się poszerzenie istniejących cmentarzy o tereny bezpośrednio przyległe do granic terenów cmentarzy, przy zachowaniu stref sanitarnych, w tym zgodnie z obowiązującymi planami miejscowymi.

Dla terenów czynnych cmentarzy określa się, zgodnie z częścią graficzną Studium, strefę sanitarną w odległości 50,0 m od obecnych granic terenu cmentarza lub granic określonych planem miejscowym, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze określa odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowywujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych. Wskazana odległość to 50,0 m dla terenów zwodociągowanych, na których wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone oraz 150,0 m dla terenów nie zwodociągowanych.

Powyższego przepisu nie stosuje się do cmentarzy istniejących, w przypadku gdy ich zastosowanie uniemożliwiłoby korzystanie z terenu cmentarza, a właściwy inspektor sanitarny nie sprzeciwia się dalszemu korzystaniu z tego cmentarza.

Obszary wsi i miasta są całkowicie zwodociągowane - nie wymagają zwiększenia strefy sanitarnej do 150,0 m. W strefie ochronnej ograniczeniu podlega rozwój zabudowy na cele produkcyjne i mieszkaniowe. Kierunki zagospodarowania nie przewidują lokalizacji nowych cmentarzy. Wyznaczenie powyższych granic stanowi bezpośrednie pozytywne oddziaływanie (rozdzielenie terenów o docelowym zagospodarowaniu) oraz pośrednie i skumulowane oddziaływanie pozytywne na zdrowie ludności w horyzoncie średnio i długookresowym o stałej sile oddziaływania. Umożliwi niekonfliktowe zagospodarowanie terenów, zarówno cmentarza, jak i terenów w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

7.2.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego, w szczególności wód powierzchniowych i podziemnych stanowi jeden z celów polityki przestrzennej gminy. Określone zasady ochrony zasobów wodnych stanowią:

- Należy kontynuować na zasadzie etapowania podjęte inwestycje związane z budową sieci kanalizacji sanitarnej gminy, której brak stanowi znaczące źródło zanieczyszczeń wód a w obszarach rozproszonej zabudowy realizować przydomowe oczyszczalnie ścieków.
- W prowadzonej gospodarce rolnej powinno się dążyć do ograniczenia stosowania środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, przedostających się do wód, oraz stosowania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej.

- Lokalizację nowych obiektów powinno się dostosować do rozmieszczenia struktur hydrogeologicznych poprzez ograniczenie zabudowy na terenach o niskiej izolacji lub braku izolacji wód podziemnych.
- Przeciwdziałać skutkom suszy poprzez zwiększanie małej retencji wodnej, w tym utrzymanie terenów podmokłych użytków zielonych oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody zarówno w gospodarce rolniczej jak i w mieszkalnictwie.
- Stosowanie małej retencji krajobrazowej, glebowej, wód podziemnych i wód powierzchniowych.
- Ochrona istniejących oczek wodnych i zagłębień bezodpływowych poprzez zakaz ich osuszania, w przypadku gdy ta konieczność nie wynika ze względów ekonomicznych lub środowiskowych.
- Prowadzić wodochronną gospodarkę w zlewni, poprzez wprowadzanie zalesień i zadrzewień oraz ochronę już istniejących drobnych ekosystemów leśnych i zadrzewień śródpolnych.

Obszar gminy znajduje się w granicach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 141 – Zbiornika rzeki dolna Wisła oraz nr 144 – Dolina kopalna wielkopolska.

W obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą zostały udokumentowane zasoby wód podziemnych: GZWP nr 404 Koluszki – Tomaszów, GZWP nr 412 Goszczewice – Szydłowiec, GZWP nr 215 – Subniecka warszawska – część centralna (zbiornik nieudokumentowany).

Zbiorniki Wód Podziemnych są objęte ochroną na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne - polityka przestrzenna gminy uwzględnia ich granicę (wg części graficznej Studium) oraz zasady obowiązujące na ich obszarze.

Dla ww. zbiorników nie obowiązują strefy ochronne, wytyczne do ich ustanowienia zostały zawarte w dokumentacjach hydrogeologicznych.

Na stan i jakość wód powierzchniowych i podziemnych największe znaczenie mają działania w gminie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Ustalenia projektu Studium dotyczą działań zmierzających do poprawy stanu urządzeń wodociągowych i poprawy jakości dostarczanej wody. Wszystkie tereny określone w Studium pod rozwój budownictwa znajdują się w zasięgu obsługi przez istniejące układy wodociągowe i będą wymagały uzbrojenia wyłącznie w sieci wodociągowe rozdzielcze. Rozwój uzbrojenia wodociągowego będzie miał pozytywny wpływ na stan i jakość wód, nie będzie wpływał na zużycie zasobów wód podziemnych – skala planowanego rozwoju nie spowoduje znaczącego zużycia zasobów wód. Zaproponowane kierunki działań uwzględniają sukcesywny rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, proporcjonalnie do istniejącej sieci wodociągowej. Proponowane kierunki rozwoju dotyczą obejmowania siecią kanalizacji sanitarnej istniejących wsi oraz rozwój kanalizacji na terenach miejskich, a na terenach zabudowy rozproszonej dotyczą kontynuacji budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Docelowa realizacja ustaleń Studium w zakresie gospodarki ściekowej, długoterminowo i w sposób stały, przyczyni się do poprawy czystości wód w zlewniach i realizacji celów środowiskowych określonych w „Planie gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły”, wskazanych w pkt 5.2.5 niniejszej Prognozy.

Planowane inwestycje w gminie w zakresie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym nie stwarzają istotnego zagrożenia dla stanu i jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Ponadto w gminie zostały wskazane ujęcia wód podziemnych o udokumentowanych zasobach wraz z określeniem obowiązujących stref ochronnych.

7.2.4. Powierzchnia ziemi i krajobraz naturalny

W zakresie oddziaływania na powierzchnię ziemi w gminie Nowe Miasto nad Pilicą istotne są zagadnienia dotyczące rozwoju osadnictwa, usług, w tym turystyki i rekreacji, rozwoju infrastruktury technicznej. Zgodnie z bilansem terenów, zawartym w projekcie Studium przekształcenia powierzchni ziemi związane z rozwojem osadnictwa będą miały umiarkowany zasięg przestrzenny, wynikają w szczególności z już podjętych rozstrzygnięć ujętych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Kierunki działań w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej: rozbudowa sieci kanalizacyjnej, modernizacja wodociągów, modernizacja dróg będą oddziaływać na powierzchnię ziemi w fazie realizacji. W czasie prac ziemnych będą występować krótkotrwałe, ale w pełni odwracalne oddziaływania polegające na okresowych zmianach ukształtowania terenu, naruszenia warstw ziemnych. Przekształcenia powierzchni ziemi będą następować wyłącznie w zakresie związanym z realizacją danej inwestycji. W przypadku linii elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych oddziaływanie na powierzchnię ziemi wywiera realizacja nadpowietrznych linii, z wykorzystaniem słupów linii elektroenergetycznych. Przy zastosowaniu linii kablowych mogą być wykorzystane metody tradycyjne (układanie linii w wykopach) i bezwykopowe (np. metoda przewiertu sterowanego), w których w znacznym stopniu jest ograniczony wpływ prac budowlanych na przypowierzchniowe warstwy powierzchni ziemi i roślinność. W związku z powyższym oddziaływanie to w dużej mierze będzie zależeć od przyjętych metod realizacji inwestycji.

Prace budowlane są zawsze związane z możliwością awarii sprzętu budowlanego, co powoduje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Ryzyko wystąpienia awarii jest jednak niewielkie, a przy zachowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych z praktycznego punktu widzenia, można je całkowicie wykluczyć. W celu ograniczenia oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby należy unikać wkraczania ciężkiego sprzętu na tereny naturalne i nieprzekształcone. Po zakończeniu prac budowlanych należy grunt uporządkować.

Racjonalna gospodarka oraz prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów stanie się przyczyną poprawy jakości środowiska, a szczególności powierzchni ziemi. Istotnym zadaniem, uwzględnionym w projekcie Studium, jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest. Działania w tym zakresie wpłyną pozytywnie na stan środowiska w gminie. Ponadto w projekcie Studium uwzględniono rekultywację składowiska odpadów w Nowych Łęgonicach (obecnie trwa rekultywacja ostatniej kwatery) natomiast polityka przestrzenna nie przewiduje realizacji nowych obiektów tego typu.

Na etapie funkcjonowania ustaleń Studium nie będą powstawać znaczące przekształcenia powierzchni ziemi. Główne związane będą z rozwojem obsługi komunikacyjnej. Kontynuacja rolniczego użytkowania powodować będzie przede wszystkim: przekształcenia właściwości fizykochemicznych gleb, potencjalnie są możliwe procesy erozyjne – erozja wietrzna i erozja wodna. Realizacja ustaleń wpłynie pozytywnie na powstrzymanie erozji wietrznej, w szczególności poprzez ochronę zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz rewaloryzację zadrzewień wzdłuż dróg, o funkcji ochronnej.

W ustaleniach Studium wskazano tereny ochrony i eksploatacji złóż obejmujące tereny udokumentowanych złóż z obszaru gminy, zgodnie z przepisami odrębnymi. Ich lokalizacja została ujawniona a eksploatacja nie jest ograniczona kierunkami zagospodarowania gminy.

7.2.5. Krajobraz kulturowy i zabytki

Oddziaływanie zainwestowania osadniczego na krajobraz, w tym przedsięwzięć w zakresie rozwoju produkcji i usług, będzie w dużej mierze zależne od formy architektonicznej planowanej zabudowy, której ocena jest możliwa dopiero na etapie koncepcji budowlanej. Lokalizacja wskazanych terenów nie stanowi lokalizacji konfliktowej w odniesieniu do ochrony walorów krajobrazu kulturowego oraz lokalnego dziedzictwa. Tereny te znajdują się poza strefami ochronnymi, w tym widokowymi, co pozwala stwierdzić, że wskazana lokalizacja nie jest konfliktowa z celami ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Ustalenia Studium nie przewidują nowych bardzo terenochłonnych obszarów rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i przemysłowego, którego realizacja byłaby niezgodna z miejsko-wiejskim charakterem gminy lub dotychczasową polityką przestrzenną. Gmina pomimo przeważającego wiejskiego charakteru jest gminą zlokalizowaną w oddaleniu od większych ośrodków miejskich. Rozwój struktur osadniczych ma następować poprzez kontynuację cech środowiska kulturowego. Ustalenia Studium uwzględniają obiekty podlegające ochronie na podstawie przepisów odrębnych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, jak i wskazuje elementy dziedzictwa kulturowego, które powinny zostać objęte ochroną na podstawie przepisów lokalnych – ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia analizowanego projektu Studium będą oddziaływać w sposób pozytywny na zabytki i inne elementy dziedzictwa kulturowego gminy, w sposób bezpośredni poprzez ich ujawnienie i wskazanie do ochrony konserwatorskiej, w sposób skumulowany z innymi działaniami wpływającymi na zagospodarowanie otoczenia zabytków jak i kształtowanie krajobrazu, w horyzoncie długoterminowym.

7.2.6. Dobra materialne

Na dobra materialne występujące na obszarze gminy składają się przede wszystkim obszary zainwestowania osadniczego, gospodarczego, rekreacyjnego, sieci infrastruktury technicznej oraz tereny przestrzeni publicznych. Ustalenia projektu Studium zawierają zapisy w zakresie rozwoju zainwestowania terenu miejskiego i istniejących wsi, terenów lokalizacji obiektów produkcyjnych i usługowych, terenów zabudowy rekreacji indywidualnej, terenów rozwoju usług turystyki i rekreacji, planowanej infrastruktury technicznej (rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej, sieci elektroenergetycznej oraz turystycznej).

Oddziaływanie na dobra materialne będzie należeć do oddziaływań pozytywnych, skumulowanych i długoterminowych. Zapisy Studium mają na celu zwiększenia jakości życia mieszkańców, w tym poprzez ochronę gminnych dóbr materialnych oraz możliwość ich rozwoju.

Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym: zagrożenie powodziowe, zagrożenie suszą

W Polsce gospodarka wodna regulowana jest ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Ustawa wyznacza normy działań zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju, w szczególności kształtowania

i ochrony zasobów wodnych, korzystania z wód oraz zarządzania zasobami wodnymi. Ww. ustawa nakłada obowiązek uwzględniania w gospodarce przestrzennej obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

W obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary zagrożone powodzią o prawdopodobieństwie 1% i 10%. Obszary zagrożone powodzią w gminie Nowe Miasto nad Pilicą położone są wzdłuż rzeki Pilicy. Ochrona przed powodzią i podtopieniami w gminie polega na wyłączeniu spod zabudowy obszarów znajdujących się w graniach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Ochrona przed powodzią i podtopieniami w gminie Nowe Miasto nad Pilicą polega na wyłączeniu spod zabudowy lub ograniczeniu planowanej zabudowy obszarów znajdujących się w graniach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. W obszarach szczególnego zagrożenia powodzią Studium nie przewiduje rozwoju zainwestowania, kierunki zagospodarowania ograniczają rozwój zabudowy do już wyznaczonych terenów budowlanych wskazanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W wybranych obszarach - odnośnie w szczególności zabudowy lotniskowej – zabudowa została częściowo ograniczona a tereny o niekorzystnych warunkach budowlanych (w tym położone w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią) wskazane do ponownego przeanalizowania zasadności ich realizacji, na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Gospodarowanie wodami służy przeciwdziałaniu suszom hydrologicznym i glebowym w sytuacji deficytów opadów, jakie powszechnie zdarzają się w obszarze kraju w cieplej porze roku. Susze są istotnym czynnikiem ograniczającym rozwój gospodarczy, utrudniają prace rolnicze i uszczuplają plony. Niższy poziom wód gruntowych i przypowierzchniowych prowadzi również do koncentracji zanieczyszczeń w glebie i stwarza zagrożenie dla terenów leśnych. Studium gminy Nowe Miasto nad Pilicą zawiera ustalenia, które w okresie długoterminowym mają przyczynić się do utrzymania dobrej retencji wody m.in. poprzez prowadzenie polityki zalesień, utrzymywanie strefy buforowej wzdłuż cieków, zachowanie śródpolnych oczek wodnych, ochronę lasów o funkcji wodochronnej, ochronę zadrzewień śródpolnych i szpalerów drzew wzdłuż dróg. Polityka przestrzenna gminy wywierać będzie pozytywne oddziaływanie, w sposób wtórny, pośredni i skumulowane z innymi działaniami w zakresie ochrony środowiska, na przeciwdziałanie suszom hydrologicznym i glebowym.

Lokalizacja zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii

W obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą nie ma zakładów zaliczanych do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii ani zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. W obszarze gminy nie ma również wyznaczonych obszarów ograniczonego użytkowania, które zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, tworzy się dla zakładu lub innego obiektu w przypadku, gdy z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, z analizy porealizacyjnej lub przeglądu ekologicznego wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska, wymagane obowiązującymi przepisami. Polityka przestrzenna gminy nie określa lokalizacji zakładów zaliczanych do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii ani zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii oraz nie określa terenów wymagających utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania.

7.3. ODDZIAŁYWANIA WTÓRNE I SKUMULOWANE

Oddziaływanie wtórne i skumulowane realizacji wyznaczonych kierunków rozwoju przestrzennego gminy będzie obejmować przede wszystkim oddziaływanie wymienione w poniższej tabeli (Tab. 9).

Tab. 8. Oddziaływanie wtórne i skumulowane w podziale na charakter oddziaływania

	Zamiany w użytkowaniu gruntów – zmniejszenie się gruntów użytkowanych rolniczo, spowodowane rozwojem miasta oraz osadnictwa podmiejskiego i wiejskiego oraz zainwestowania sportowego i rekreacyjnego. Oddziaływanie będzie mało intensywne ze względu na niewielką skalę planowanych przekształceń. Większość terenów stanowiących rezerwę budowlaną stanowią tereny uzupełnień istniejących struktur osadniczych i tereny dotychczas wskazane w polityce przestrzennej jak i w obowiązujących planach miejscowych, jako tereny budowlane. Kontynuacja istniejących układów przestrzennych wsi jest korzystnym zjawiskiem, w szczególności w zakresie kształtowania ładu przestrzennego, wpływającego na jakość życia mieszkańców w okresie długoterminowym a także ochronę krajobrazu oraz ułatwia realizacji zadań infrastrukturalnych w zakresie uzbrojenia terenów.
	Poprawę czystości wód powierzchniowych i podziemnych - w wyniku planowanej rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej oraz polityki realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach zabudowy rozproszonej, realizację i ochronę zieleni śródpolnej, towarzyszącej zabudowie jak i zieleni towarzyszącej ciekom jako ich strefy buforowe, a także w wyniku działań związanych z ochroną i modernizacją systemu melioracji.
	Ochronę przed suszami hydrologicznymi i rolniczymi - poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki wodami, uwzględniającej działania przyczyniające się do zwiększenia retencji gruntowej w ramach przeciwdziałania skutkom suszy, jak i gospodarowania zasobami wodnymi.
	Poprawę stanu aerosanitarnego powietrza atmosferycznego - w wyniku działań skierowanych na ograniczenie udziału konwencjonalnych źródeł energii do celów grzewczych i ograniczenia emisji do atmosfery ze źródeł ciepła, wielofunkcyjny rozwój terenu miejskiego i terenów wiejskich, wykorzystujących odnawialne źródła energii.
	Zmiany w krajobrazie - poprzez jego dalsze przekształcenia w wyniku rozwoju osadniczego i gospodarczego (w tym rozwój przemysłu i usług) oraz poprzez jego ochronę polegającą na wdrożeniu kierunków dotyczących ochrony elementów środowiska, kształtowanie systemu przyrodniczego (w tym powiązań ekologicznych), co spowoduje skumulowane i pozytywne oddziaływanie na krajobraz gminy.

	oddziaływanie negatywne
	oddziaływanie pozytywne
	oddziaływanie zmienne (możliwe pozytywne jak i negatywne)

Źródło: opracowanie własne.

7.4. WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

Celem utworzenia europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie bioróżnorodności biologicznej Unii Europejskiej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych i dzikiej flory i fauny na jej terytorium. Na obszarach tych zabrania się podejmowania działań mogących:

- w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą występują tereny objęte ochroną w ramach europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000:

- **Dolina Pilicy (PLB 140003)** – ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. Obszar zajmuje powierzchnię ponad 35 tys. ha, położony jest wzdłuż odcinka doliny rzeki o długości około 110 km, pomiędzy Inowłodzem na zachodzie, a Ostrówkiem – Mniszewem na wschodzie (ujściem Pilicy do Wisły). Obszar w granicach gminy Nowe Miasto nad Pilicą rozciąga się na odcinku ok. 14 km. Północna granica tego obszaru przebiega równolegle do górnej krawędzi doliny rzeki, na kierunku wschód – zachód. Jej przebieg wyznaczają osie dróg łączących miejscowości Domaniewice – Łęgonice – Nowe Miasto nad Pilicą - Przydatki; w tym miejscu granica obszaru zmienia kierunek na północny, by opuścić obszar opracowania w Wólce Gostomskiej. Całość gminnych terenów – położonych na południe od Pilicy – znajduje się w granicach tego obszaru. Dla ww. obszaru Natura 2000 został sporządzony Plan zadań ochronnych – zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLB 140003.

Wskazania ww. planu ochrony dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą (załącznik nr 6 do zarządzenia):

- Istnieje potrzeba weryfikacji zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w szczególności zapisu: „Plan ustala, że przesyłanie energii elektrycznej do stacji GPZ 110/15 kV „Nowe Miasto” odbywać się będzie za pomocą napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV, którą należy wybudować jako odgałęzienie od przebiegającej przez teren gminy Nowe Miasto linii 110 kV Roszkowa Wola – Mogielnica”.

Projekt analizowanego Studium nie uwzględnia konieczności budowy nowych linii elektroenergetycznych 110 kV w obszarze miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Projekt wskazuje kierunki rozwoju systemu elektroenergetycznego gminy, w sposób nie ingerujący w system przyrodniczy gminy. Szczegółowy przebieg planowanych linii elektroenergetycznych zostanie przewidziany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego .

- **Dolina Dolnej Pilicy (PLH 140016)** – posiada statut obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty, zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE z dnia 12 grudnia 2008 r., przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz **terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny**. Granice tego obszaru w większości pokrywają się z granicami obszaru PLB 140003 – a jego powierzchnia wynosi ok. 32 tys. ha. W granicach tego obszaru stwierdzono występowanie następujących siedlisk przyrodniczych:
 - starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych,
 - suchych wrzosowisk,
 - zmienno wilgotnych łąk trzęślicowych,
 - niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie,
 - torfowisk przejściowych i trzęsawisk,
 - grądów środkowoeuropejskich i subkontynentalnych,
 - łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych,
 - łągowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych,
 - ciepłolubnych dąbrów,

- oraz gatunków zwierząt: bóbr europejski, wydra europejska, kumak nizinny, minóg strumieniowy, bo-
leń, różanka, piskorz, koza złotawa, koza, brzanka, zatoczek łamliwy. W obszarze tym stwierdzono także
występowanie 9 typów siedlisk wymienionych w załączniku I Dyrektywy, zatwierdzającej obszar w 2008
r. decyzją KE i 9 gatunków z załącznika II. Dla ww. obszaru Natura 2000 został sporządzony Plan zadań
ochronnych – zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego
Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań
ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy PLH140016.

Wskazania ww. planu ochrony dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą (załącznik nr 6 do zarządzenia):

- Istnieje potrzeba weryfikacji zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w szcze-
gółności zapisu: „Plan ustala, że przesyłanie energii elektrycznej do stacji GPZ 110/15 kV „Nowe Miasto”
odbywać się będzie za pomocą napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV,
którą należy wybudować jako odgałęzienie od przebiegającej przez teren gminy Nowe Miasto linii 110
kV Roszkowa Wola – Mogielnica” – pod kątem zdiagnozowania zagrożeń dla przedmiotów ochrony oraz
celów działań ochronnych określonych w planie zasad ochronnych.

Projekt analizowanego Studium nie uwzględnia konieczności budowy nowych linii elektroenergetycz-
nych 110 kV w obszarze miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Projekt wskazuje kierunki rozwoju systemu
elektroenergetycznego gminy, w sposób nie ingerujący w system przyrodniczy gminy. Szczegółowy przebieg
planowanych linii elektroenergetycznych zostanie przewidziany w miejscowych planach zagospodarowania
przestrzennego .

Ponadto: Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. „Zabrania się, z za-
strzeżeniem artykułu 34, podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami
znacząco, negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- 1) pogarszać stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunkowych roślin i zwierząt, dla których ochrony
wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 lub
- 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.”

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą nie ingerują w zdiagnozo-
wane siedliska przyrodnicze, siedliska gatunków roślin i grzybów, dla których ochrony wyznaczono dany
obszar Natura 2000. W obszarach o kierunkach zagospodarowania przestrzennego, związanych z realizacją
zabudowy, nie znajdują się siedliska przyrodnicze, siedliska gatunków roślin i grzybów, chronionych na pod-
stawie przepisów odrębnych, z wyjątkiem jednego terenu – kierunek zagospodarowania przestrzennego –
tereny usług sportu i rekreacji (oznaczenie literowe UTR), w granicach którego występują siedliska chro-
nione, zgodnie z przepisami odrębnymi – tereny położone wzdłuż rzeki Rokitna, przy jej ujściu do Pilicy.
Obszar ten nie stanowi zmiany w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy, jest kontynuacją
istniejącego zagospodarowania oraz przeznaczenia określonego miejscowymi planami zagospodarowania
przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą. **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego musi uwzględniać ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania**

przestrzennego – rozwój tych terenów nie jest wynikiem zmian w polityce przestrzennej gminy tylko przesądzeń planistycznych ujętych w obowiązujących aktach prawa miejscowego. Niezależnie od powyższego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą uwzględnia się wymogi dotyczące ochrony przyrody i środowiska, wynikające z przepisów odrębnych oraz potrzeby ochrony systemu przyrodniczego gminy. Bezpośrednio w ustaleniach Studium – Kierunki zagospodarowania w obszarach zainwestowania, w ramach kierunków i standardów zagospodarowania terenów o ustalonym kierunku zagospodarowania – „**Treny usług sportu i rekreacji, oznaczenie literowe UTR**” – ustalono, że „**Utrzymanie istniejącej i realizacja nowej zabudowy usług sportu i rekreacji, w tym zgodnie z przeznaczeniem określonym obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, przy zachowaniu siedlisk roślin, zwierząt i grzybów chronionych, zgodnie z przepisami odrębnymi**”.

Analiza kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą pozwala na stwierdzenie, że nie przewiduje się zmian w sposobie zagospodarowania terenów, które mogłyby mieć wpływ na ww. obszary chronione. Realizacja ustaleń projektu nie wpłynie w sposób negatywny na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Analiza i ocena projektu zmiany Studium wykazała, że ustalenia zawarte w projekcie:

- nie zakładają ingerencji w przedmiot ochrony obszarów objęty ochroną Natura 2000,
- nie zakładają podejmowania przedsięwzięć, które mogą bezpośrednio oddziaływać w sposób negatywny na obszar chroniony,
- nie zakładają działań mogących wpłynąć negatywnie na integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami.

7.5. WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ ORAZ OBSZARY O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZYCH

W analizowanym projekcie Studium utrzymuje się działania ochronne w odniesieniu do obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych, które zostały objęte formami ochrony prawnej lub są postulowane do objęcia tą ochroną.

Obowiązujący w Polsce system obszarów chronionych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz.142 ze zm.) obejmuje 10 rodzajów form ochrony przyrody. W gminie Nowe Miasto nad Pilicą występuje: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki, Rezerwat Przyrody „Sokół”, Obszar Natura 2000 OSO Ochrony Ptaków – Dolina Pilicy (PLB 140003), Obszar Natura 2000 – SOO Ochrony Siedlisk – Dolina Dolnej Pilicy (PLH 140016), Pomniki przyrody (13 pojedynczych drzew).

Projekt Studium uwzględnia granice obszarów objętych formami ochrony przyrody, wskazuje przepisy odrębne obowiązujące w ich granicach. Proponowane kierunki zagospodarowania przestrzennego nie będą negatywnie oddziaływać na cele ochrony ustanowione dla obszarów.

Projekt określa system ekologiczny gminy, który tworzy układ dolin cieków, zbiorowiska leśne, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, pełniące funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych, powiązanych

z systemem ekologicznym regionu, województwa i kraju. Główny korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadlokalnym stanowi dolina rzeki Pilicy.

Kierunki Studium uwzględniają pozostałe obszary objęte ochroną prawną:

- **grunty gleb chronionych klas bonitacyjnych** - w obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą znajdują się niewielkie obszary gleb chronionych klas bonitacyjnych (III). Obszary gleb chronionych to w większości tereny upraw rolnych. Na tych obszarach zlokalizowana jest także pojedyncza zabudowa zagrodowa. Studium nie przewiduje obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów chronionych, niewielkie obszary gleb chronionych zostały przeznaczone w obowiązujących planach miejscowych pod zainwestowanie;
- **grunty pochodzenia organicznego** – polityka przestrzenna uwzględnia obszary koncentracji gleb pochodzenia organicznego, wskazując je do ochrony przed zmianą sposobu użytkowania. Studium nie wskazuje nowych terenów rozwojowych, wymagających znacznych przekształceń gleb chronionych, ich szczegółowa lokalizacja jest możliwa na kolejnych etapach inwestycyjnych;
- **grunty leśne** – polityka przestrzenna uwzględnia tereny lasów, obejmując je ochroną przed zmianą sposobu użytkowania, na cele nieleśne, uwzględnia granice lasów ochronnych o funkcji wodochronnej, glebochronnej oraz ochrony rodzimej przyrody, część terenów leśnych została przeznaczona na cele nie leśne (pod budownictwa o różnych funkcjach) w obowiązujących planach miejscowych - kierunki Studium wskazują na konieczność weryfikacji tych przeznaczeń terenów, jak i ich granic;
- **udokumentowane złoża kopalin** - polityka przestrzenna uwzględnia udokumentowane złoża kopalin: Borowina (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 1 (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 2 (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 3 (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 4 (kruszywa naturalne: piasek i żwir), Dąbrowa 7 (kruszywa naturalne: piasek), Domaniewice (kruszywa naturalne: piasek), Gostomia (kruszywa naturalne: piasek), Krzyżówki (kruszywa naturalne: piasek, piasek ze żwirem), Żdżary (kruszywa naturalne: piasek);
- **ujęcia wody i ich strefy ochronne** - polityka przestrzenna uwzględnia istniejące ujęcia wody pitnej, objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, polityka przestrzenna uwzględnia lokalizację gminnych ujęć wód podziemnych oraz ich stref ochronnych.

Podsumowując ustalenia Studium nie będą negatywnie oddziaływać na obszary objęte ochroną prawną. Ustalenia mają charakter pozytywny, bezpośredni, wtórny i skumulowany, oddziałując w okresie zarówno krótko jak i długoterminowym na wskazany powyżej przedmiot ochrony.

Polityka przestrzenna gminy Nowe Miasto nad Pilicą uwzględnia obszary o wysokich walorach przyrodniczych – wskazane do podejmowania ochrony. Kierunki rozwoju wskazują przebieg głównych korytarzy ekologicznych, których kanwą stanowi przepływ rzeki Pilicy i Drzewiczki, określając je jako główne elementy systemu przyrodniczego gminy.

8. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic oraz te realizowane dalej i charakteryzujące się znaczącym zasięgiem oddziaływania. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą nie jest położona w obszarze przygranicznym a kierunki rozwoju przyjęte przez samorząd lokalny nie tworzą skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Na etapie niniejszej prognozy nie wskazuje się na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

ETAP ROZWIĄZAŃ

9. REKOMENDACJE DLA PROJEKTU

9.1. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE

Prezentowanie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie dotyczy tylko terenów, na których w efekcie realizacji zapisów ustaleń dokumentu planistycznego wystąpi znaczące negatywne oddziaływanie, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Prognoza nie wykazała możliwości wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań. Projekt nie wymaga określenia rozwiązań alternatywnych, zarówno w zakresie zmiany proponowanej funkcji zagospodarowania terenu, lokalizacji przebiegu urządzeń infrastruktury czy ustaleń zaproponowanych ogólnych i szczegółowych zawartych w projekcie. W związku z powyższym nie jest wymagane przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą mają znaczący pozytywny wpływ na środowisko, stanowią działania systemowe, uwzględniające konieczność ochrony zasobów środowiska, opierają się w swoich założeniach rozwojowych o zasoby środowiska gminy. Dla analizowanego dokumentu proponowanie rozwiązań alternatywnych nie jest konieczne i uzasadnione. Ponadto dokument stanowi politykę przestrzenną stanowiącą ogólne propozycje przedsięwzięć, co uniemożliwia precyzyjne określenie działań alternatywnych dla wskazanych kierunków i założeń.

9.2. PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

W celu określenia zmian jakie zachodzą w środowisku wskutek realizacji ustaleń dokumentu planistycznego prognoza oddziaływania na środowiska powinna zawierać propozycje metod analizy tych zmian oraz określać częstotliwość jej przeprowadzenia. Analiza tych zmian powinna nastąpić w ramach monitoringu, o którym mowa w art. 55 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności w zakresie: analiz klimatu akustycznego, powierzchni terenu biologicznie czynnego.

Najczęściej stosowaną metodą jest metoda wskaźnikowa. Wskaźniki powinny zostać tak dobrane, by miały charakter danych ogólnodostępnych, możliwie zobiektywizowanych, wykonywanych tą samą metodą (możliwość określenia trendu zmian). Wskaźniki, które można zastosować do analizy skutków realizacji ustaleń dokumentów planistycznych dzieli się na trzy grupy.

Tab. 9. Przykładowe wskaźniki analizy skutków realizacji ustaleń projektu

Rodzaj		Przykładowe wskaźniki
1	dotyczące zmian powierzchni zajętej przez określoną formę zagospodarowania	– powierzchnia gminy objęta planami miejscowymi, – powierzchnia zabudowy nowo powstałych terenów mieszkaniowych, – długość wybudowanych dróg, – liczba wydanych pozwoleń na budowę.
2	dotyczące postępów w skuteczności działań z zakresu ochrony środowiska	– zużycie wody na 1 mieszkańca w ciągu roku, – procent mieszkań z podłączeniem do sieci kanalizacyjnej, – ilość odpadów wytworzonych przez 1 mieszkańca w ciągu roku, – udział odpadów przekazanych na składowiska w ogólnej masie odpadów, – liczba mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas.
3	zmian stanu biotycznych składowych środowiska, szczególnie na obszarach chronionych	– powierzchnia występowania określonego siedliska przyrodniczego, – liczebność populacji gatunku chronionego.

Profesjonalne monitoringi środowiska, prowadzone są przez odpowiednie jednostki:

- Państwowy Monitoring Środowiska, będący jednolitym system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska, wspomaga działania na rzecz ochrony środowiska, poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów.
- W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki administracyjne i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, a w zakresie ochrony przyrody Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Lasy Państwowe

oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska (IMGW, RZGW). Monitoring środowiska prezentowany jest też corocznie w raportach WIOŚ.

Natomiast obowiązek prowadzenia monitoringu zagospodarowania przestrzennego to obowiązek administracji samorządowej. Analizę zgodności wykorzystywania przestrzeni wskazane jest dokonać metodami GIS, wykorzystując w tym celu najbardziej aktualne mapy zasadnicze i zdjęcia lotnicze. Umożliwi to sprawne zarządzanie zasobami gminy z zachowaniem zasad ochrony środowiska.

10. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e ustawy o oś prognoza oddziaływania na środowisko zawiera streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym. Celem streszczenia sporządzonego w języku niespecjalistycznym „jest zapewnienie ogółowi społeczeństwa oraz osobom odpowiedzialnym za podejmowanie decyzji dostępu do kluczowych kwestii i wniosków zawartych w sprawozdaniu dotyczącym środowiska (prognozie oddziaływania na środowisko) oraz łatwego ich zrozumienia”. Streszczenie powinno zawierać najistotniejsze informacje zawarte w poszczególnych rozdziałach / częściach prognozy.

METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY:

- W ramach niniejszej oceny (strategicznej oceny oddziaływania na środowisko) zostały przyjęte metody prognozy stanowiące model oparty na brytyjskich doświadczeniach z oceną polityk (*policy appraisal*) ponieważ prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy dokumentu określającego politykę przestrzenną, wskazującego kierunki rozwoju w zakresie zagospodarowania przestrzennego gminy. Podstawą modelu jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko.

ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU:

- Analizowany dokument stanowi **projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą**, będący nową edycją obecnie obowiązującego Studium. Dokument obejmuje cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych, zawiera ustalenia, których zakres wskazuje art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- *Polityka przestrzenna gminy Nowe Miasto nad Pilicą w celu zapewnienia zintegrowanego, zrównoważonego rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego będzie kształtować efektywną i czytelną strukturę przestrzenną gminy, przy optymalnym wykorzystaniu różnicowania swojego terytorium. Realizacja ładu przestrzennego, w warunkach zrównoważonego rozwoju, realizowana będzie poprzez osiągnięcie celów ogólnych (założeń programowych struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz celów operacyjnych (kierunków zagospodarowania), określonych w poszczególnych dziedzinach planowania przestrzennego, przy uwzględnieniu obiektów i obszarów podlegających ochronie, na podstawie przepisów odrębnych i zasad ich zagospodarowania, wynikających z konieczności realizacji celów ich ochrony.*

OKREŚLENIA, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE:

- Do głównych dokumentów określających cele ochrony środowiska, z punktu widzenia projektowanego dokumentu należą:
 - Polityka ekologiczna Unii Europejskiej oraz Polityka ekologiczna państwa;

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.;
 - Plan gospodarki odpadami województwa mazowieckiego do 2024, przyjęty uchwałą nr 3/19 z dnia 22 stycznia 2019r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego.
 - Program ochrony środowiska dla województwa mazowieckiego do 2022 r. przyjęty uchwałą nr 3/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 stycznia 2017 r
 - Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020, zatwierdzony uchwałą nr 213 Rady Ministrów z dnia 6 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020;
 - Plan gospodarki odpadami województwa mazowieckiego 2024, przyjęty uchwałą nr 3/19 z dnia 22 stycznia 2019r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego.
- Studium gminy Nowe Miasto nad Pilicą uwzględnia cele ochrony środowiska, ustanowione w analizowanych dokumentach, dokument zachowuje zgodność z polityką ochrony środowiska państwa i województwa mazowieckiego, w zakresie ochrony poszczególnych komponentów środowiska, jak i kształtowania systemu jego ochrony.

ANALIZA I OCENA STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI STUDIUM:

- Stan ochrony środowiska w gminie został określony jako dobry, część wiejska gminy charakteryzuje się niskim stopniem przekształceń środowiska, ze względu na jej rolniczy charakter. Części miejska podlega przekształceniom – rozwój terenów miejskich, jednak rozwój ten jest mało dynamiczny i nie wiąże się ze znaczącymi przekształceniami zagospodarowania miejskiego.
- Do głównych zagrożeń i problemów ochrony środowiska zaliczono zagrożenia dotyczące:
- degradacji gleb i powierzchni ziemi (związana z rolniczym użytkowaniem gruntów, jak i rozwojem budownictwa),
 - wód powierzchniowych i podziemnych (konieczność uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, spływ powierzchniowy z terenów rolniczych),
 - powietrza atmosferycznego (w szczególności niska emisja z lokalnych kotłowni),
 - zasobów przyrodniczych (zmiany zagospodarowania terenów rolniczych),
 - hałas (głównie komunikacyjny a także hałas samolotowy związany z wznowieniem użytkowania lotniska wojskowego).

POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU:

- Określenie zmian w środowisku w przypadku odstąpienia od przyjęcia projektu Studium jest znacząco ograniczone, gdyż środowisko podlega nieustającym zmianom, w tym atropopresji.
- Polityka przestrzenna gminy w znaczącym stopniu wskazuje na działania w zakresie ochrony środowiska i jego poszczególnych elementów.

- Odstąpienie od przyjęcia dokumentu miałyby skutki negatywne dla środowiska - projekt Studium zawiera ustalenia pozytywne w zakresie ochrony wód, gleby, powietrza atmosferycznego, ograniczenia zanieczyszczeń i hałasu, organizacji gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami w gminie.

OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

- Analiza wykazała, że realizacja ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń dla środowiska – znaczących negatywnych oddziaływań.
- Prawidłowa realizacja założeń polityki przestrzennej przyniesie efekt pozytywny, ponieważ działania środowiskowe są bezpośrednio zawarte w analizowanych dokumentach.

MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

- Nie wskazuje się negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

REKOMENDACJE DLA PROJEKTU

- Nie jest wymagane przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu.
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą będą mieć znaczący pozytywny wpływ na środowisko, stanowią działania systemowe, uwzględniające konieczność ochrony poszczególnych komponentów środowiska.

